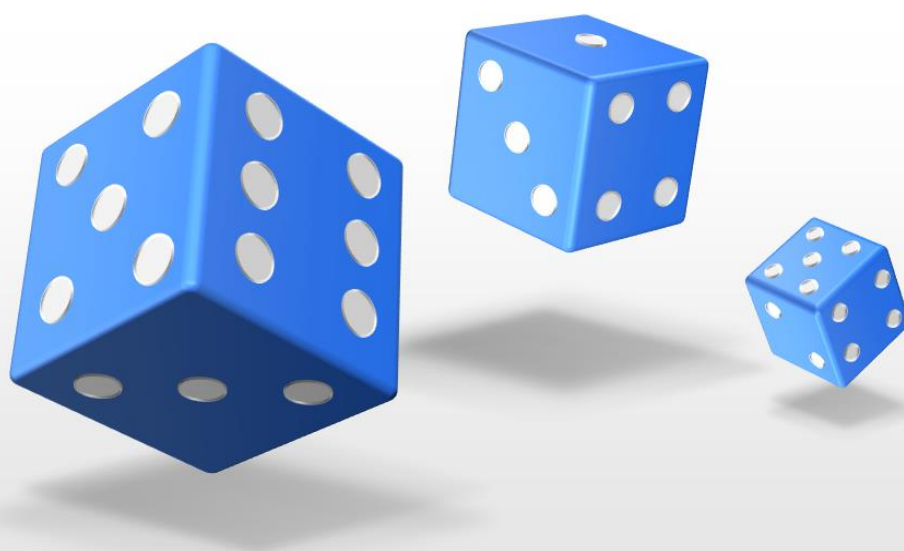

Analýza regulačného zaťaženia otvorenia prevádzkarne na Slovensku

Bratislava, 2019

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2019

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Manažérske zhrnutie	6
Úvod	8
1. Vymedzenie pojmu prevádzkareň v slovenskom právnom poriadku.....	10
1.1. Vymedzenie prevádzkarne podľa živnostenského zákona.....	10
1.2. Rozdiel medzi pojmi sídlo, miesto podnikania a prevádzkareň	11
2. Všeobecný postup zriadenia prevádzkarne na Slovensku	13
2.1. Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom.....	13
2.2. Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory prevádzkarne	18
2.3. Oznámenie o prevádzkarni	21
2.4. Povinnosti spojené s prevádzkarňou.....	24
2.5. Postup založenia prevádzkarne pri vybraných typoch podnikateľskej činnosti na Slovensku.....	34
2.5.1. Fitness centrum	34
2.5.2. Zariadenia starostlivosti o ľudské telo	37
2.5.3. Gastronomické zariadenie.....	40
3. Zriadenie prevádzkarne v Českej republike	47
3.1. Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom.....	47
3.2. Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory	51
3.3. Oznámenie o prevádzkarni	51
3.4. Povinnosti spojené s prevádzkarňou.....	52
3.5. Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti	55
4. Zriadenie prevádzkarne v Poľsku.....	59
4.1. Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom.....	59
4.2. Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory	62
4.3. Oznámenie o prevádzkarni	63
4.4. Povinnosti spojené s prevádzkarňou.....	64
4.5. Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti	65
5. Zriadenie prevádzkarne v Rakúsku.....	68
5.1. Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom.....	68
5.2. Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory	72
5.3. Oznámenie o prevádzkarni	73

5.4.	<i>Povinnosti spojené s prevádzkarňou.....</i>	74
5.5.	<i>Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti</i>	75
6.	Zriadenie prevádzkarne v Maďarsku.....	77
6.1.	<i>Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom.....</i>	77
6.2.	<i>Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory</i>	82
6.3.	<i>Povinnosti spojené s prevádzkarňou.....</i>	82
6.4.	<i>Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti</i>	83
7.	Identifikácia bariér a návrhy odporúčaní na zjednodušenie postupu otvorenia prevádzkarne na Slovensku	87
	Záver	96
	Zoznam použitých zdrojov	97

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Oznamovacie povinnosti a povinnosť získať súhlas týkajúce sa prevádzkarne a priestorov súvisiacich s podnikaním	23
Tabuľka č. 2: Počet žiadostí o pridelenie kódu ERP a počet subjektov využívajúcich VRP	27
Tabuľka č. 3: Podmienky pre stavebne alebo prevádzkovo oddelený priestor	43

Manažérske zhrnutie

Podnikateľ, ktorý má v úmysle vykonávať svoju obchodnú činnosť v určitých priestoroch, či už vo vlastnej alebo v prenajatej kancelárii, v kamennej predajni či v pojazdnom stánku, musí podstúpiť niekoľko krokov vedúcich k zriadeniu prevádzkarne.

Otvorenie prevádzkarne na Slovensku vyžaduje najmä získanie živnostenského oprávnenia (a v prípade, že podnikateľ bude svoju činnosť vykonávať prostredníctvom s. r. o., tak aj založenie spoločnosti a jej následné zapísanie do obchodného registra), ohlásenie vzniku prevádzkarne viacerým úradom, získanie kolaudačného rozhodnutia a povolenia od príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky.

S každým z týchto krokov sa spájajú špecifické postupy, ktoré sú pre podnikateľov časovo a vo výsledku aj finančne náročné. Tieto postupy sa pritom vzájomne neodlišujú len v závislosti od druhu činnosti, ktorá je v prevádzkarni vykonávaná, ale aj od regiónu, v ktorom chce mať podnikateľ priestor na vykonávanie svojej podnikateľskej činnosti (každý regionálny úrad verejného zdravotníctva má totiž svoje vlastné postupy a používané formuláre). Za účelom znázornenia rozdielov v regulačnom zaťažení bude v tejto analýze bližšie rozobraný postup otvorenia bežných administratívnych priestorov, fitness centra, centra starostlivosti o ľudské telo a reštaurácie.

Nakoľko na otvorenie prevádzkarne bezprostredne nadväzuje množstvo ďalších zákonných povinností spojených s označovaním priestorov (napr. označenie prevádzkarne údajmi o podnikateľovi, uvedenie otváracích hodín, upozornenie na zákaz fajčenia a pod.), s vedením rôznych druhov dokumentov (napr. reklamačného či prevádzkového poriadku), so zamestnávaním osôb alebo s používaním autorsky chránených diel, v analýze budú popísané aj ďalšie postupy, ktoré znázorňujú náročnosť procesu, ktorý musí priemerný podnikateľ absolvovať predtým, než začne reálne predávať tovar alebo poskytovať služby vo svojej prevádzkarni.

Aby bolo možné identifikovať príklady dobrej praxe zo zahraničia, analýza porovnáva postup zriadenia prevádzkarne na Slovensku a v susedných štátoch, t. j. v Českej republike, v Poľsku, v Rakúsku a v Maďarsku, kde sa používané postupy v mnohých ohľadoch často líšia.

Výsledkom analýzy je komplexný popis regulačného zaťaženia otvorenia prevádzkarne na Slovensku a poukázanie na hlavné bariéry, akými sú napríklad zdĺhavý a komplikovaný proces založenia a vzniku s. r. o., ktorá má byť prevádzkovateľom novej prevádzkarne, povinnosti spojené so získaním kolaudačného rozhodnutia a súhlasu s uvedením priestorov do prevádzky (vrátane samotného konceptu žiadať o uvedenie akýchkoľvek priestorov do prevádzky a regionálnych rozdielov pri plnení si niektorých povinností), oznamovacie povinnosti voči viacerým úradom nezávisle na sebe, či rozsiahle označovanie a vedenie rôznych druhov evidencií.

V záujme odstránenia týchto bariér, resp. aspoň ich zmiernenia, vychádzajúc pritom aj z príkladov dobrej praxe zo susedných štátov EÚ, navrhujeme prijatie opatrení, ktoré by slovenským podnikateľom zjednodušili proces otvorenia prevádzkarne. Tým by na strane podnikateľov mohlo dôjsť k vyššej právnej istote a zároveň výraznej úspore času a prostriedkov, ktoré môžu investovať do vlastnej činnosti namiesto plnenia mnohých administratívnych povinností. Medzi vhodné opatrenia možno zaradiť napríklad:

- zjednotenie zákonom používaných pojmov (najmä pojmov „priestory súvisiace s podnikaním“, „prevádzkareň“ a „priestory“);
- zjednodušenie postupov spojených so založením a vznikom s. r. o.;
- koncentráciu oznamovacích povinností tak, aby podnikateľ nemusel oznamovať vznik prevádzkarne viacerým úradom nezávisle od seba;
- vymedzenie „priestorov“, na ktoré sa má vzťahovať povinnosť požiadať príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva o uvedenie priestorov do prevádzky a prenesenie tejto povinnosti na vlastníka priestorov;
- zmiernenie regulačného zaťaženia pri niektorých typoch prevádzkarní (napr. reštaurácia či kozmetický salón), pri ktorých povinnosti upravujú osobitné právne predpisy, zatiaľ čo pri iných typoch prevádzkarní takáto špecifická zákonná úprava neexistuje.

Úvod

Posledná správa Slovak Business Agency o stave malého a stredného podnikania na Slovensku z roku 2017 konštatovala, že MSP tvoria až 99,9 % zo všetkých podnikateľských subjektov – z celkového počtu 567 793 aktívnych podnikateľských subjektov bolo až 567 131 malých a stredných podnikov. Pri tomto pomere MSP poskytovali pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám (73,8 %) aktívnej pracovnej sily v podnikovej ekonomike Slovenska a podieľali sa viac ako polovicou (53,6 %) na tvorbe celkovej pridanej hodnoty. Vychádzajúc z týchto štatistík je nesporné, že MSP zohrávajú významnú rolu v národnej ekonomike, čo potvrdzuje tiež iniciatíva Európskej únie s názvom „Small Business Act“.

Táto iniciatíva okrem iného počíta s uplatňovaním zásady „Najskôr myslieť v malom“, ktorej praktickým zmyslom je tvorba takej národnej legislatívy, ktorá MSP obmedzí vo výkone ich podnikateľskej činnosti len v najnižšej možnej miere, čo vo výsledku prospeje tiež národnému hospodárstvu ako celku.

Pokiaľ ide o uplatňovanie spomínanej zásady na Slovensku, činnosť MSP v súčasnosti upravuje niekoľko stoviek všeobecne záväzných právnych predpisov – zákonov či vyhlášok, ktoré podnikateľom ukladajú rôzne, či už administratívne, časovo alebo finančne náročné povinnosti regulujúce jednotlivé aspekty podnikateľskej činnosti, teda aj postup založenia prevádzkarne. Časť z týchto povinností je pritom v legislatívnom prostredí Slovenskej republiky konštruovaná tak, že dopadá iba na určitý okruh MSP v závislosti od typu prevádzkarne a v nej vykonávanej činnosti (iné povinnosti bude mať prevádzkovateľ reštaurácie a iné povinnosti bude mať prevádzkovateľ fitness centra), ako aj od konkrétneho regiónu, v ktorom podnikateľ hodlá otvoriť svoj obchod alebo poskytovať svoje služby.

To sa v podnikateľskom prostredí prejavuje nárastom priamych aj nepriamych nákladov, potrebou orientácie v rôznych právnych predpisoch a v neposlednom rade tiež predlžovaním doby nevyhnutnej na sprístupnenie prevádzkarne zákazníkom a začatie samotnej podnikateľskej činnosti. Neprimeraná záťaž a odklad výkonu podnikateľskej činnosti zapríčiňujú útlm ekonomickej činnosti MSP, čo sa v konečnom dôsledku negatívnym spôsobom odráža aj na výkonnosti a stave národného hospodárstva.

Cieľom tohto dokumentu je komplexná analýza povinností podnikateľa pri otvorení prevádzkarne, v závislosti od typu prevádzkarne, porovnanie regulačného zaťaženia na Slovensku s právnou úpravou zriadenia prevádzkarne vo vybraných susedných štátoch a navrhnutie opatrení na zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie právnej istoty pri otvorení prevádzkarne.

Výsledkom je identifikácia prekážok s poukázaním na možnosti ich zmiernenia či odstraňovania tak, aby mohla byť zásada „Najskôr myslieť v malom“ v zmysle Small Business Act naplnená v čo najväčšej možnej miere. K tomu okrem iného prispeje komparatívna analýza s právnou úpravou v okolitých štátoch, t. j. v Českej republike, v Poľsku, v Rakúsku a v Maďarsku, kde podnikatelia taktiež predávajú tovar a poskytujú služby v podnikateľských priestoroch (v prevádzkarnách) a kde aj slovenský zákonodarcia môže nájsť niekoľko príkladov dobrej praxe, ktorými by sa mohol inšpirovať.

Tento dokument je členený do deviatich častí, z ktorých prvou je úvod do analyzovanej problematiky. Jednotlivé kapitoly dokumentu následne vymedzujú pojem prevádzkareň v prostredí slovenského právneho poriadku, popisujú postup otvorenia prevádzkarne na Slovensku, popis špecifických druhov prevádzkarní na Slovensku a postup založenia

prevádzkarne vo vyššie spomenutých susedných krajinách. Siedma kapitola identifikuje jednotlivé bariéry na úseku regulácie prevádzkarní na Slovensku a prezentuje návrhy opatrení vedúcich k odstráneniu alebo aspoň k zmierneniu zistených problémov. Posledné dve časti predstavujú záver a zoznam použitých zdrojov. Analýza vychádza z právneho stavu v SR účinného k 1. 1. 2019.

1. Vymedzenie pojmu prevádzkareň v slovenskom právnom poriadku

Pred analýzou povinností malých a stredných podnikov vo vzťahu k založeniu prevádzkarne je na úvod vhodné vymedziť, čo sa rozumie pod pojmom prevádzkareň a objasniť rozdiely medzi obdobnými pojmami akými sú napríklad sídlo podnikateľa, miesto podnikania alebo priestory súvisiace s podnikaním. Rozlíšenie týchto pojmov je dôležité pre následné určenie rozsahu povinností, ktoré sa na podnikateľa vzťahujú.

1.1. Vymedzenie prevádzkarne podľa živnostenského zákona

Pojem prevádzkareň je definovaný v zákone č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) a rozumie sa ňou priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť; nie je ním priestor súvisiaci s prevádzkovaním živnosti ani technické a technologické zariadenie určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti.¹

Zákonná definícia prevádzkarne neobsahuje vymedzenie základných znakov, na základe ktorých by bolo možné jednoznačne určiť, či je daný priestor považovaný za prevádzkareň alebo nie. Živnostenský zákon sa pri určovaní priestoru ako prevádzkarne spolieha na negatívne vymedzenie, t. j. stanovuje, čo prevádzkarňou nie je, a v prípade, že podnikateľ dôjde k záveru, že priestory, v ktorých zamýšľa realizovať svoje podnikanie, nie sú priestormi súvisiacimi s prevádzkovaním živnosti ani technické a technologické zariadenie určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti, je veľmi pravdepodobné, že ide o prevádzkareň v zmysle živnostenského zákona.

Živnostenský zákon vymenováva príklady priestorov súvisiacich s prevádzkovaním živnosti (nejde teda o prevádzkarne), ktoré v podstate slúžia ako pomocné priestory pre výkon samotnej podnikateľskej činnosti. Spravidla sú tieto priestory úzko prepojené, resp. nadväzujúce priamo na prevádzkareň, ale toto nie je podmienkou a môžu sa nachádzať aj mimo prevádzkarne.

Za **priestory súvisiace s prevádzkovaním živnosti** sa považujú najmä:

- a) priestor určený na uskladnenie surovín a tovaru podnikateľa;
- b) stanovištia, odstavné plochy pre motorové vozidlá, garáže a priestory určené na zabezpečenie údržby a technickú kontrolu vozidiel;
- c) miesto podnikania fyzickej osoby, sídlo právnickej osoby;
- d) výstavné priestory a vzorkové predajne;
- e) priestor na prijímanie zákaziek alebo tovaru a na jeho vydávanie;
- f) predajné miesto, zriadené, určené alebo slúžiace na účely vykonávania podnikateľskej činnosti, umožňujúce uzatvorenie zmluvy bez súčasnej fyzickej prítomnosti zmluvných strán.²

Pri vyššie uvedených priestoroch je potrebné si však uvedomiť, že častokrát dochádza v rámci jedného priestoru, napr. miestnosti, k uskutočňovaniu niekoľkých podnikateľských aktivít súčasne, pričom platí, že ak i len jedna z činností je považovaná za výkon živnosti (dochádza k reálnemu výkonu predmetu podnikania), je nutné priestor považovať za prevádzkareň. Príkladom môže byť malá cukráreň, v ktorej si zákazníci môžu posediť a zakúpiť zákusky (v tomto prípade ide o prevádzkareň), zároveň na tomto mieste dochádza k prijímaniu zákaziek

¹ Živnostenský zákon, ustanovenie § 17 ods. 1

² Živnostenský zákon, ustanovenie § 17 ods. 3

a vydávaniu tovaru (takýto priestor sám o sebe nie je v zmysle živnostenského zákona považovaný za prevádzkareň).

Prevádzkarňou ďalej nie sú ani nasledujúce **technické a technologické zariadenia určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti**:

- a) stánky, pulty a prenosné predajné zariadenia na trhovách miestach, ak sa na ich zriadenie nevyžaduje stavebné povolenie podľa osobitného predpisu;
- b) zariadenie a priestor na poskytovanie ľudovej technickej zábavy; ľudovou technickou zábavou sa na účely tohto zákona rozumie najmä prevádzkovanie kolotočov, hojdačiek, zábavných strelníc a iných podobných technických prostriedkov na hromadnú zábavu;
- c) vozidlá cestnej motorovej dopravy a ich prípojné vozidlá, ktoré slúžia na prevádzkovanie živnosti;
- d) pojazdné predajne;
- e) zariadenia na poskytovanie reklamy;
- f) predajné automaty.³

S ohľadom na vyššie vymenované príklady vo všeobecnosti platí, že prevádzkarňou podľa živnostenského zákona sú priestory stavebne pevne spojené so zemou, resp. k ich stavbe je potrebné stavebné povolenie. Ak má podnikateľ v pláne ku svojej činnosti používať napríklad len pojazdné predajne, napr. tzv. food trucky, žiadny z týchto priestorov nebude považovaný za prevádzkareň. Bolo by preto možné usudzovať, že povinnosti spojené s prevádzkarňou sa na „neprevádzkareň“ nevzťahujú a nie je potrebné ich riešiť, avšak napriek tejto skutočnosti, že zákonodarca jednoznačne vylučuje niektoré priestory z kategórie „prevádzkarne“, ukladá podnikateľom určité povinnosti vzťahujúce sa na prevádzkarne aj na priestory, ktoré výslovne vylučuje z tejto kategórie.

Ustanovenia o označovaní prevádzkarne sa primerane vzťahujú aj na združené prevádzkarne, na priestory súvisiace s prevádzkovaním živnosti a na technické a technologické zariadenia určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti. Ustanovenia o oznamovaní zriaďovania a zrušovania prevádzkarne sa vzťahujú aj na združené prevádzkarne, priestor určený na uskladnenie surovín a tovaru, výstavné priestory a vzorkové predajne a predajné miesto zriadené, určené alebo slúžiace na účely vykonávania podnikateľskej činnosti, umožňujúce uzatvorenie zmluvy bez súčasnej fyzickej prítomnosti zmluvných strán..

Za prevádzkarne sa považujú priestory, v ktorých dochádza k realizácii samotného predmetu podnikania (za predpokladu, že nejde o sídlo spoločnosti alebo miesto podnikania živnostníka, rozdiel bude vysvetlený v nasledujúcej kapitole) a sú nimi napríklad reštaurácia (kuchyňa aj priestory pre hostí), fitness centrum, účtovná kancelária, klinika estetickej chirurgie, výrobná hala, kaderníctvo, hotel atď.

1.2.Rozdiel medzi pojmi sídlo, miesto podnikania a prevádzkareň

V súvislosti s podnikaním rozlišujeme niekoľko pojmov, u ktorých sa na prvý pohľad môže zdať, že označujú to isté, resp. sú z pohľadu laika zameniteľné. Z právneho hľadiska je však veľmi dôležité ich správne rozlišovať, nakoľko právne predpisy stanovujú práva a povinnosti práve

³ Živnostenský zákon, ustanovenie § 17 ods. 4

v nadväznosti na tieto pojmy. Rozlišujeme základné pojmy sídlo/miesto podnikania, prevádzkareň a priestor súvisiaci s podnikaním.

Pojmy sídlo a miesto podnikania definuje zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník (ďalej len „obchodný zákonník“), podľa ktorého je **sídlom právnickej osoby a miestom podnikania fyzickej osoby adresa, ktorá je ako sídlo alebo miesto podnikania zapísaná v obchodnom registri alebo živnostenskom registri, alebo v inej evidencii ustanovenej osobitným zákonom.**⁴

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pojem „sídlo“ používame v súvislosti s právnickými osobami, zatiaľ čo pojem „miesto podnikania“ používame pri fyzických osobách. Pre oba však platí, že ide o oficiálnu adresu evidovanú vo verejnom registri (napr. obchodný register, živnostenský register). Údaj o sídle je povinným údajom uvádzaným v zakladateľských dokumentoch, pričom sídlo je možné umiestniť buď vo vlastnej nehnuteľnosti alebo len so súhlasom vlastníka, ktorý musí byť doložený registrovému úradu. U fyzických osôb sa miesto podnikania spravidla zhoduje s miestom trvalého pobytu.

Z pohľadu práva je dôležité si uvedomiť, že sídlo, resp. miesto podnikania, je oficiálnou adresou používanou v komunikácii s orgánmi verejnej správy a je hlavným kritériom pri určovaní miestnej príslušnosti k jednotlivým inštitúciám. Podľa sídla (miesta podnikania) sa určuje napríklad príslušný daňový úrad, colný úrad, okresný súd atď. Zároveň platí, že podnikatelia sú povinní v obchodných dokumentoch vždy uvádzať sídlo spoločnosti, resp. miesto podnikania.

V sídle spoločnosti/mieste podnikania je možné realizovať aj výkon samotnej podnikateľskej činnosti (napr. výroba, predaj, ubytovacie a reštauračné služby atď.), samozrejme za predpokladu, že priestory spĺňajú zákonné podmienky. Podnikateľ teda môže mať na určitej adrese sídlo spoločnosti, ktoré bude súčasne oficiálnym sídlom zapísaným v obchodnom a živnostenskom registri a súčasne tiež miestom výkonu podnikateľskej činnosti.

Prevádzkarňou sa rozumie priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť, t. j. vykonáva samotná podnikateľská činnosť. Ide o priestor priamo zo zákona určený pre výkon činnosti a nemôže slúžiť na iný účel. Prevádzkareň môže otvoriť len existujúci podnikateľ zapísaný vo verejnom registri (napríklad v obchodnom registri, živnostenskom registri, registri vedenom záujmovými či profesnými samosprávami ako sú Slovenská lekárska komora, Notárska komora SR, Slovenská advokátska komora atď.) a nemôže existovať samostatne, t. j. aby mohla vzniknúť prevádzkareň, musí existovať podnikateľ so sídlom/miestom podnikania. Každý podnikateľ môže mať neobmedzený počet prevádzkarní, ale vždy len jedno sídlo. Ak podnikateľ vykonáva rovnakú činnosť na troch rôznych miestach (napr. má tri kaviarne), pričom adresa jednej kaviarne je totožná so sídlom spoločnosti, tak platí, že podnikateľ má sídlo a dve prevádzkarne.

⁴ Obchodný zákonník, ustanovenie § 2 ods. 3

2. Všeobecný postup zriadenia prevádzkarne na Slovensku

Zriadeniu samotnej prevádzkarne ako miesta, v ktorom bude podnikateľ realizovať svoju podnikateľskú činnosť, predchádza niekoľko krokov. V prvom rade je potrebné získať podnikateľské oprávnenie, t. j. živnosť, a registrovať sa v príslušnom verejnom registri. Prevádzkovateľom prevádzkarne môže byť buď fyzická osoba – podnikateľ (SZČO) alebo právnická osoba - spoločnosť založená podľa obchodného zákonníka. Následne je potrebné vyriešiť otázky týkajúce sa priestorov, zariadenia, povolení (najmä v prípade špecifických podnikateľských činností) a v neposlednom rade personálne otázky. V nasledujúcej časti bližšie rozoberieme postup otvorenia prevádzkarne.

2.1.Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom

Prevádzkareň môže zriadiť existujúci podnikateľský subjekt, či už pôjde o živnostníka alebo spoločnosť. Pre účely tejto analýzy sme ako príklad prevádzkovateľa zvolili spoločnosť s ručením obmedzeným, na ktorej bude vysvetlený postup otvorenia prevádzkarne (analogicky je možné tento postup aplikovať aj na živnostníka, pričom bude vynechaná fáza založenia a vzniku spoločnosti a bude postupované od bodu získania živnostenského oprávnenia). Forma spoločnosti s. r. o. bola zvolená z toho dôvodu, že patrí k najčastejšie volenej právnej forme podnikania, nakoľko eliminuje riziko negatívnych dopadov do súkromnej sféry podnikateľa. Medzi jej hlavné výhody patrí pomerne jednoduchý postup založenia, nevyžaduje veľký vstupný kapitál, zodpovednosť spoločníkov je limitovaná a s jej majetkom je možné podľa potreby disponovať, pričom získané povolenia a rozhodnutia sú viazané priamo na samotnú spoločnosť (nie na konkrétnu osobu), takže nový vlastník môže v podnikaní okamžite pokračovať. V prípade živnostníkov naopak platí, že povolenia a zmluvy sú spojené s konkrétnou osobou a pokračovanie v podnikaní de facto znamená absolvovanie toho istého kola vybavovania.

Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Spoločnosť s ručením obmedzeným je právnickou osobou a spôsob jej založenia a fungovania upravuje predovšetkým obchodný zákonník. Právny poriadok SR rozlišuje založenie spoločnosti a moment jej vzniku, pričom z pohľadu podnikania je dôležité si uvedomiť, že právnické osoby, ktoré sa zapisujú do obchodného registra, t. j. aj s. r. o., môžu nadobúdať práva a povinnosti až odo dňa účinnosti zápisu do tohto registra. To znamená, že pre zahájenie podnikateľskej činnosti je rozhodujúci zápis v registri a od tohto momentu obchodný zákonník označuje spoločnosť za podnikateľa (do tej doby nie je založená spoločnosť považovaná za podnikateľa a navonok nemôže vykonávať svoju činnosť). Celý proces tak možno rozdeliť na fázu založenia s. r. o. a následne na fázu zápisu do obchodného registra, t. j. na fázu vzniku.

Prvým krokom na ceste k zápisu s. r. o. do obchodného registra je jej založenie, čím rozumieme spísanie zakladateľského dokumentu. Podľa počtu spoločníkov, ktorí s. r. o. zakladajú, rozlišujeme:

- zakladateľskú listinu – ak spoločnosť zakladá iba jedna osoba;
- spoločenskú zmluvu – ak spoločnosť zakladá 2 a viac osôb. Spoločnosť môže mať maximálne 50 spoločníkov.

V oboch prípadoch môže byť zakladateľom fyzická osoba aj právnická osoba, pričom platia tieto obmedzenia:

- právnická osoba, ktorá má len jedného spoločníka nemôže založiť s. r. o., v ktorej bude opäť len jediným spoločníkom (musia byť minimálne dvaja);

- fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom v maximálne 3 spoločnostiach.

Skutočnosť, že fyzická osoba nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch ďalších s. r. o., ako aj skutočnosť, že právnická osoba, ktorá bude jediným spoločníkom novo založenej s. r. o. sama nemá jediného spoločníka, musí byť pri jej vzniku doložená čestným prehlásením zakladateľa.

Pre zakladateľskú listinu aj spoločenskú zmluvu sú stanovené minimálne obsahové požiadavky, ktoré musia byť v týchto dokumentoch špecifikované. Ide o tieto povinné náležitosti:

- obchodné meno a sídlo spoločnosti;
- určenie spoločníkov (názov a sídlo právnickej osoby/ meno a bydlisko fyzickej osoby);
- predmet podnikania;
- výška základného imania, výška vkladu každého spoločníka a výška splatených vkladov pri založení spoločnosti;
- mená, bydliská a rodné čísla prvých konateľov spoločnosti a spôsob, akým konajú v mene spoločnosti;
- určenie správcu vkladov;
- výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti alebo na činnostiach smerujúcich k nadobudnutiu oprávnenia na jej činnosť;
- predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti.

Zakladateľ alebo zakladatelia s. r. o. teda musia spísať zakladateľskú listinu či spoločenskú zmluvu (podľa počtu zakladateľov), ktorá bude obsahovať minimálne všetky vyššie uvedené náležitosti. Nakoľko neexistujú žiadne oficiálne vzory, zakladatelia s. r. o. musia zakladateľský dokument vypracovať svojpomocne, s použitím komerčne dostupných vzorov alebo za pomoci profesionála, napríklad advokáta. Dôvodom, pre ktorý oficiálne vzory neexistujú, je predovšetkým skutočnosť, že zakladateľská listina či spoločenská zmluva môže množstvo otázok týkajúcich sa fungovania s. r. o. upraviť inak než primárne stanovuje zákon (napríklad otázku hlasovania na valnom zhromaždení či problematiku delenia zisku s. r. o.).

V záujme overenia totožnosti zakladateľov, t. j. v záujme toho, aby s. r. o. nezakladali osoby vydávajúce sa za niekoho iného, je nevyhnutné, aby na zakladateľskej listine či spoločenskej zmluve boli úradne overené podpisy zakladateľov. Podpisom zakladateľského dokumentu všetkými zakladateľmi sa s. r. o. považuje za založenú. Pre úplnosť uvádzame, že pokiaľ ide o náklady na založenie, overenie podpisu zakladateľa vyjde na 1,99 eur bez DPH u notára a 2 eurá pri overení podpisu na matričnom úrade obce, mesta alebo mestskej časti. Cenu za prípravu zakladateľského dokumentu nie je možné stanoviť paušálne, nakoľko sa líši podľa advokátov/notárov.

Získanie živnostenského oprávnenia

Založená s. r. o., i keď ide zatiaľ o neexistujúci subjekt, už môže príslušnému okresnému úradu, odboru živnostenského podnikania, ohlásiť živnosti, t. j. činnosti, v ktorých hodlá podnikáť, a požiadať o vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení, ktoré je nevyhnutnou prílohou k zápisu spoločnosti do obchodného registra. Miestne príslušným je okresný úrad podľa miesta bydliska fyzickej osoby alebo sídla právnickej osoby a vystupuje taktiež v postavení tzv. jednotného kontaktného miesta (ďalej taktiež ako „živnostenský úrad“).

Podľa živnostenského zákona rozlišujeme tri druhy živností, ktoré je možné prevádzkovať na území SR:

1. **voľné živnosti** (všetky činnosti neuvedené v prílohách zákona. V záujme uľahčenia tvorby formulácií a zaistenia jednotného prístupu úradov vydalo Ministerstvo vnútra SR, odbor živnostenského podnikania, metodickú pomôcku pre záujemcov o získanie živnostenského oprávnenia na prevádzkovanie niektorej z ohlasovacích voľných živností, v ktorej uvádza najbežnejšie prevádzkované činnosti v rozdelení podľa kategórií a ich obsahové vymedzenie. Ide o nezáväzný dokument a v praxi je možné ohlásiť aj voľnú živnosť, ktorá nie uvedená v zozname a spĺňa požiadavky zákona);
2. **remeselné živnosti** (uvedené v prílohe zákona);
3. **viazané živnosti** (uvedené v prílohe zákona).

Živnosť ohlasujú fyzické aj právnické osoby prostredníctvom stanoveného formulára „Ohlásenie živnosti“ rozlíšeného zvlášť pre fyzické osoby a právnické osoby, pričom tak môžu urobiť buď osobne na mieste, alebo elektronicky.

K ohláseniu živnosti právnické osoby dokladajú nasledovné dokumenty:

- a) doklad o založení spoločnosti (podpísaná zakladateľská listina alebo spoločenská zmluva);
- b) výpis z registra trestov v prípade osôb, ktoré nie sú občanmi Slovenskej republiky (výpis sa vyžaduje pri osobách v postavení štatutárneho orgánu a pri zodpovedných zástupcoch). Ak ide o občanov Slovenskej republiky, títo vyplňujú časť C ohlásenia s názvom „Údaje potrebné pre vyžiadanie výpisu z registra trestov“ a živnostenský úrad si výpis zaistí sám;
- c) doklad preukazujúci odbornú spôsobilosť zodpovedného zástupcu v prípade, ak ide o ohlásenie remeselnej alebo viazanej živnosti (napríklad doklad o ukončení príslušného stredoškolského alebo vysokoškolského vzdelania, osvedčenie o ukončení príslušného vzdelávania, atď.);
- d) súhlas zodpovedného zástupcu s ustanovením do funkcie a jeho vyhlásenie, že nemá súdom alebo správnym orgánom uložený zákaz činnosti týkajúci sa prevádzkovania živnosti;
- e) vyhlásenie spoločnosti, že osobitný zákon neobmedzuje alebo nevylučuje prevádzkovanie jej živnosti a že na jej majetok nebol zrušený konkurz a ani nebol návrh na konkurz zamietnutý pre nedostatok majetku, že súdom ani správnym orgánom jej nebol uložený zákaz činnosti týkajúci sa vykonávania živnosti (táto formulácia je už obsiahnutá vo formulári a podnikatelia nemusia prikladať samostatný dokument);
- f) súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorého vzor je dostupný online;
- g) plnomocenstvo, ak za s. r. o. podáva ohlásenie, prípadne iný návrh, zmocnenec (napríklad advokát).

Doklad o oprávnení užívať nehnuteľnosť, v ktorej bude zapísané sídlo spoločnosti, nie je potrebné živnostenskému úradu pre účely ohlásenia živnosti dokladať v prípade spoločností, ktoré sa zapisujú do obchodného registra (súhlas s umiestnením sídla je povinnou prílohou pre zápis do tohto registra), teda ani pri spoločnostiach s ručením obmedzeným.

Správny poplatok za ohlásenie živnosti, resp. za vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení, je 5 eur za každú ohlasovanú voľnú živnosť a 15 eur za každú ohlasovanú remeselnú alebo viazanú živnosť. Ohlásiť živnosť je možné aj elektronicky prostredníctvom online

formulárov, pričom osoba podávajúca návrh elektronicky musí mať kvalifikovaný elektronický podpis. S cieľom podporiť ľudí vo využívaní elektronických služieb sa pri elektronickom podaní uplatnia správne poplatky v nižšej sadzbe, a to 7,50 eura za každú ohlasovanú remeselnú alebo viazanú živnosť a voľné živnosti sú bez poplatku. Nakoľko každý podnikateľ si môže ohlásiť ľubovoľný počet živností bez toho, aby musel reálne činnosť vykonávať, je určite vhodnejšie využiť elektronický spôsob ohlasovania, ohlásiť viacero činností súčasne a zároveň ušetriť aj finančné prostriedky.

Ak sú splnené všetky podmienky na podnikanie podľa živnostenského zákona a sú predložené všetky potrebné dokumenty, **živnostenský úrad vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení do troch pracovných dní a zároveň pridelí podnikateľovi IČO.**

Vznik spoločnosti s ručením obmedzeným

Na to, aby mohla s. r. o. reálne vzniknúť, t. j. na to, aby mohla byť spoločnosť bez problémov zapísaná do obchodného registra, je nevyhnutné doloženie viacerých právnych skutočností. Jednou z nich je skutočnosť, že spoločnosť bola založená, čo zakladatelia preukazujú zakladateľskou listinou alebo spoločenskou zmluvou s úradne overenými podpismi. Spolu s týmto dokumentom sa pripravuje tiež podpisový vzor konateľov, ktorým konatelia vymenovaní v zakladateľskom dokumente vyjadrujú svoj súhlas s tým, že budú vykonávať funkciu štatutára.

Ďalšou skutočnosťou, ktorú je potrebné doložiť, je získanie živnostenského oprávnenia, teda dokladu vydaného príslušným okresným úradom, ktorý vydaním osvedčenia o živnostenskom oprávnení dosvedčuje, že založenej, zatiaľ neexistujúcej s. r. o. nebráni nič v tom, aby mohla vykonávať požadovanú podnikateľskú činnosť, najmä to, že štatutári s. r. o. neboli v minulosti právoplatne odsúdení za hospodársky trestný čin, ktorý by im zakazoval vykonávať podnikateľskú činnosť, alebo aj to, že ak chce s. r. o. prevádzkovať špecifickú činnosť, akou je napríklad príprava jedál, tak k tomu ustanovila zodpovedného zástupcu s potrebnými znalosťami a praxou v odbore. Výsledkom overenia zo strany okresného úradu je získanie podnikateľského oprávnenia k tým predmetom činností, ktoré budú zapísané do obchodného registra. Okrem okresného úradu doklad o podnikateľskom oprávnení poskytujú aj iné subjekty, napríklad Slovenská advokátska komora, ak predmetom činnosti s. r. o. nemá byť výkon živnosti, ale poskytovanie právnych služieb podľa osobitného zákona, prípadne iné profesné komory vydávajúce ich členom potvrdenie, že svoju činnosť môžu vykonávať prostredníctvom s. r. o. Vo väčšine prípadov sa však povolenie týka výkonu voľných, viazaných či remeselných živností a k vydaniu takéhoto povolenia sú oprávnené okresné úrady v mieste sídla s. r. o.

S. r. o. musí pred svojím vznikom doložiť taktiež to, že na adrese, ktorá má byť do obchodného registra zapísaná ako adresa jej sídla, má určitý právny vzťah, k čomu slúži súhlas vlastníka nehnuteľnosti.

Nakoľko s. r. o. sa vyznačuje tiež minimálnym základným imaním, pri svojom vzniku musí preukázať, že zakladatelia spoločnosti vložili do základného imania minimálnu sumu vo výške 5 000 eur, pričom každý zo zakladateľov musí vložiť do základného imania aspoň sumu 750 eur. K tomu slúži prehlásenie správcu vkladov, ktorým obvykle býva jeden zo zakladateľov. V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že základné imanie plní často len účtovnú funkciu a veriteľom spoločnosti nezaručuje reálne krytie ich pohľadávok. Aj preto bol v minulosti zvažovaný legislatívny zámer počítajúci so základným imaním s. r. o. v symbolickej výške 1 euro, avšak k schváleniu tohto zámeru nedošlo.

Poslednou skutočnosťou, ktorú od 1. 11. 2018 musí každá novo vznikajúca s. r. o. preukázať, je osoba konečného užívateľa výhod. Každá s. r. o. tak už pri svojom založení musí identifikovať svojho skutočného majiteľa, ktorý bude zapísaný do obchodného registra. Nie je síce stanovené, akým spôsobom sa budú koneční užívatelia výhod preukazovať, predpokladá sa však, že identifikácia skutočného majiteľa je dostatočne zaistená na základe prehlásenia zakladateľov, že okrem nich nie je žiadna iná osoba, ktorá by s. r. o. podstatným spôsobom riadila alebo by z nej profitovala (ak skutočne takáto osoba nie je).

Vzhľadom na vyššie uvedené je teda možné zhrnúť, že **k návrhu na zápis s. r. o. do obchodného registra**, v dôsledku ktorého s. r. o. vzniká a stáva sa existujúcou právnickou osobou, je potrebné **doložiť nasledovné dokumenty osvedčujúce vyššie spomínané skutočnosti**:

- zakladateľská listina alebo spoločenská zmluva s úradne overenými podpismi zakladateľov;
- dokument, ktorým sa preukazuje ustanovenie konateľov do funkcie, obsahujúci identifikáciu konateľov a ich podpisové vzory;
- dokument, ktorým sa preukazuje živnostenské oprávnenie alebo iné oprávnenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti, ktorá bude zapísaná do obchodného registra (osvedčenie o živnostenskom oprávnení, licencia či iné povolenie);
- vyhlásenie správcu vkladu o splatení vkladov jednotlivých zakladateľov do základného imania s. r. o.;
- súhlas vlastníka nehnuteľnosti so zápisom nehnuteľnosti ako sídla s. r. o. do obchodného registra;
- ak s. r. o. zakladá jedna fyzická osoba – vyhlásenie, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach s ručením obmedzeným;
- ak s. r. o. zakladá jedna s. r. o. – vyhlásenie, že má viac ako jediného spoločníka;
- prehlásenie o konečnom užívateľovi výhod, teda o skutočnom vlastníkovi s. r. o.

Do 30. 8. 2018 sa pri podaní návrhu na zápis s. r. o. do obchodného registra musel prikladať tiež súhlas daňového úradu slúžiaci k osvedčeniu skutočnosti, že zakladatelia s. r. o. nemajú nedoplatky na daniach vyššie než 170 eur. Nakoľko však tento krok predstavoval výraznú administratívnu záťaž pre daňové úrady aj pre zakladateľov s. r. o., čím sa proces založenia predlžoval minimálne o niekoľko dní, novelou obchodného zákonníka došlo k zrušeniu povinnosti predkladať súhlas správcu dane. Táto povinnosť bola od 1. 9. 2018 nahradená tým, že nedoplatky zakladateľov voči daňovému úradu a po novom tiež voči Sociálnej poisťovni overujú súdy, ktoré o návrhu na zápis do obchodného registra rozhodujú, a to nahliadnutím do registra dlžníkov Sociálnej poisťovne a do registra daňových dlžníkov, ktoré sú navyše verejné. Ak teda niektorý zo zakladateľov má dlh voči daňovému úradu alebo voči Sociálnej poisťovni, s. r. o. nebude do obchodného registra zapísaná skôr, než dôjde k vyrovnaniu dlhu.

Čo sa týka návrhu na zápis do obchodného registra, tento sa podáva (po doložení vyššie uvedených príloh) prostredníctvom k tomu určeného formulára, a to buď v listinnej podobe alebo elektronicky, pričom podanie listinného formulára je spoplatnené sumou 300 eur a podanie elektronického formulára je spoplatnené sumou 150 eur. Návrh na zápis do obchodného registra sa podáva na miestne príslušnom okresnom súde, t. j. na súde podľa sídla s. r. o., ktorý by mal podľa zákona rozhodnúť o zápise do 2 pracovných dní od jeho podania. Spravidla však po podaní návrhu na zápis do obchodného registra je potrebné niekoľko dní počkať na výzvu k úhrade súdneho poplatku, následne na zaúčtovanie súdneho poplatku, na pridelenie sudcu

a na rozhodnutie o návrhu, čo znamená, že lehota 2 pracovných dní je prakticky nereálna a v skutočnosti zápis s. r. o. do obchodného registra trvá obvykle dlhšie než 1 týždeň.

Jednou z možností ako podnikateľom čiastočne uľahčiť proces založenia s. r. o. je podanie návrhu na zápis do obchodného registra za pomoci služieb jednotného kontaktného miesta, na ktorom podnikateľ ohlasuje živnosti. Ide však len o minimálnu pomoc – okresný úrad len prepošle návrh na zápis do obchodného registra príslušnému okresnému súdu a vyzve k úhrade poplatku, podnikateľ si však celý návrh musí pripraviť a skompletizovať sám.

Vzhľadom na vyššie uvedené je teda možné skonštatovať, že proces založenia a vzniku s. r. o. pozostáva z niekoľkých medzikrokov, ktoré sa často môžu javiť ako nadbytočné a prakticky dochádza len k veľmi pomalému odbúravaniu administratívnych prekážok (ako napríklad zrušenie povinnosti dokladať súhlas správcu dane, ku ktorému po dlhodobej kritike došlo až v roku 2018). V záverečnej časti analýzy sa preto zameriame taktiež na možnosti, ako proces založenia a vzniku s. r. o. zjednodušiť, a to aj s prihliadnutím na prax v ostatných analyzovaných krajinách.

2.2. Záonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory prevádzkarne

Každý podnikateľ môže mať viacero prevádzkarní umiestnených na rôznych miestach a prevádzkovať v nich buď rovnaké činnosti (napr. všetky prevádzkarne budú reštauračné zariadenia) alebo rôznorodé činnosti (napr. reštaurácia, fitness centrum ai.). V tomto prípade je rozhodujúce ako je definovaný predmet podnikania a koľko živností má spoločnosť zapísaných.

Pred otvorením samotnej prevádzkarne si musí podnikateľ vždy vyhodnotiť, či sú zvolené priestory vhodné pre jeho typ činnosti (veľkosť, dispozícia, lokalita), t. j. subjektívne hľadisko, a samozrejme či sú tieto priestory vhodné a povolené aj z pohľadu právnych predpisov, predovšetkým stavebných a hygienických, t. j. objektívne hľadisko.

Priestory prevádzkarne môže mať podnikateľ buď vo svojom vlastníctve (vlastníkom je s. r. o.) alebo má k nim zmluvne zriadený užívací vzťah, napr. nájom. V prípade, že podnikateľ nie je vlastníkom priestorov, potrebuje k získaniu nižšie uvedených povolení a súhlasov súčinnosť vlastníka, nakoľko len ten môže rozhodovať o svojej stavbe.

Stavebné predpisy a kolaudačné rozhodnutie

Každý priestor, bez ohľadu na to, k akému účelu má byť užívaný, musí byť postavený v súlade so stavebnými predpismi, predovšetkým zákonom č. 50/1976 Zb., o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „stavebný zákon“) a schválený pre vymedzený spôsob užívania v rámci kolaudačného konania. **Bez kolaudačného rozhodnutia nie je možné stavbu užívať, pričom zároveň platí, že stavbu je možné užívať len pre účely uvedené v kolaudačnom rozhodnutí, resp. v stavebnom povolení.**

V praxi je vhodné pred kúpou priestoru, resp. jeho prenajatím zistiť, k akému účelu je vybraný priestor skolaudovaný. **Spôsob užívania je možné zmeniť aj dodatočne v rámci konania o zmene v užívaní stavby.** Podľa toho, v akom stave je nehnuteľnosť, resp. či stavebne-technicky spĺňa požiadavky vyžadované pre iný typ činnosti, bude postupované buď podľa pravidiel pre kolaudačné konanie alebo bude nevyhnutné aj nové stavebné konanie. Zmeny účelu užívania stavby, ktoré spočívajú v zmene spôsobu užívania stavby alebo jej prevádzkového zariadenia, vyžadujú rozhodnutie stavebného úradu o zmene v užívaní stavby (postup ako pri kolaudácii). Ide o zmeny, pri ktorých je stavebno-technická dispozícia objektu vhodná aj pre iný účel než bola

stavba kolaudovaná. Ak však ide o zmenu v užívaní stavby, ktorá je spojená so stavebno-technickou zmenou stavby, prejedná ju stavebný úrad v stavebnom konaní a po jej dokončení vykoná kolaudáciu stavby. O túto zmenu pôjde napríklad v situácii, ak bola stavba skolaudovaná pre účely kancelárií a teraz má byť po stavebno-technických úpravách využívaná ako zdravotnícke zariadenie. Zmena v užívaní stavby, nastáva pri zmene klasifikácie z jedného užívania stavby na iné, kedy sa podstatne nemení vzhľad stavby a nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby (postup je však rovnaký ako pri kolaudácii).

V stavebnom a kolaudačnom konaní rozhodujú príslušné stavebné úrady, ktorými sú okresné úrady - odbor výstavby a bytovej politiky a miestna príslušnosť sa určuje podľa miesta stavby. Vzory tlačív a žiadostí sú dostupné obvykle na stránkach príslušného okresného úradu v sekcii stavebný úrad.

V súlade s ustanovením § 82 ods. 5 stavebného zákona platí, že ak sa má stavba užívať ako prevádzkareň, je **kolaudačné rozhodnutie zároveň osvedčením, že prevádzkareň je spôsobilá na prevádzku**. V závislosti od druhu prevádzkarne a vykonávanej činnosti sa v rámci kolaudačného konania, resp. konania o zmene užívania stavby, dokladajú stanoviská, súhlasy, vyjadrenia a posúdenia dotknutých orgánov, najmä obce či príslušného hasičského a záchranného zboru.

Súhlas regionálneho úradu verejného zdravotníctva s uvedením priestorov do prevádzky

Získanie kolaudačného rozhodnutia, resp. rozhodnutia o zmene účelu stavby, pre vybraný priestor, v ktorom je uvedený účel užívania potrebný pre zvolenú podnikateľskú činnosť, je len jedným z krokov na ceste k otvoreniu prevádzkarne. Ďalšou a veľmi častou zabúdanou povinnosťou každého podnikateľa (právnickej aj fyzickej osoby) v súvislosti s otvorením prevádzkarne (ale nielen prevádzkarne) je povinnosť požiadať príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva, v bežnom živote zjednodušene nazývaný „hygiena“, o schválenie uvedenia priestorov do prevádzky. **Táto povinnosť sa vzťahuje na všetky typy prevádzok bez rozdielu vykonávanej činnosti a vyplýva zo zákona č. 355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej len „zákon o ochrane zdravia“).**

Zo zákona vyplýva, že táto povinnosť sa vzťahuje na všetky priestory, v ktorých má byť prevádzkovaná činnosť, to znamená, že nepôjde len o prevádzkarne, ale napríklad aj o priestory súvisiace s prevádzkovaním živnosti tak ako boli vyššie definované v časti 1.1.

O návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky, vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní, rozhoduje regionálny úrad verejného zdravotníctva príslušný podľa miesta prevádzky, o ktorej sa rozhoduje.

Návrh na vydanie rozhodnutia - súhlasu s uvedením priestorov do prevádzky môže podnikateľ podať na formulári, ktorý majú jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva k dispozícii na svojich webových stránkach. V súčasnosti neexistuje jednotná forma žiadosti spoločná pre všetky úrady a vzory niektorých úradov sú veľmi komplikované, predovšetkým z toho dôvodu, že sú formulované ako univerzálny vzor pre viacero žiadostí, a teda obsahujú mnoho častí a dlhý zoznam požadovaných príloh, ktoré nie sú relevantné (napr. svetlotechnický posudok, výsledky meraní faktorov prostredia, projektovú dokumentáciu a situáciu širších vzťahov, zatiaľ čo relevantné skutočnosti sú obsiahnuté aj v prevádzkovom poriadku) pre účely rozhodnutia o uvedení priestorov do prevádzky, čím pôsobia zmätočne a nedávajú podnikateľom jednoznačný návod, ako v tejto situácii postupovať. Zoznam

požadovaných informácií a príloh nestanovuje ani samotný zákon o ochrane zdravia, čím otvára priestor pre rozdielnu interpretáciu jednotlivými úradmi (čo sa žiaľ v praxi aj deje). Niektoré úrady vyžadujú iba údaje o podnikateľovi (názov, sídlo, IČO), názov a adresu prevádzky a účel, na ktorý má slúžiť, iné žiadajú detailné informácie o prevádzke (popis miestností, spôsob napojenia na kanalizáciu, vodu, elektrinu, a ďalšie). Túto podnikateľsky nepriaznivú skutočnosť navyše umocňuje aj fakt, že každý regionálny úrad verejného zdravotníctva má iné webové stránky, na ktorých uverejňuje odlišné informácie a formuláre, čím vytvára prekážky pre podnikateľov, ktorí majú záujem otvoriť si prevádzkareň v rôznych miestach.

Prílohami návrhu na vydanie rozhodnutia o uvedení priestorov do prevádzky sú štandardne:

- doklad príslušného stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel (kolaudačné rozhodnutie; stavebné povolenie, ak bolo z nejakého dôvodu od kolaudácie upustené a užívanie je povolené na základe stavebného povolenia; rozhodnutie o zmene v užívaní stavby);
- doklad preukazujúci oprávnenie disponovať s priestormi, ktoré majú byť predmetom posudzovania, ak podnikateľ nie je vlastníkom stavby (napr. nájomná zmluva).

S ohľadom na vyššie uvedené informácie o neexistencii zákonného ukotvenia povinných náležitostí žiadostí môže nastať situácia, že si regionálny úrad verejného zdravotníctva vyžiada aj iné dokumenty.

Niektoré vzory žiadostí doposiaľ nereflektujú zmeny, ktoré boli zavedené zákonom č. 177/2018 Z. z., o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon proti byrokracii“) a vyžadujú doloženie dokladu o oprávnení na podnikanie (výpis z obchodného registra, živnostenský list) a doklad preukazujúci oprávnenie disponovať s priestormi bez ohľadu na vlastníka priestorov. S účinnosťou od 1. 9. 2018 platí, že orgány verejnej moci sú pri svojej úradnej činnosti povinné a oprávnené získavať a používať údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy a nesmú požadovať dokladanie týchto dokumentov od dotknutých osôb. Týka sa to registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a informačného systému katastra nehnuteľností.

Zákon o ochrane zdravia v ustanovení § 52 ods. 1 písm. b) stanovuje **povinnosť predkladať návrhy na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do doby kladného posúdenia zdržať sa vykonávania posudzovaných opatrení alebo činností v prevádzke**. Podnikateľ teda nie je oprávnený zahájiť v prevádzkarni podnikateľskú činnosť do doby udelenia súhlasu hygieny s uvedením priestorov do prevádzky. **Príslušný orgán by mal o návrhu rozhodnúť v lehote do 30 dní od začatia konania**, t. j. od podania návrhu.

Za podanie návrhu je žiadateľ povinný zaplatiť správny poplatok vo výške 50 eur a doklad o úhrade priložiť k samotnému návrhu. V prípade podania kompletného návrhu vrátane príloh elektronicky je poplatok iba vo výške 25 eur.

Podnikateľ sa dopustí správneho deliktu, ak nepredloží na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva návrh na uvedenie priestorov do prevádzky alebo sa do kladného posúdenia nezdrží vykonávania posudzovaných opatrení alebo činností. Za tento správny delikt mu orgán verejného zdravotníctva uloží pokutu vo výške od 150 eur do 20 000 eur. Zákon v tejto súvislosti nehovorí o možnosti úradu rozhodnúť o uložení alebo neuložení pokuty, ale hygiena musí pokutu uložiť a na jej rozhodnutí je len jej výška.

2.3.Oznámenie o prevádzkarni

Zriadenie každej prevádzkarne, ako aj prípadné zmeny, je podnikateľ povinný oznámiť úradom, a to konkrétne:

- a) živnostenskému úradu;
- b) daňovému úradu;
- c) obci, na území ktorej je prevádzkareň umiestnená.

V týchto prípadoch hovoríme o oznamovacej povinnosti, čo znamená, že po podaní oznámenia nie je potrebné čakať na rozhodnutie/stanovisko dotknutého úradu a v prevádzkarni je možné vykonávať podnikateľskú činnosť.

Živnostenský úrad

Povinnosť oznámiť zriadenie prevádzkarne živnostenskému úradu vyplýva z ustanovenia § 17 ods. 5 a § 45 živnostenského zákona. Prevádzkareň je možné zriadiť buď hneď na začiatku podnikania a adresu prevádzkarne uviesť **priamo v ohlásení živnosti** spoločne s ostatnými údajmi uvádzanými v súvislosti s ohlasovaním živnosti, alebo až dodatočne. Na základe platného živnostenského oprávnenia možno živnosť prevádzkovať aj **v neskôr zriadených prevádzkarniach** (ľubovoľný počet), pričom podnikateľ musí túto skutočnosť **oznámiť najneskôr v deň jej zriadenia príslušnému živnostenskému úradu**.

V súvislosti s prevádzkarňou je potrebné **uviesť označenie subjektu – podnikateľ’a, adresu prevádzkarne a typ prevádzkarne - prevádzkareň, združená prevádzkareň, priestory súvisiace s prevádzkovaním živnosti**. Napriek tomu, že živnostenský zákon v súvislosti s oznamovacou povinnosťou používa pojem „prevádzkareň“, táto povinnosť sa vzťahuje aj na priestory, ktoré prevádzkarňou nie sú, a to konkrétne: priestor určený na uskladnenie surovín a tovaru a výstavné priestory a vzorkové predajne (zákonom definované ako priestory súvisiace s prevádzkovaním živnosti).

Ak má podnikateľ zapísaných viacero predmetov podnikania, prevádzkareň uvádza ku konkrétnemu predmetu podnikaniu, ku ktorému sa prevádzkareň vzťahuje a ak to zákon vyžaduje, k tejto prevádzkarni uvádza aj ustanoveného zodpovedného zástupcu (zodpovedný zástupca musí byť povinne ustanovený v prípade, ak ide o remeselnú alebo viazanú živnosť).

Oznamovaciu povinnosť voči živnostenským úradom si podnikatelia plnia prostredníctvom formulárov, ktoré sú dostupné v sídle úradov a na webových stránkach. Pri nahlásení prevádzkarne je potrebné preukázať aj oprávnenie na užívanie nehnuteľnosti – vlastnícke právo, užívacie právo alebo súhlas vlastníka nehnuteľnosti (napr. nájomná zmluva). Príslušným živnostenským úradom pre oznámenie o zriadení prevádzkarne je úrad podľa sídla/miesta podnikania podnikateľ’a.

Za neohlásenie zriadenia prevádzkarne živnostenskému úradu môže živnostenský úrad uložiť podnikateľovi pokutu až do výšky 1 659 eur.

Daňový úrad

Podľa § 67 ods. 9 zákona č. 563/2009 Z.z., o správe daní v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) je podnikateľ povinný oznamovať správcovi dane všetky zmeny skutočností, ktoré sú predmetom registrácie, v lehote do 30 dní odo dňa kedy nastali.

Napriek tomu, že zákony upravujúce jednotlivé dane neobsahujú výslovnú úpravu povinnosti oznamovania prevádzkarne, je informácia o zriadení prevádzkarne súčasťou oficiálneho formuláru *Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien, žiadosť o zrušenie registrácie na daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty*, ktorý obsahuje políčko „stála prevádzkareň / prevádzkareň na území Slovenskej republiky“. Stálou prevádzkarňou sa na účely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov rozumie trvalé miesto alebo zariadenie na výkon činností, ktorého prostredníctvom daňovníci s obmedzenou daňovou povinnosťou vykonávajú úplne alebo sčasti svoju činnosť na území Slovenskej republiky. V tejto súvislosti nejde o prevádzkareň v zmysle § 17 živnostenského zákona a odpoveď na otázku, či je potrebné oznamovať aj údaje o prevádzkarni v zmysle živnostenského zákona, zrejme nie je. K formuláru žiadosti o registráciu neexistuje poučenie na vyplnenie tlačiva. Túto povinnosť však uvádza aj Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v časti „Oznamovacie povinnosti po registrácii podnikania - Zriadenie prevádzkarne“ na svojich webových stránkach⁵. V súlade so všeobecným ustanovením o oznamovaní zmien je podnikateľ povinný oznámiť zriadenie prevádzkarne daňovému úradu v lehote do 30 dní od jej zriadenia.

Podnikatelia si môžu túto povinnosť splniť buď **individuálne voči daňovému úradu alebo prostredníctvom jednotného kontaktného miesta**, ktorým je živnostenský úrad. Prostredníctvom jednotného kontaktného miesta je možné vybaviť všetky povinné administratívne úkony súvisiace so začiatkom podnikania a niektoré úkony súvisiace s prebiehajúcou podnikateľskou činnosťou. V praxi to znamená, že vo formulári určenom pre ohlásenie živnosti môže podnikateľ súčasne požiadať o oznámenie na daňovom úrade a tento úkon v jeho mene vykoná sám živnostenský úrad.

Za nesplnenie oznamovacej povinnosti môže daňový úrad podnikateľovi uložiť pokutu vo výške od 30 eur do 3 000 eur.

Obec

Povinnosť oznámiť zriadenie prevádzkarne obci nie je stanovená zákonom, ale vo väčšine prípadov obec alebo mestská časť, v ktorej sa prevádzkareň bude nachádzať, resp. nachádza, vyžaduje **oznámenie o zriadení prevádzkarne na základe všeobecne záväzného nariadenia vydaného obcou**. Z toho vyplýva, že každá obec si môže túto povinnosť stanoviť odlišne čo sa týka formy, požadovaných informácií aj lehoty. Tieto lehoty sa zvyčajne pohybujú v rozmedzí 5 až 15 dní pred či po začiatku vykonávania činnosti v danej prevádzkarni. Obce spravidla spoločne s oznámením o zriadení prevádzky požadujú aj **oznámenie o otváracích hodinách prevádzkarne** s tým, že povolené prevádzkové časy stanovené pre predaj a poskytovanie služieb bývajú upravené v nariadeniach obce a výnimky podliehajú schváleniu. Okrem vyššie uvedeného obce spravidla požadujú aj informácie o ponúkanom sortimente, druhu poskytovaných služieb a kapacity (stoličiek, lôžok).

Obec neschvaľuje otvorenie prevádzkarne, takže nie je potrebné čakať na jej vyjadrenie. Za podanie oznámenia si obec neúčtuje správny poplatok. Prípadné sankcie za nesplnenie povinnosti si môže stanoviť sama obec.

Ďalšou povinnosťou vo vzťahu k obci je **povinnosť platiť poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady** v súlade so zákonom č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach

⁵ Ministerstvo hospodárstva SR: Zriadenie prevádzkarne. [online]. [15.02.2019]. Dostupné na: <https://www.mhsrc.sk/podnikatelske-prostredie/zivotne-situacie-podnikatelov/oznamovacie-povinnosti-po-registacii-podnikania/zriadenie-prevadzkarne>

a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Táto povinnosť sa vzťahuje na každého podnikateľa, ktorý je oprávnený užívať alebo užíva nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území obce na účel podnikania. Poplatková povinnosť vzniká dňom, keď nastane skutočnosť, ktorá je viazaná na poplatníka, t. j. nadobudnutie oprávnenia užívať nehnuteľnosť (napr. kúpa nehnuteľnosti) alebo užívanie nehnuteľnosti (napr. nájom priestoru) a podnikateľ ako poplatník je povinný obci oznámiť vznik, zmenu alebo zánik poplatkovej povinnosti v lehote do 30 dní odo dňa vzniku povinnosti. Sadzby poplatku zákon nestanovuje fixne, ale určuje rozmedzie, ktoré môžu obce použiť pri stanovovaní poplatku vo svojich všeobecne záväzných nariadeniach. Platiteľom poplatku je podnikateľ, avšak môže sa dohodnúť s prenajímateľom, že poplatok bude hradíť priamo sám prenajímateľ, nakoľko ten vystupuje v postavení ručiteľa.

Nakoľko neexistuje jednotná celoštátna úprava, podnikateľ je nútený v každom mieste, kde plánuje otvoriť prevádzkareň, oboznámiť sa s právnymi predpismi danej obce a postupovať podľa miestnych pravidiel.

Tabuľka č. 1: **Oznamovacie povinnosti a povinnosť získať súhlas týkajúce sa prevádzkarne a priestorov súvisiacich s podnikaním**

Oznamovacia povinnosť	Prevádzkareň	Priestory súvisiace s podnikaním					
		priestor určený na uskladnenie surovín a tovaru podnikateľa	stanovištia, odstavné plochy pre motorové vozidlá, garáže a priestory určené na zabezpečenie údržby a technickú kontrolu vozidiel	miesto podnikania fyzickej osoby, sídlo právnickej osoby	výstavné priestory a vzorkové predajne	priestor na prijímanie zákaziek alebo tovaru a na jeho vydávanie	predajné miesto, zriadené, určené alebo slúžiace na účely vykonávania podnikateľskej činnosti, umožňujúce uzatvorenie zmluvy bez súčasnej fyzickej prítomnosti zmluvných strán
Živnostenský úrad	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie	Áno
Daňový úrad	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Obec	Áno, ak ustanovuje miestna vyhláška	Nie, v praxi sa takáto povinnosť nevyskytuje, ale miestna vyhláška môže povinnosť stanoviť					
Povinnosť získať súhlas							
Regionálny úrad verejného zdravotníctva	Podnikateľ musí požiadať o súhlas s uvedením akýchkoľvek priestorov do prevádzky bez bližšieho vymedzenia v zákone.						

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre znázornenie rozsahu plnenia ohlasovacej povinnosti podnikateľov pri otvorení prevádzkarne uvádzame, že na základe žiadosti o poskytnutie informácie adresovanej Ministerstvu vnútra SR a na základe žiadosti o poskytnutie informácie adresovanej Úradu verejného zdravotníctva SR boli zistené nasledovné dostupné údaje:

- celkový počet prevádzkarní, ktoré boli v priebehu roka 2018 ohlásené na živnostenských odboroch všetkých okresných úradov na Slovensku: 17 301,
- celkový počet priestorov, pri ktorých ich prevádzkovatelia v priebehu roka 2017 žiadali príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva na Slovensku o uvedenie do prevádzky: 26 588.

2.4. Povinnosti spojené s prevádzkarňou

Označenie prevádzkarne

Každý podnikateľ je povinný označiť prevádzkareň minimálne v rozsahu stanovenom v ustanovení § 30 ods. 1 živnostenského zákona a ustanovení § 15 zákona č. 250/2007 Z. z., o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

Označenie musí byť umiestnené na vhodnom, trvale viditeľnom a prístupnom mieste (najvhodnejšie na vstupných dverách alebo v ich blízkosti) a musí obsahovať minimálne:

- a) obchodné meno a sídlo predávajúceho alebo miesto podnikania fyzickej osoby;
- b) meno a priezvisko osoby zodpovednej za činnosť prevádzkarne (táto funkcia nie je totožná s funkciou zodpovedného zástupcu);
- c) prevádzkovú dobu určenú pre spotrebiteľa;
- d) kategóriu a triedu ubytovacieho zariadenia v prípade ubytovacích zariadení.

Podnikateľ je povinný zabezpečiť označenie prevádzkarne najneskôr v deň začatia prevádzkovania živnosti a za porušenie tejto povinnosti môže Slovenská obchodná inšpekcia uložiť podnikateľovi blokovú pokutu do výšky 165 eur.

Označenie zamestnancov v prevádzkarni

Ďalšia povinnosť podnikateľov vykonávajúcich činnosť v prevádzkarni vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa stanovuje, že **predávajúci a jeho zamestnanci v prevádzkarni, ktorí prichádzajú do styku so spotrebiteľom, musia mať označenie alebo odev, ktoré ich odliší od spotrebiteľa, pričom táto povinnosť sa nevzťahuje na predaj na trhovách miestach.**⁶

Táto povinnosť sa vzťahuje na všetky prevádzkarne, v ktorých dochádza pravidelne ku kontaktu so spotrebiteľmi (zákazníkmi) a je to v danej oblasti činnosti bežné a viac menej nevyhnutné. Týmto sú napríklad reštauračné zariadenia, hotely, fitness centrá atď., ktoré sú de facto zriadené za účelom poskytovania služieb zákazníkovi. Na druhej strane existujú aj prevádzkarne, ktoré nie sú primárne určené pre kontakt so spotrebiteľom (napr. kancelárie poskytujúce prekladateľské služby, účtovné alebo právne služby) a v týchto nie je potrebné zamestnancov odlišovať od spotrebiteľov.

Najbežnejším a aj najvhodnejším postupom pre odlišenie zamestnancov od zákazníkov je stanovenie zvláštneho odevu (rovnošaty) alebo použitie visačky s uvedeným menom a pozíciou.

⁶ Zákon o ochrane spotrebiteľa, ustanovenie § 15, ods. 3

Dodržiavanie tejto povinnosti kontroluje Slovenská obchodná inšpekcia a za porušenie môže byť podnikateľovi uložená pokuta podľa zákona o ochrane spotrebiteľa až do výšky 66 400 eur. Tento zákon nerozlišuje jednotlivé porušenia, preto nie je možné určiť hranicu presnejšie.

Evidencia tržieb v hotovosti

Jednou z povinností podnikateľov je taktiež povinnosť viesť evidenciu tržieb, ktorá je stanovená v zákone č. 289/2008 Z. z., o používaní elektronickej registračnej pokladnice (ďalej len „zákon o elektronickej registračnej pokladnici“). Táto povinnosť sa vzťahuje na všetkých podnikateľov (až na výnimky upravené priamo v zákone), ktorí prijímajú platby za predaj tovaru alebo poskytovanie zákonom vymedzených služieb na predajnom mieste v hotovosti alebo inými platobnými prostriedkami nahrádzajúcimi hotovosť, najmä elektronickými platobnými prostriedkami alebo poukážkami.

Za účelom evidencie tržieb môžu podnikatelia používať:

- a) elektronicкую registračnú pokladnicu (len schválené typy zariadení);
- b) pokladnicu e-kasa klient, ktorou sa rozumie **on-line registračná pokladnica alebo virtuálna registračná pokladnica**. Pokladnica e-kasa klient bude ako jediná možnosť povinná pre všetkých podnikateľov od 1. 7. 2019.

Podnikateľ je povinný používať elektronicкую registračnú pokladnicu alebo pokladnicu e-kasa klient na všetkých predajných miestach, to znamená v každej svojej prevádzkarni. V prípade, že sa na podnikateľa vzťahuje zákonná výnimka, je povinný na každom predajnom mieste sprístupniť oznámenie, v ktorom uvedie, že nie je podľa tohto zákona povinný používať elektronicкую pokladnicu/pokladnicu e-kasa klient. Takéto oznámenie musí byť pre kupujúceho jednoznačné, zrozumiteľné, ľahko prístupné a dobre čitateľné, pričom zákon nestanovuje presnú formuláciu. Je odporúčané prevziať znenie oznamu priamo z textu zákona a takýto oznam umiestniť na viditeľné miesto v blízkosti platobného miesta. Podnikateľ je povinný zaevidovať tržbu v elektronickej registračnej pokladnici alebo v pokladnici e-kasa klient bez zbytočného odkladu po jej prijatí.

V prípade, že podnikateľ používa elektronicкую registračnú pokladnicu, je povinný požiadať daňový úrad (ktorýkoľvek daňový úrad bez ohľadu na sídlo/miesto podnikania) o pridelenie daňového kódu elektronickej registračnej pokladnice a súčasne predložiť:

- a) knihu elektronickej registračnej pokladnice s vyplnenými identifikačnými údajmi o podnikateľovi (týmto sú: obchodné meno a sídlo, meno a priezvisko štatutárneho orgánu, predajné miesto, ak je odlišné od sídla, IČO, DIČ alebo IČ DPH, odtlačok pečiatky, a podpis štatutárneho orgánu), s údajmi o elektronickej registračnej pokladnici (týmto sú: typ, model, výrobné číslo, názov výrobcu, dovozcu alebo distribútora elektronickej registračnej pokladnice, ktorému bolo vydané rozhodnutie o certifikácii) a údajmi o servisnej organizácii, ktorá zaisťuje údržbu a opravu;
- b) kópiu rozhodnutia o certifikácii elektronickej registračnej pokladnice alebo fiskálnej tlačiarne (toto rozhodnutie obdrží pri kúpe).

Po overení vyššie uvedených údajov daňový úrad bez zbytočného odkladu prideli daňový kód elektronickej registračnej pokladnice a zaznamená ho do knihy elektronickej registračnej pokladnice. Následne môže byť elektronicкая registračná pokladnica uvedená do prevádzky, pričom tento úkon môže vykonať len servisná organizácia. Z vyššie uvedeného vyplýva, že podnikatelia sú nútení uzatvárať servisné zmluvy so servisnými organizáciami a vynakladať finančné prostriedky na služby, ktoré nedobrovoľne využívajú. Tento postup však bude

do budúca zrušený a všetci podnikatelia používajúci elektronickú registračnú pokladnicu budú od 1. 7. 2019 povinní používať on-line registračnú pokladnicu, t. j. systém e-kasa klient uvedený nižšie.

V súčasnosti druhou možnosťou a od 1. 7. 2019 už len jedinou možnosťou je používanie pokladnice e-kasa klient. Ide o službu zriadenú finančným riaditeľstvom, poskytovanú prostredníctvom mobilných aplikácií, ktorých vlastníkom je finančné riaditeľstvo a klientskeho prostredia zriadeného na webovom sídle, ku ktorej je pripojené koncové zariadenie podnikateľa (požiadavky na takéto zariadenie upravuje zákon, avšak v tomto prípade nejde o schvaľované a certifikované typy zariadení, ale stačí použiť akékoľvek zariadenie, ktoré je schopné požiadavky splniť, napr. tablet). Systém e-kasa v reálnom čase eviduje všetky pokladničné doklady. To znamená, že všetky transakcie sa okamžite online zaznamenajú na úložisku finančnej správy a každému dokladu je pridelený jedinečný identifikačný kód. Podmienkou pre používanie systému e-kasa je pripojenie na internet. Aj v prípade týchto pokladníc je podnikateľ povinný požiadať ktorýkoľvek daňový úrad o pridelenie daňového kódu. Žiadosť obsahuje najmä identifikačné údaje o podnikateľovi. Po ich overení daňový úrad bez zbytočného odkladu prideli kód pokladnice e-kasa klient a spolu s prihlasovacími údajmi ho doručí podnikateľovi. S ohľadom na to, že zákon nestanovuje konkrétny typ pokladnice, ktorý si musia podnikatelia zaobstarať (naopak tu dochádza k väčšej liberalizácii), nebude naďalej potrebná certifikácia, vedenie knihy pokladnice ani spolupráca so servisnou organizáciou (výnimkou je prípad poruchy on-line registračnej pokladnice).

Podnikateľ je povinný na každom predajnom mieste sprístupniť vyobrazenie pokladničného dokladu, ktorý vyhotovuje, a zároveň na tomto doklade zvýrazniť daňový kód elektronickej registračnej pokladnice/pokladnice e-kasa klient, dátum, čas, celkovú sumu platenej ceny a ochranný znak. Tento vzorový doklad musí byť umiestnený na viditeľnom a prístupnom mieste.

Každý pokladničný doklad musí obsahovať tieto údaje:

- daňový kód registračnej pokladnice alebo kód pokladnice e-kasa klient;
- daňové identifikačné číslo, ak podnikateľ nie je platiteľom DPH;
- identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty, ak podnikateľ je platiteľom DPH;
- ochranný znak;
- poradové číslo od poslednej dennej uzávierky (toto neplatí pre pokladnicu e-kasa klient);
- dátum a čas vyhotovenia pokladničného dokladu;
- označenie tovaru alebo označenie služby, množstvo tovaru alebo rozsah služby a priradenie sadzby dane z pridanej hodnoty okrem prípadu, ak platiteľ dane z pridanej hodnoty uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane podľa osobitného predpisu;
- cenu tovaru alebo cenu služby;
- obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania podnikateľa a predajné miesto, ak je odlišné od sídla alebo miesta podnikania;
- základ dane z pridanej hodnoty, ak podnikateľ je platiteľom DPH v členení podľa sadzieb;
- sadzbu DPH alebo údaj o oslobodení v členení podľa sadzieb a výšku DPH;
- zaokrúhlenie ceny;
- celkovú sumu platenej ceny;
- unikátny identifikačný kód zobrazený v alfanumerickom tvare a zároveň ako čitateľný QR kód v prípade pokladnice e-kasa klient.

Za nesplnenie si povinnosti evidovať tržby prostredníctvom elektronickej pokladnice/pokladnice e-kasa klient alebo za použitie zariadenia nesplňujúceho požiadavky zákona hrozí podnikateľovi pokuta od 330 eur až do výšky 3 300 eur.

Pre znázornenie rozsahu používania registračných pokladníc, vrátane virtuálnych registračných pokladníc, uvádzame, že na základe žiadosti o poskytnutie informácie adresovanej Finančnému riaditeľstvu SR boli zistené údaje uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka č. 2: Počet žiadostí o pridelenie kódu ERP a počet subjektov využívajúcich VRP

	2016	2017	2018
Celkový počet žiadostí o pridelenie daňového kódu elektronickej registračnej pokladnice	26 832	20 595	26 835
Celkový počet daňových subjektov využívajúcich virtuálnu registračnú pokladnicu	30 859	37 932	39 668

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z FRSR

Reklamačný poriadok

Povinnosť podnikateľov mať v každej prevádzkarni, v ktorej dochádza k predaju tovaru alebo poskytovaniu služieb spotrebiteľovi, reklamačný poriadok, vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorý uvádza, že **predávajúci je povinný spotrebiteľa riadne informovať o podmienkach a spôsobe reklamácie vrátane údajov o tom, kde možno reklamáciu uplatniť, a o vykonávaní záručných opráv.** Reklamačný poriadok musí byť na viditeľnom mieste dostupnom spotrebiteľovi.⁷

Zákon bližšie nešpecifikuje podobu reklamačného poriadku, iba stanovuje minimálne obsahové požiadavky, ktoré musia byť splnené. Ide predovšetkým o uvedenie informácií o tom:

- v akej lehote je možné reklamáciu uplatniť;
- akým spôsobom je možné reklamáciu uplatniť;
- kde je možné reklamáciu uplatniť;
- aké nároky spotrebiteľ má a poučenie o jeho právach podľa občianskeho zákonníka;
- dokedy musí byť reklamácia vybavená;
- opravách v záručnej dobe.

Reklamačný poriadok musí byť umiestnený tak, aby bol na viditeľnom mieste a aby si ho spotrebiteľ mohol prečítať a nemusel požadovať jeho predloženie. V prevádzkarni musí byť počas prevádzkovej doby vždy prítomný zamestnanec poverený vybavovať reklamácie.

Dodržiavanie tejto povinnosti kontroluje Slovenská obchodná inšpekcia a za porušenie môže byť podnikateľovi uložená pokuta podľa zákona o ochrane spotrebiteľa až do výšky 66 400 eur. Tento zákon nerozlišuje jednotlivé porušenia, preto nie je možné určiť hranicu presnejšie.

⁷ Zákon o ochrane spotrebiteľa, ustanovenie § 18

Prevádzkový poriadok

Povinnosť mať vypracovaný a schválený prevádzkový poriadok sa vzťahuje na podnikateľov prevádzkujúcich vybrané kategórie činností, ktoré predstavujú vyššie riziko pre ľudí alebo všeobecne pre verejné zdravie.

Povinnosti spojené s prevádzkovým poriadkom sú upravené predovšetkým v zákone o ochrane zdravia, ďalej v zákone č. 124/2006 Z. z., o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (ďalej len „zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia“) a vykonávacích predpisoch. Prevádzkovým poriadkom sa rozumie súhrn opatrení na ochranu zdravia zamestnanca a na ochranu verejného zdravia v zariadení, v ktorom existuje riziko. Podnikateľ musí prijať opatrenia, ktoré eliminujú tieto riziká a v rámci prevádzkového poriadku uviesť postup a frekvenciu ich realizácie, resp. kontroly.

Túto povinnosť ukladajú právne predpisy len niektorým podnikateľom a len vo vzťahu k niektorým prevádzkariňam. **Prevádzkový poriadok musia povinne vytvoriť a nechať schváliť regionálnym úradom verejného zdravotníctva len podnikatelia, ktorí vykonávajú podnikateľskú činnosť v týchto oblastiach/zariadeniach:**

- a) zariadenia spoločného stravovania;
- b) telovýchovno-športové zariadenia;
- c) poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a zdravotnícki pracovníci;
- d) ubytovacie zariadenia;
- e) zariadenia určené pre deti a mládež;
- f) zariadenia sociálnych služieb;
- g) **zariadenia starostlivosti o ľudské telo (napríklad kaderníctvo, holičstvo, kozmetika, manikúra, pedikúra, masážny salón);**
- h) kúpaliská.

Nad rámec vyššie uvedených zariadení ukladá zákon povinnosť vypracovať a nechať schváliť prevádzkový poriadok aj podnikateľom v pozícii zamestnávateľov, ak v nadväznosti na povinné vyhodnotenia zdravotného rizika bude preukázané, že v rámci činnosti vzniká pre zamestnancov určitá záťaž (napr. teplom, chladom).

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že typy prevádzkovaných zariadení sú veľmi rozmanité, a teda aj jednotlivé prevádzkové poriadky sa budú líšiť. Povinné náležitosti prevádzkových poriadkov pre niektoré zariadenia upravujú vykonávacie predpisy a pre iné neexistuje žiadna bližšia úprava. To znamená, že zákon o ochrane zdravia ukladá povinnosť mať prevádzkový poriadok, ale nikde nie je stanovený minimálny obsah. Túto situáciu pre podnikateľov čiastočne riešia vzorové prevádzkové poriadky, ktoré sú dostupné na webových stránkach úradov verejného zdravotníctva, avšak podnikateľ si ich musí doplniť a prispôbiť vlastnej prevádzkarni. Každá prevádzkareň musí mať svoj vlastný prevádzkový poriadok.

Prevádzkový poriadok schvaľuje regionálny úrad verejného zdravotníctva, ktorému podnikateľ musí predložiť žiadosť a priložiť samozrejme kompletný poriadok. Žiadosť o schválenie môže podnikateľ podať súčasne so žiadosťou o stanovisko k uvedeniu priestorov do prevádzky a taktiež tu platí, že prevádzkový poriadok musí byť úradom schválený pred zahájením činnosti v prevádzkarni. Správny poplatok za schválenie prevádzkového poriadku je 50 eur, resp. 25 eur v prípade elektronického podania.

V prípade, že podnikateľ poruší povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok alebo povinnosť predložiť ho na schválenie alebo návrh na jeho zmenu príslušnému orgánu verejného zdravotníctva, môže mu tento úrad uložiť pokutu vo výške od 150 eur do 20 000 eur.

Používanie autorsky chránených diel

Používaním autorsky chránených diel sa v súvislosti s prevádzkarňami rozumie predovšetkým reprodukcia hudby a filmov prostredníctvom technických zariadení akými sú televízor, rádio a pod. V súlade so zákonom č. 185/2015 Z. z., autorský zákon (ďalej len „autorský zákon“) je **každý podnikateľ, ktorý má v úmysle vo svojej prevádzkarni používať, resp. dávať k dispozícii rádio alebo televízor, povinný platiť autorom diel za získanie licencie odmenu.** Na Slovensku sa práva autorov realizujú prostredníctvom organizácií kolektívnej správy, ktoré zastupujú domácich aj zahraničných autorov. Podľa kategórie zastúpených autorov rozlišujeme tieto organizácie:

- SOZA (Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam) – autori a vydavatelia hudobných diel;
- LITA – autori literárnych a dramatických diel, prekladatelia, režiséri, scenáristi, ai.;
- SLOVGRAM – výkonní umelci a výrobcovia zvukových a zvukovoobrazových záznamov;
- OZIS (Ochranné združenie interpretov Slovenska) – výkonní umelci;
- SAPA (Slovenská asociácia producentov v audiovizíi) – producenti.

Povinnosť platiť autorskú odmenu má každý vlastník prevádzkarne, v ktorej je umiestnené technické zariadenie slúžiace na reprodukciu hudby alebo filmov. Dôležité je si uvedomiť, že nie je rozhodujúce využívanie tohto zariadenia, ale možnosť tak urobiť. Autorské odmeny sa uhrádzajú za verejné šírenie diel v prevádzkarni bez ohľadu na to, kto je vlastníkom zariadenia, prostredníctvom ktorého dochádza k šíreniu, a výška odmeny závisí od počtu a druhu zariadení (rádio, televízor, u ktorého sa rozlišuje aj uhlopriečka) v prevádzkarni a od jej rozlohy.

Na Slovensku existuje niekoľko kolektívnych správcov zastupujúcich rôznych autorov a správne by mal mať podnikateľ pre každú prevádzkareň uzatvorenú zmluvu s každou z nich (podľa druhu reprodukováných diel). Autorský zákon túto komplikovanú situáciu rieši tým spôsobom, že ukladá organizáciám povinnosť dohodnúť sa na spoločnej správe. **Pre oblasť technického predvedenia predmetov ochrany a verejného prenosu v prevádzkarňach prostredníctvom technického zariadenia majú SOZA, LITA, OZIS, SLOVGRAM a SAPA uzavretú dohodu o spoločnej správe podľa § 175 písm. a) autorského zákona.** To znamená, že podnikateľovi stačí **pre získanie spoločnej licenčnej zmluvy osloviť ktorúkoľvek z uvedených organizácií.** Tento postup administratívne veľmi zjednodušuje celý postup.

Jednotlivé organizácie kolektívnej správy majú na svojich webových stránkach dostupné formuláre, prostredníctvom ktorých môžu podnikatelia požiadať o uzatvorenie hromadnej licenčnej zmluvy a automaticky ju elektronicky odoslať. V týchto žiadostiach podnikateľ uvádza údaje o sebe (názov, sídlo, IČO, bankové spojenie, štatutárneho zástupcu) a údaje o prevádzkarni (názov, adresa, kategória, druh priestoru, počet televízií a rádii, plocha, kapacita). Podnikateľ nie je oprávnený používať chránené diela prostredníctvom technických zariadení pred uzatvorením zmluvy. Jednotlivé sadzobníky sú dostupné na stránkach organizácií kolektívnej správy.

Je dôležité upozorniť, že úhrada koncesionárskych poplatkov v žiadnom prípade nenahrádza odmeny, ktoré musí podnikateľ platiť organizáciám kolektívnej správy. Koncesionárske poplatky sú úhradou za služby poskytované verejnosti Rozhlasom a televíziou Slovenska v oblasti

rozhlasového a televízneho vysielania a organizácie kolektívnej správy vyberajú odmeny pre samotných autorov. V koncesionárskych poplatkoch nie je zahrnuté právo užívať a šíriť diela vo verejných priestoroch. Odlišuje sa aj kritérium, na základe ktorého sú tieto poplatky vyberané. Zatiaľ čo pri koncesionárskych poplatkoch je rozhodujúci počet zamestnancov (nie je podstatné, či je v prevádzkarni umiestnený televízor alebo rádio), odmeny za licencie sú odvodené od druhu a počtu technických zariadení v prevádzkarni.

Oznámenie o zákaze fajčenia

Zákon č. 377/2004 Z. z., o ochrane nefajčiarov (ďalej len „nefajčiarsky zákon“) upravuje povinnosti v súvislosti so zákazom fajčenia a uvádza všetky priestory, v ktorých je zakázané fajčiť priamo zákonom.

Ide o tieto priestory/prostriedky:

- a) verejné letiská, dráhové vozidlá verejnej osobnej dopravy, vozidlá osobnej dopravy, stanice a zastávky, čakárne, prístrešky, nástupištia a uzatvorené verejné priestory súvisiace s dopravou cestujúcich, otvorené nástupištia do vzdialenosti štyri metre od vymedzenej plochy nástupíšť;
- b) zdravotnícke zariadenia, okrem fajčiarní na psychiatrických oddeleniach;
- c) základné a stredné školy a školské zariadenia, predškolské zariadenia, detské ihriská;
- d) vysoké školy a študentské domovy;
- e) zariadenia sociálnych služieb, okrem fajčiarní;
- f) divadlá, kiná, výstavnice, múzeá, galérie, kultúrne zariadenia;
- g) športové zariadenia a predajne;**
- h) úradné budovy, okrem fajčiarní;
- i) **obchodné domy**, okrem stavebne oddelených priestorov určených pre fajčiarov;
- j) **zariadenia spoločného stravovania**, okrem tých zariadení, ktoré majú pre nefajčiarov, vyhradených najmenej 50 % z plochy, ktorá je stavebne oddelená od časti pre fajčiarov, pričom priestor pre nefajčiarov musí byť umiestnený pri vstupe do zariadenia;
- k) **zariadenia starostlivosti o ľudské telo;**
- l) priestory, v ktorých sú mladiství vo väzbe alebo vo výkone trestu.⁸

Zvláštnu kategóriu tvoria pracoviská, na ktorých pracujú aj nefajčiari. V týchto prípadoch sú zamestnávateľia povinní vydať zákaz fajčenia bez ohľadu na druh prevádzkarne. Táto povinnosť vyplýva zo zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia.

Každý podnikateľ, ktorý má prevádzkareň spĺňajúcu niektorú z vyššie uvedených kategórií, je v súvislosti so zákazom fajčenia povinný utvárať podmienky na zabezpečenie ochrany nefajčiarov pred vplyvom škodlivých látok a zabezpečovať dodržiavanie zákazov a obmedzení podľa zákona. **Podnikateľ je za účelom splnenia povinností týkajúcich sa ochrany nefajčiarov predovšetkým povinný upozorniť verejnosť na zákaz fajčenia stanoveným označením.** Konkrétny vzhlľad označenia upravuje Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 387/2006 Z. z., o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci, ktoré v prílohe vyobrazuje piktogram, ktorý musí byť v súvislosti so zákazom fajčenia použitý. Takéto označenie musí byť umiestnené na viditeľnom mieste (spravidla je toto označenie umiestňované pri vstupe). Ak navyše ide o priestory výslovne zakázané nefajčiarskym zákonom, musí označenie taktiež

⁸ Zákon o ochrane nefajčiarov, ustanovenie § 7

obsahovať informáciu, na ktoré kontrolné orgány je možné obrátiť sa a podať oznámenie o porušovaní tohto zákona.

Kontrolnými orgánmi sú:

- a) Slovenská obchodná inšpekcia;
- b) Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky;
- c) orgány štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva;
- d) obec;
- e) prevádzkovatelia železničnej, autobusovej a ostatnej pravidelnej osobnej dopravy;
- f) Policajný zbor;

a v označení je potrebné uviesť tie, ktoré vykonávajú dohľad v prevádzkarni. Najčastejšie pôjde o Slovenskú obchodnú inšpekciu a orgány štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva, t. j. úrady verejného zdravotníctva.

Za porušenie povinnosti označiť priestor môže kontrolný orgán uložiť podnikateľovi pokutu vo výške od 331 eur do 3 319 eur. Vyššia pokuta hrozí podnikateľom za nezabezpečenie dodržiavania zákazu fajčenia v zákonom vymedzených priestoroch, kedy orgány verejného zdravotníctva uložia pokutu vo výške od 500 eur do 15 000 eur.

Oznámenie o zákaze predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov

Zákon o ochrane nefajčiarov a zákon č. 219/1996 Z. z., o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb, podnikateľom ukladajú taktiež **povinnosť upozorniť verejnosť na zákaz predaja alkoholu a cigariet osobám mladším ako 18 rokov**, a to v každej prevádzkarni, kde sa takéto produkty predávajú (najčastejšie teda bary a reštaurácie). Túto oznamovaciu povinnosť si podnikatelia musia splniť za pomoci oznámenia umiestneného na viditeľnom mieste v prevádzkarni.

Za porušenie povinnosti vyvesiť oznámenie o zákaze predaja tabakových výrobkov môže Slovenská obchodná inšpekcia podnikateľovi uložiť pokutu vo výške od 331 eur do 3 319 eur. Za porušenie povinnosti vyvesiť oznámenie o zákaze predaja alkoholických nápojov môže obec uložiť pokutu vo výške od 166 eur do 6 639 eur.

Zamestnávanie zamestnancov

Fungovanie prevádzkarne nie je spravidla možné bez zamestnania zamestnancov, či už v pracovnom pomere alebo na dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Každý podnikateľ teda v súvislosti s otvorením prevádzkarne a následne s jej rozširovaním musí riešiť otázky spojené so zamestnávaním osôb. Ide predovšetkým o povinnosti spojené s uzatvorením pracovnej zmluvy, resp. dohody, registráciou, evidenciou a s bezpečnostnými a hygienickými podmienkami na pracovisku.

Povinnosti pri zamestnávaní zamestnancov

Zamestnávanie zamestnancov patrí medzi najregulovanejšie právne oblasti a upravuje ho množstvo právnych predpisov. Povinnosti z nich vyplývajúce sú rôznorodého charakteru (napr. vo vzťahu k pracovnej zmluve, odmeňovaniu, pracovným podmienkam, sociálnym a zdravotným aspektom, ochrane a bezpečnosti pri práci ai.) a kladú na podnikateľov mnoho nárokov. Podrobné spracovanie povinností z tejto oblasti bolo predmetom analýz s názvami

„Analýza regulačného zaťaženia pri zamestnávaní v mikro a malých podnikoch“ a „Analýza veľkostných kritérií v právnych rámcoch SR týkajúcich sa podnikateľov, pri ktorých podnikateľovi vznikajú konkrétne povinnosti“ spracovaných v roku 2018⁹, na ktoré podnikateľov v tejto súvislosti odkazujeme. Z tohto dôvodu táto kapitola obsahuje iba stručné zhrnutie za účelom zdôraznenia najdôležitejších povinností podnikateľov pri zamestnávaní zamestnancov.

Jednotlivé povinnosti je možné rozdeliť na niekoľko kategórií podľa momentu, v ktorom vznikajú. Ide o:

- a) povinnosti, ktoré vznikajú v súvislosti so vznikom pracovnoprávneho vzťahu;
- b) povinnosti, ktoré vznikajú v súvislosti s trvaním pracovnoprávneho vzťahu;
- c) povinnosti, ktoré vznikajú v súvislosti so zánikom pracovnoprávneho vzťahu;
- d) povinnosti, ktoré vznikajú v súvislosti so stanoveným počtom osôb v pracovnoprávnom vzťahu.

Z pohľadu otvorenia prevádzkarne, s ktorým nepochybne súvisí zamestnanie nových zamestnancov, je vo vzťahu k vyššie uvedeným kategóriám najdôležitejšou práve prvá z nich. So vznikom pracovnoprávneho vzťahu vznikajú podnikateľovi povinnosti súvisiace s uzatvorením pracovnej zmluvy, resp. dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (podstatné náležitosti týchto dokumentov musia byť dodržané), informačné povinnosti (napr. ohľadom pracovného poriadku, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vnútorných predpisov) a registračné povinnosti (vo vzťahu k správcovi dane, Sociálnej a zdravotnej poisťovni).

Bezpečnostné a zdravotné požiadavky na pracovisku

Jednou zo základných povinností podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom je zaistenie bezpečných a zdravotne vyhovujúcich pracovných podmienok na pracovisku a eliminácia možných rizík úrazov a ochorení. Minimálne základné požiadavky na pracovisko upravuje Nariadenie vlády č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, ktoré sa vzťahuje na všetky pracoviská v odvetviach výrobnnej sféry a nevýrobnej sféry, okrem stanovených výnimiek (nevzťahuje sa na dopravné prostriedky používané mimo pracoviska a na pracoviská v dopravných prostriedkoch, dočasné pracoviská alebo mobilné pracoviská, pracoviská, na ktorých sa vykonáva banská činnosť a dobývanie ložísk nevyhradených nerastov, rybárske plavidlá, polia, lesy a iné plochy, ktoré sú súčasťou pôdohospodárskeho pracoviska a lesníckeho pracoviska a sú situované mimo ich objektov).

Pracoviskom sa rozumie miesto v priestoroch zamestnávateľa, ktoré je určené na výkon práce a zamestnanci k nemu majú zriadený prístup.

Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci je zamestnávateľ povinný zabezpečiť pracovisko tak, aby:

- a) boli voľné a trvalo priechodné dopravné cesty k únikovým východom a samotné únikové východy;
- b) sa vykonávala údržba pracoviska, pracovných prostriedkov a zariadení, a aby sa každá zistená porucha, ktorá má vplyv na bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov, čo najskôr odstránila;

⁹ Analýzy sú dostupné na webových stránkach Slovak Business Agency.

- c) pracovisko, pracovné prostriedky a zariadenia sa pravidelne čistili a udržiavali tak, aby zodpovedali primeranej úrovni hygieny; nariadenie uvádza aj minimálne lehoty čistenia vykurovacích telies, osvetľovacích telies a okien na pracovisku;
- d) bezpečnostné prostriedky a zariadenia určené na prevenciu alebo vylúčenie nebezpečenstiev, sa pravidelne udržiavali a kontrolovali s cieľom zabezpečiť ich funkčnosť.¹⁰

Veľmi dôležitou súčasťou vyššie uvedeného nariadenia vlády sú jeho prílohy. V tejto súvislosti je dôležité upozorniť, že nariadenie vlády o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko nestanovuje kogentne presné požiadavky na rôzne počty, typy zariadenie či vybavenia, stavebné riešenie, ale stanovuje, že má byť volené také riešenie, ktoré zaistí bezpečnosť (samotná voľba teda zostáva na podnikateľovi). To znamená, že konkrétne povinnosti v ňom spravidla nenájdete. Nie každé pracovisko musí spĺňať všetky nižšie uvedené podmienky, ale závisí to od charakteru pracoviska, činností, okolností alebo nebezpečenstva ohrozenia zdravia, t. j. podnikateľ musí vyhodnotiť, ktoré podmienky sa na jeho prevádzkareň vzťahujú a ktoré sú nad rámec.

Príloha číslo 1 nariadenia upravuje nižšie uvedené oblasti, pričom za základné môžeme označiť:

- stabilita a pevnosť: Budovy, v ktorých sú umiestnené pracoviská, musia konštrukciou a pevnosťou vyhovovať účelu ich používania;
- elektronické inštalácie: Musia byť navrhnuté a vyhotovené tak, aby neboli zdrojom nebezpečenstva požiaru alebo výbuchu a neohrozovali zamestnancov;
- únikové cesty a východy: Musia byť predovšetkým voľné, prístupné, nezamknuté, dvere sa musia otvárať smerom von, správne označené a osvetlené. Počet a rozmiestnenie musí byť primerané pracovisku a počtu zamestnancov;
- zisťovanie a hasenie požiaru: V závislosti od veľkosti a spôsobu využívania budov, ich vybavenia a v závislosti od fyzikálnych a chemických vlastností látok, ktoré sa v nich nachádzajú, a od maximálneho potenciálneho počtu prítomných zamestnancov sa musia pracoviská vybaviť vhodným protipožiarным zariadením a v prípade potreby detektormi požiaru a výstražnými systémami;
- vetranie uzatvorených pracovísk: V uzatvorených priestoroch musí byť zaistený dostatočný prívod čerstvého vzduchu so zreteľom na používané pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov a zariadenia na toto určené musia byť v prevádzkyschopnom stave a umiestnené tak, aby nespôsobovali zamestnancom nepohodu;
- teplota na pracovisku: Musí byť primeraná so zreteľom na používané pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov a musia byť zaistené prostriedky zabraňujúce nadmernému pôsobeniu slnečného svetla.;
- denné a umelé osvetlenie pracovísk: Pracovisko by malo byť v čo najväčšej miere osvetlené denným svetlom a vybavené umelým osvetlením primeraným bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov;
- zariadenia na osobnú hygienu: Nariadenie stanovuje minimálny počet záchodov podľa počtu zamestnancov na pracovisku (1 záchodová misa na 10 žien, 2 záchodové misy na 11 – 30 žien, 3 záchodové misy na 31 – 50 žien a na každých ďalších 30 žien jedna záchodová misa; 1 záchodová misa na 10 mužov, 2 záchodové misy na 11 – 50 mužov, a na každých ďalších 50 mužov jedna záchodová misa). Na pracovisku s počtom zamestnancov do piatich môže byť spoločný záchod pre ženy a mužov. Sprchy na pracovisku sú potrebné len v prípade, ak to vyžaduje charakter práce (vtedy platí, že

¹⁰ Nariadenie vlády o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, ustanovenie §3

musia byť vybavené teplou a studenou vodou a musí byť k dispozícii jedna sprcha pre 20 zamestnancov). Ak sprchy nie sú potrebné, tak v blízkosti pracovísk a šatní musí byť k dispozícii vhodná miestnosť s umývadlami s tečúcou vodou (minimálne jedno umývadlo pre 15 zamestnancov). Ak sú zamestnanci povinní nosiť špeciálny pracovný odev a nemôžu sa prezliekať z dôvodu ochrany zdravia alebo zachovania súkromia v inej miestnosti, musia mať k dispozícii primeranú šatňu s uzamykateľnou skrinkou.

- miestnosti na poskytnutie prvej pomoci: Samostatná miestnosť nie je povinná, ale primerané vybavenie pre prvú pomoc musí byť dostupné na všetkých miestach, kde si to pracovné podmienky vyžadujú a musí byť ľahko prístupné a označené.
- poskytovanie pitnej vody: Zamestnancom musí byť zaistená pitná voda na pracovisku.¹¹

Ďalšie oblasti, ktoré upravuje príloha č. 1 nariadenia sú:

- podlahy, steny, stropy miestností a strechy;
- okná a strešné okná;
- dvere a brány;
- dopravné komunikácie, nebezpečné priestory;
- osobitné opatrenia pre eskalátory a prepravníky;
- nakladacie plošiny a rampy;
- rozmery miestností a voľný priestor v miestnostiach, voľnosť pohybu na pracovisku;
- oddychové miestnosti;
- tehotné ženy a dojčiace matky;
- miestnosť na upratovanie;
- miestnosť na údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov;
- zdravotne postihnutí zamestnanci;
- vonkajšie pracoviská.¹²

Príloha č. 3 nariadenia upravuje minimálne lehoty čistenia vykurovacích telies, osvetľovacích telies a okien.

2.5.Postup založenia prevádzkarne pri vybraných typoch podnikateľskej činnosti na Slovensku

V tejto podkapitole sa zameriame na ďalšie špecifické povinnosti, ktoré je potrebné splniť v prípade otvorenia vybraných typov prevádzkarní – fitness centra, zariadenia starostlivosti o ľudské telo a gastronomického zariadenia.

2.5.1. Fitness centrum

Otvorenie prevádzkarne fitness centra patrí z pohľadu náročnosti, t. j. legislatívnych požiadaviek, k menej náročným a je porovnateľné s otvorením prevádzkarne slúžiacej pre administratívne účely. Tento druh prevádzkarne predstavuje na začiatok skôr finančne náročnú investíciu.

Všetky povinnosti a postupy uvedené vo všeobecnej časti venujúcej sa zriadeniu prevádzkarne platia aj pre fitness centrum. Na začiatku musí existovať subjekt, ktorý bude prevádzkovateľom

¹¹ Nariadenie vlády o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko

¹² Nariadenie vlády o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko

fitness centra, a to buď právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ. Následne musia byť splnené požiadavky na priestory, ich označenie a oznámenie príslušným úradom.

Živnosť

Každý podnikateľ si môže ohlásiť ľubovoľný počet živností (za predpokladu, že spĺňa zákonné podmienky) z rôznych oblastí. Nižšie uvádzame zoznam živností, ktoré je možné označiť za odporúčaný štandard pre fitness centrá, ktoré poskytujú bežný rozsah služieb.

Na prevádzkovanie fitness centra postačujú tzv. voľné živnosti, pri ktorých musí podnikateľ splniť len minimum podmienok (vek, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť) a nie je potrebné dokladať absolvovanie špeciálneho vzdelania alebo špecifickú spôsobilosť. Odporúčaný rozsah živností je nasledujúci:

Prevádzkovanie športových zariadení a zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu

V rámci tejto živnosti je výslovne uvedené, že sa vzťahuje na prevádzkovanie fitness centra, ale taktiež je možné pod touto živnosťou prevádzkovať napr. saunu alebo solárium. K prevádzkovaniu samotného fitness centra ako priestoru, v ktorom sú umiestnené stroje a každý cvičí individuálne bez asistencie alebo navštevuje organizované sálové aktivity, a ktoré nebude poskytovať žiadne iné služby de facto stačí táto živnosť. Spravidla však fitness centrá ponúkajú viac, a preto nižšie uvádzame ďalšie odporúčané živnosti.

Organizovanie športových, kultúrnych a iných spoločenských podujatí

Táto živnosť podnikateľovi oprávňuje organizovať napr. športové akcie a podujatia priamo vo fitness centre alebo aj mimo jeho priestorov.

Sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, služieb, výroby

Pod túto živnosť je možné zaradiť napríklad sprostredkovateľskú činnosť v oblasti obchodu so športovými potrebami a potrebami pre voľný čas.

Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod)

V prípade, že podnikateľ plánuje vo fitness centre predávať nápoje, potraviny, prípadne športové potreby, musí mať k tejto činnosti oprávnenie, a tým je práve táto živnosť.

Nad rámec vyššie uvedených živností pri prevádzkovaní fitness centra môžu byť podnikateľom zvolené aj iné, napríklad nasledovné voľné živnosti:

- reklamné a marketingové služby, prieskum trhu a verejnej mienky;
- služby požičovní (požičiavanie športového tovaru a ošatenia);
- prenájom hnutelných vecí;
- prevádzkovanie kultúrnych, spoločenských a zábavných zariadení (prevádzkovanie športových súťaží s cenami pre účastníkov, prevádzkovanie hier relaxačného alebo športového charakteru).

Pre účely prevádzkovania fitness centra nemusí mať podnikateľ špeciálne oprávnenie ako tréner či inštruktor. Fitness centrum ako samotnú prevádzkareň si môže otvoriť ktokoľvek (stačí, ak spĺňa všeobecné predpoklady pre získanie voľnej živnosti), avšak nemôže poskytovať odborné činnosti ako sú napríklad trénerská činnosť. K týmto činnostiam je potrebné mať oprávnenie, ktoré je možné získať len na základe preukázania odbornej spôsobilosti.

Právnická osoba, ktorá chce poskytovať služby vyžadujúce odbornú spôsobilosť musí:

- mať v obchodnom registri zapísanú činnosť s označením „športová činnosť podľa § 3 písm. a) zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov“. K zápisu tejto činnosti nie je potrebné dokladať žiadne oprávnenie, povolenie alebo iný doklad a nie je potrebný ani predchádzajúci zápis do registra právnických osôb v športe;
- túto činnosť poskytovať len prostredníctvom športových odborníkov (viď nižšie).

Po zápise do obchodného registra musí právnická osoba požiadať o zápis do registra právnických osôb v športe a uviesť fyzické osoby – športových odborníkov, ktorí budú v jej mene činnosť vykonávať.

Získanie oprávnenia pre trénerov a inštruktorov športu upravuje zákon č. 440/2015 Z. z., o športe. Tieto osoby sú označované ako športoví odborníci a musia byť zapísaní v registri fyzických osôb v športe. Následne športový odborník, ktorý získal oprávnenie na výkon činnosti športového odborníka zápisom do registra, môže písomne požiadať ministerstvo školstva o zápis oprávnenia na podnikanie. Podnikateľské oprávnenie sa eviduje v tom istom registri. Služby trénerov a inštruktorov teda môžu poskytovať len športoví odborníci zapísaní v registri.

Priestory

V rámci stavebného konania musia byť priestory skolaudované pre účely fitness centra (športového zariadenia) a v tejto fáze sa posudzuje splnenie stavebných predpisov. Súčasne je potrebné požiadať regionálny úrad verejného zdravotníctva o súhlas s uvedením priestorov do prevádzky, pričom podnikateľ musí doložiť kolaudačné rozhodnutie s uvedeným správnym účelom (alebo rovnocenný doklad potvrdzujúci účel priestorov).

Bližšie požiadavky na priestory fitness centra upravuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 525/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na telovýchovno-športové zariadenia, ktorá upravuje:

- a) podrobnosti o požiadavkách na osvetlenie, tepelno-vlhkostnú mikroklimu, vykurovanie a vetranie, plochu, priestorové usporiadanie a funkčné členenie, vybavenie a prevádzku telovýchovných zariadení;
- b) náležitosti prevádzkového poriadku zariadenia.

Vyhláška reguluje predovšetkým používanie umelého osvetlenia (špecifické požiadavky na umelé osvetlenie zariadenia sa zabezpečujú podľa príslušnej slovenskej technickej normy - STN EN 12193 Svetlo a osvetlenie. Osvetlenie športovísk), intenzitu výmeny vzduchu a spôsob vetrania v telocvični, šatni a umývárni, podlahy a steny.

Každé zariadenie musí mať párný počet šatní a na každého športovca musí pripadať primeraný priestor, najmenej 0,7 m² nezastavanej podlahovej plochy šatne. Do umývárne musí byť zriadený vstup zo šatne a v umývárni musí pripadať jedna sprchovacia ružica na 4 športovcov a jedno umývadlo na 10 športovcov. V umývadlách a sprchách musí byť privedená studená a teplá voda. Záchody pre športovcov musia byť v blízkosti šatní v počte 1 záchodová misa a 1 pisoár na 10 mužov a 2 záchodové misy na 10 žien, pričom vstup do záchodov musí byť cez predsienku s umývadlom. Steny v umývárňach a záchodoch musia byť obložené keramickým obkladom a podlahy dlaždicami so spádom k vpustiam s protipachovým uzáverom.

Len priestory spĺňajúce podmienky uvedené vo vyhláske môžu byť schválené a uvedené do prevádzky.

Prevádzkový poriadok

Náležitosti prevádzkového poriadku pre telovýchovné zariadenia upravuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 525/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na telovýchovno-športové zariadenia, podľa ktorej prevádzkový poriadok zariadenia musí obsahovať:

- a) identifikačné údaje prevádzkovateľa zariadenia;
- b) druh a spôsob poskytovania služieb, zakázané úkony pri poskytovaní služieb;
- c) podmienky prevádzky a zásady ochrany zdravia návštevníkov a zamestnancov zariadenia;
- d) pokyny, obmedzenia a zákazy týkajúce sa návštevníkov zariadenia, ktoré musia byť zverejnené na mieste zariadenia prístupnom pre návštevníkov;
- e) spôsob a frekvenciu upratovania zariadenia;
- f) postup pri mechanickej očiste, prípadne dezinfekcii povrchových plôch miestností a zariadeníacich predmetov;
- g) spôsob a frekvenciu čistenia osvetľovacích telies a okien.¹³

Prevádzkový poriadok musí byť predložený regionálnemu úradu verejného zdravotníctva ku schváleniu a umiestnený na vhodnom a viditeľnom mieste v prevádzkarni.

2.5.2. Zariadenia starostlivosti o ľudské telo

Medzi zariadenia starostlivosti o ľudské telo zaraďujeme napríklad kadernícke salóny, kozmetické salóny, salóny poskytujúce manikúru a pedikúru, masážne salóny a pod. Pre otvorenie prevádzkarne niektorého z uvedených typov musí podnikateľ okrem všeobecného postupu popísaného vyššie splniť aj nižšie uvedené podmienky.

Živnosť

Získanie živnostenského oprávnenia sa líši podľa typu podnikateľskej činnosti. Služby v oblasti starostlivosti o ľudské telo spravidla podliehajú prísnejším podmienkam čo sa týka odbornej spôsobilosti.

Kaderníctvo, holičstvo, kozmetické služby, manikúra, pedikúra

Na prevádzkovanie pánskeho, dámskeho alebo detského kaderníctva, na poskytovanie kozmetických služieb alebo služieb manikúry a pedikúry je potrebná **remeselná živnosť**. To znamená, že podnikateľ musí okrem všeobecných podmienok prevádzkovania živnosti (vek 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť) splniť aj osobitné podmienky, čo v tomto prípade znamená preukázanie odbornej spôsobilosti získanej vyučením v odbore. Túto odbornosť je možné doložiť výučným listom alebo iným dokladom o riadnom ukončení príslušného učebného/študijného odboru, výučným listom v príbuznom obore a doložením praxe, osvedčením o čiastočnej kvalifikácii alebo osvedčením o úplnej kvalifikácii alebo dokladom o vykonaní najmenej desaťročnej praxe v odbore. O ďalších možnostiach preukázania odbornej spôsobilosti je možné sa informovať na živnostenskom úrade.

¹³ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o podrobnostiach o požiadavkách na telovýchovno-športové zariadenia

Obsahom remeselnej živnosti pánske, dámske a detské kaderníctvo je vykonávanie úpravy pánskych, dámskych a detských vlasov strihaním, umývaním, farbením (odfarbovaním), melírovaním, tónovaním, tvarovaním (vodovou, fúkanou a inou onduláciou); holenie, farbenie a úprava obočí; vykonávanie rôznych druhov masáže vlasovej pokožky; aplikácie schválených kozmetických prípravkov, slúžiacich k regenerácii vlasov; úprava a strihanie brady a fúzov; tvorba módnych strihov a účesov; zahusťovanie a predlžovanie vlasov.

Obsahom remeselnej živnosti kozmetické služby sú základné činnosti vedúce k regeneračným a skrášľovacím účinkom pleti pôsobením škály postupov na pleť, ošetrovanie pleti, odborné posúdenie pleti, navrhnutie vhodných postupov ošetrovania pleti, vykonanie požadovaných úkonov na pleti, povrchové ošetrovanie pleti, zhotovenie pleťových masiek, hlboké čistenie, kyslíkové osvieženie pleti (neinváznou cestou), odborné úkony na mihalniciach a obočí, depilácia a epilácia (miestna, plošná), naparovanie, vykonanie masáže (tváre, krku, dekoltu) okrem očnej gule, poradenstvo, týkajúce sa kozmetického ošetrovania pleti, predlžovanie rias.

Obsahom remeselnej živnosti manikúra je vykonávanie manikérskych služieb, odborné a kvalifikované posúdenie horných končatín, aplikovanie správnych technologických postupov pri ich ošetrovaní a používaní profesionálnych pomôcok v manikúre, dodržiavanie hygienických predpisov pre prevádzku manikúry vrátane údržby a sterilizácii nástrojov, poradenstvo, týkajúce sa manikúry, masáže horných končatín, lepenie, zdobenie a maľovanie nechťov s použitím rôznych techník nechťového dizajnu.

Obsahom remeselnej živnosti pedikúra je odborné a kvalifikované posúdenie dolných končatín, aplikovanie správnych technologických postupov a prípravkov pri ošetrovaní nechťov a rôznych druhov pokožky na chodidle. Používanie profesionálnych pracovných pedikérskych nástrojov a pomôcok, používanie mokrej a suchej pedikúry. Dodržiavanie hygienických predpisov pre prevádzku a pedikúru vrátane údržby, dezinfekcie a sterilizácie pedikérskych nástrojov. Masáže dolných končatín. Modelovanie, lakovanie, odlakovanie, leštenie, zdobenie a spevňovanie nechťov a modelovanie gélových nechťov. Regeneračné a relaxačné doplnkové ošetrenia (napr. peeling, kúpele nôh, masky). Poradenstvo týkajúce sa starostlivosti o dolné končatiny.

Masérské služby

Na poskytovanie masérskych služieb je potrebná **viazaná živnosť**. Tak ako v prípade remeselnej živnosti, aj tu musí podnikateľ okrem všeobecných podmienok prevádzkovania živnosti (vek 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť) doložiť aj odbornú spôsobilosť, avšak v prípade viazanej živnosti nie je dostačujúci výučný list alebo kvalifikačný kurz, ale je nevyhnutné dosiahnutie vyššie stupňa vzdelania. Túto odbornosť je možné doložiť dokladom preukazujúcim absolvovanie strednej zdravotníckej školy, lekárskej fakulty alebo zdravotníckej univerzity, alebo vysokej školy telovýchovného smeru.

V prípade, že podnikateľ sám nespĺňa požiadavky odbornej spôsobilosti, môže zariadenie prevádzkovať s tým, že ustanoví osobu zodpovedného zástupcu, ktorý podmienky spĺňa. V prípade s. r. o. musí byť vždy ustanovený zodpovedný zástupca.

Priestory

Ako už bolo vyššie uvedené, každý priestor prevádzkarne musí byť skolaudovaný pre konkrétny účel a musí mať súhlas úradu verejného zdravotníctva s uvedením do prevádzky.

Bližšie požiadavky na priestory zariadení starostlivosti o ľudské telo upravuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 554/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, ktorá upravuje:

- a) podrobnosti o požiadavkách na stavebno-technické riešenie, priestorové usporiadanie, vybavenie a vnútorné členenie;
- b) podrobnosti o požiadavkách na pracovné postupy, prístroje, pracovné nástroje, pomôcky a prípravky používané v zariadeniach;
- c) podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zariadenia;
- d) náležitosti prevádzkového poriadku zariadenia.

Vyhláška upravuje stavebno-technické riešenie, priestorové usporiadanie, vybavenie a vnútorné členenie zariadenia. Každé zariadenie starostlivosti o ľudské telo musí byť oddelené od iných priestorov, ktoré s ním nesúvisia, musí mať zabezpečené osvetlenie (denné a umelé), vykurovanie a vetranie. V zariadení musia byť vytvorené podmienky pre oddelené skladovanie čistej bielizne a použitej bielizne, oddelené uloženie pomôcok na upratovanie, oddelené uloženie civilného odevu a pracovného odevu zamestnancov, odloženie odevov zákazníkov a čakanie na obsluhu. Nie je potrebné, aby tieto priestory boli stavebne oddelené, ale musí byť zrejmé odlíšenie. Čo sa týka sociálneho zázemia, tak platí, že v každej prevádzkovej miestnosti musí byť k dispozícii umývadlo s výtokom pitnej vody a teplej vody a k dispozícii musí byť záchod s umývadlom s výtokom pitnej vody a teplej vody, umiestnený priamo v zariadení alebo prístupný z chodby, z ktorej sa do tohto zariadenia vstupuje.

Vyhláška stanovuje taktiež požiadavky na veľkosti priestorov v závislosti od úkonov a používaného vybavenia. Na jedno pracovné kreslo musí pripadnúť najmenej 3 m² podlahovej plochy, na jedno ležadlo 6 m² podlahovej plochy a na vaničku na nohy 4 m² podlahovej plochy. Vzdialenosť pracovného miesta od miesta na čakanie na obsluhu musí byť najmenej 2 m.

Prevádzkový poriadok

Náležitosti prevádzkového poriadku pre zariadenia starostlivosti o ľudské telo upravuje tiež Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 554/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, podľa ktorej prevádzkový poriadok zariadenia musí obsahovať:

- a) identifikačné údaje prevádzkovateľa zariadenia;
- b) druh a spôsob poskytovania služieb, zdravotné kontraindikácie služieb a zakázané úkony pri poskytovaní služieb;
- c) podmienky prevádzky a zásady bezpečnosti a ochrany zdravia zákazníkov a zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnancov zariadenia;
- d) návod na použitie prístrojov;
- e) zdravotné kontraindikácie použitia prístrojov;
- f) postup pri mechanickej očiste, dezinfekcii a sterilizácii pracovných nástrojov a prístrojov;
- g) postup pri mechanickej očiste a dezinfekcii povrchových plôch miestností a ich vybavenia;
- h) spôsob skladovania a manipulácie s bielizňou;
- i) spôsob a frekvenciu upratovania zariadenia;
- j) spôsob nakladania s odpadom, jeho odstraňovanie, frekvenciu vyprázdňovania odpadových nádob, ich čistenia a dezinfekcie.

Prevádzkový poriadok musí byť schválený regionálnym úradom verejného zdravotníctva a umiestnený na vhodnom a viditeľnom mieste v prevádzkarni.

2.5.3. Gastronomické zariadenie

Reštaurácie a iné zariadenia spoločného stravovania patria medzi prevádzkarne s prísnejšou právnou reguláciou, čo sa týka podnikateľských oprávnení, priestorov a aj nárokov na personál. Ako bolo vyššie uvedené aj pre fitness centrum a zariadenia starostlivosti o ľudské telo, všetky povinnosti uvedené v tretej kapitole týkajúce sa všeobecne prevádzkarní platia aj pre gastronomické zariadenia a nižšie budú uvedené len informácie a povinnosti, ktoré sú špecifické pre tento typ prevádzkarní a idú nad rámec povinností vzťahujúcich sa na všetky prevádzkarne.

Živnosť

Prevádzkovanie gastronomického zariadenia podlieha vo všeobecnosti prísnejšej kontrole a prísnejšie pravidlá sa vzťahujú aj na získanie živnostenského oprávnenia. Nižšie uvádzame živnostenské oprávnenia, ktoré sú potrebné/vhodné pre účely otvorenia gastronomického zariadenia, nič však nebráni tomu, aby si podnikateľ zvolil aj iné.

Pohostinská činnosť a výroba hotových jedál určených na priamu spotrebu mimo prevádzkových priestorov

Pre otvorenie napríklad reštaurácie je potrebné získať minimálne živnosť označovanú ako pohostinská činnosť a výroba hotových jedál určených na priamu spotrebu mimo prevádzkových priestorov. Ide o **remeselnú živnosť**, pre ktorú platí, že podmienkou jej prevádzkovania je získanie odbornej spôsobilosti vyučením v odbore. Podnikateľ je povinný preukázať odbornú spôsobilosť výučným listom, iným dokladom o riadnom ukončení príslušného učebného/študijného odboru alebo náhradným spôsobom, ktorý povoľuje živnostenský zákon (napr. kvalifikačné kurzy, prax ai.).

Ak sám podnikateľ nespĺňa podmienky remeselnej živnosti alebo ak je podnikateľom právnická osoba, živnostenský zákon ukladá týmto podnikateľom povinnosť ustanoviť zodpovedného zástupcu, ktorý spĺňa podmienky odbornej spôsobilosti. **V prípade, že podnikateľ prevádzkuje pohostinskú činnosť vo viacerých prevádzkarňach, je povinný ustanoviť minimálne jedného zodpovedného zástupcu pre každú takúto prevádzkareň.**

Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod)

Táto živnosť patrí medzi **voľné živnosti**, čo znamená, že podnikateľ nemusí preukazovať žiadnu odbornú spôsobilosť, ale postačuje splniť všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti (vek 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť). V rámci tohto živnostenského oprávnenia je možné vykonávať mnoho činností, pričom s gastronomickými zariadeniami sa spája predovšetkým maloobchod a veľkoobchod s potravinami, nápojmi a tabakovými výrobkami (s ovocím a zeleninou, s mäsom a mäsovými výrobkami, s rybami a výrobkami z rýb, s pekárskymi výrobkami, s cukrárenskými výrobkami, s nápojmi (alkoholické, nealkoholické), s tabakovými výrobkami, s mliečnymi výrobkami, s dietetickými výrobkami a potravinovými doplnkami pre zdravú výživu).

Poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu

Táto živnosť taktiež patrí medzi **voľné živnosti** a v rámci živnostenského oprávnenia je možné vykonávať najmä tieto činnosti: pečenie mrazených pekárenských polotovarov (napr. tzv. fornetti), predaj cukrárenských výrobkov na priamu konzumáciu, predaj na priamu konzumáciu po domácky vyrobeného vína a s ním spojený predaj sezónnych jedál na priamu konzumáciu, ak sa nevykonáva viac ako 4 mesiace v roku, príprava a predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, piva, vína a destilátov, príprava a predaj na priamu konzumáciu tepelne rýchlo upravovaných mäsových výrobkov a obvyklých príloh, príprava a predaj na priamu konzumáciu zmrzliny, ak sa na jej prípravu použijú priemyselne vyrábané koncentráty a mrazené krémy.

Výroba pekárenských a cukrárenských výrobkov

Ak má podnikateľ v úmysle v rámci prevádzkarne pripravovať zákusky, nepostačuje mu živnosť pre pohostinskú činnosť, ale musí disponovať taktiež živnosťou na výrobu pekárenských a cukrárenských výrobkov. Ide o **remeselnú živnosť**, čo znamená, že podnikateľ musí preukázať odbornú spôsobilosť v tomto odbore, alebo v prevádzkarni ustanoviť zodpovedného zástupcu, ktorý spĺňa kritériá pre toto živnostenské oprávnenie. V rámci tohto oprávnenia je možné vykonávať tieto činnosti: príprava mlynárskych zmesí pre výrobu pekárenských a cukrárenských výrobkov, výroba cesta a hmôt, ich spracovanie (valcovaním, lisovaním, delením, šľahaním, modelovaním), tepelná úprava (pečením, sušením, smažením, varením, pražením, mikrovlnným ohrevom, chladením), plnenie, povrchová úprava (posýpaním, polievaním, glazúrovaním) pekárenských a cukrárenských výrobkov, výroba zmrzliny na báze mlieka, výroba cestovín, výroba polotovarov na báze múky, výroba trvanlivého pečiva, rôznych chuťoviek (kekery), čokoládové a nečokoládové cukrovinky a na viac vykonávanie úprav cukrárenských výrobkov, mrazených krémov a špecialít.

Povolenie na predaj spotrebiteľského balenia liehu

Podnikateľ, ktorý má v úmysle vo svojej prevádzkarni v rámci podnikateľskej činnosti (pohostinstvá, reštaurácie, bufety, hotely ai.) **predávať lieh v spotrebiteľskom balení alebo lieh zo spotrebiteľského balenia (napr. destiláty, likéry) označený kontrolnou známkou, musí mať povolenie na predaj spotrebiteľského balenia liehu.** Táto povinnosť je zavedená iba vo vzťahu k „liehu“, čo znamená, že v prípade predaja len piva a vína z alkoholických nápojov takéto povolenie nie je povinné.

Podmienky vydávania povolenia na predaj spotrebiteľského balenia liehu sú upravené v ustanovení § 54 zákona č. 530/2011 Z. z., o spotrebnej dani z alkoholických nápojov. Príslušným úradom pre vydanie tohto povolenia je colný úrad podľa miesta sídla spoločnosti (pre prevádzkareň môže Finančné riaditeľstvo SR určiť miestnu príslušnosť colného úradu aj inak, ak je to pre výkon správy dane účelnejšie, napr. podľa miesta prevádzkarne).

O povolenie môže žiadať len podnikateľ, ktorý:

- a) má živnostenské oprávnenie na obchodnú živnosť (t. j. pohostinská činnosť alebo kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod));
- b) nebol právoplatne odsúdený za úmyselne spáchaný trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku, alebo iný trestný čin, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania (táto podmienka sa vzťahuje aj na zodpovedného zástupcu a členov riadiacich orgánov alebo kontrolných orgánov);

- c) nebolo mu (ani s ním prepojenej osobe, či už personálne alebo majetkovo) počas obdobia desiatich rokov odňaté povolenie na predaj;
- d) nie je v likvidácii, ani na neho nie je právoplatne vyhlásený konkurz, povolené vyrovnanie, potvrdené nútené vyrovnanie alebo povolená reštrukturalizácia.

Podnikateľ je povinný podať žiadosť, ktorá musí obsahovať identifikačné údaje žiadateľa (meno, sídlo, IČO, DIČ) a adresu umiestnenia jeho prevádzkarne (ak nie je totožná so sídlom alebo s trvalým pobytom žiadateľa) a priložiť k nej:

- a) zoznam dodávateľov spotrebiteľského balenia s uvedením ich identifikačných údajov (lieh je možné nakupovať len od dodávateľa, ktorý má povolenie na jeho distribúciu);
- b) údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov žiadateľa alebo jeho zodpovedného zástupcu (ak je žiadateľom právnická osoba, tak údaje o nej, zodpovednom zástupcovi a členoch riadiacich orgánov alebo kontrolných orgánov).

Vzor žiadosti je dostupný na webových stránkach colnej správy. Žiadosť, vrátane príloh, je možné podať buď v listinnej podobe alebo elektronicky (subjekty, ktoré majú povinnosť komunikovať s finančnou správou elektronicky, musia žiadosť podať výlučne elektronicky). Žiadosť o vydanie povolenia na predaj spotrebiteľského balenia liehu podnikateľ komunikujúci elektronicky podáva na tlačive „Podanie pre FS - Správa spotrebných daní“, ktoré nájde v katalógu formulárov vo svojej osobnej internetovej zóne, kam sa dostane po prihlásení cez portál Finančnej správy (v rámci tohto portálu musí mať podnikateľ zriadenú elektronickú komunikáciu s daňovým úradom aj colným úradom, o ktorú môže požiadať prostredníctvom portálu). Colný úrad preveruje vyššie uvedené podmienky a v prípade, že je všetko v poriadku, prideli číslo povolenia na predaj a vydá ho v lehote do 30 dní odo dňa podania tejto žiadosti.

Po získaní povolenia na predaj spotrebiteľského balenia liehu je podnikateľ povinný:

- a) predložiť colnému úradu na jeho výzvu doklady preukazujúce spôsob nadobudnutia spotrebiteľského balenia;
- b) viesť za každý kalendárny mesiac evidenciu spotrebiteľských balení podľa dokladov o nákupe a predaji spotrebiteľského balenia a čiarového kódu EAN tak, aby colný úrad pri kontrole mohol overiť stav zásob spotrebiteľských balení ku dňu výkonu daňového dozoru a bol schopný predložiť doklady o nákupe a predaji spotrebiteľského balenia alebo ich kópie k aktuálnemu stavu zásob v prevádzkarni;
- c) skladovať v prevádzkarni spotrebiteľské balenie určené len na predaj v rámci podnikateľskej činnosti;
- d) oznámiť každú zmenu skutočností a údajov colnému úradu najneskôr do 30 dní odo dňa ich vzniku.

Porušením vyššie uvedených povinností sa podnikatelia dopúšťajú správneho deliktu, za ktorý im colný úrad uloží pokutu vo výške od 332 eur do 3 319 eur za predaj spotrebiteľského balenia bez povolenia, alebo za nákup spotrebiteľského balenia od inej osoby ako od osoby oprávnenej na distribúciu, a vo výške od 50 eur do 1 660 eur za nevedenie povinnej evidencie.

Priestory a vybavenie

Bližšie požiadavky na priestory gastronomického zariadenia upravuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 533/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, ktorá upravuje tieto oblasti:

- hygienické požiadavky na stavebno-technické riešenie, priestorové usporiadanie, vybavenie, vnútorné členenie a prevádzky zariadení spoločného stravovania;
- požiadavky na výrobu, prípravu a podávanie pokrmov a nápojov;
- požiadavky na výživovú hodnotu pokrmov;
- požiadavky na postup pri odbere vzoriek hotových pokrmov a pri ich uchovávaní a na obsah dokumentácie o odobratých vzorkách;
- požiadavky na dodržiavanie osobnej hygieny a dodržiavanie hygienických požiadaviek zamestnancami zariadenia spoločného stravovania.

Každé gastronomické zariadenie musí byť priestorovo usporiadané a rozčlenené tak, aby boli vytvorené podmienky:

- na čistenie a dezinfekciu;
- na zabránenie hromadeniu nečistoty, styku s toxickými materiálmi, vytváraniu kondenzačnej vody a rastu plesní na povrchoch;
- na ochranu proti krížovej kontaminácii medzi pracovnými operáciami alebo počas pracovných operácií s potravinami a pokrmami, technologickými zariadeniami, prívodom vzduchu alebo pohybom zamestnancov a so zdrojmi vonkajšej kontaminácie,
- hygienické na spracovanie a skladovanie potravín a pokrmov.

Pri riešení otázky, či je potrebné jednotlivé priestory na prípravu stavebne oddelovať, alebo postačuje prevádzkovo oddelený priestor, je rozhodujúci počet podávaných hlavných jedál za jeden deň. Presné podmienky sú uvedené v prílohe č. 1 k vyhláške č. 533/2007 Z. z., z ktorej vyplývajú povinnosti uvedené v tabuľke 3.

Tabuľka č. 3: Podmienky pre stavebne alebo prevádzkovo oddelený priestor

Počet podávaných hlavných jedál denne	Hrubá prípravovňa zeleniny	Hrubá prípravovňa mäsa	Hrubá prípravovňa rýb	Prípravovňa na rozbíjanie vajec	Čistá prípravovňa zeleniny	Čistá prípravovňa mäsa
do 300	P	P	P	P	P	P
do 1 000	S	S	S	S	P	P
nad 1 000	S	S	S	S	S	S
Počet podávaných hlavných jedál denne	Studená kuchyňa	Prípravovňa múčnych pokrmov	Prípravovňa cukrárskych výrobkov	Umyváreň kuchynského riadu	Umyváreň tanierov, príborov a pohárov	Umyváreň prepravných nádob
do 300	P	P	P	P	P	P
do 1 000	S	P	S	P	S	S
nad 1 000	S	S	S	S	S	S
Poznámky: S – stavebne oddelený priestor, P – prevádzkovo oddelený priestor.						

Zdroj: Príloha č. 1 k vyhláške č. 533/2007 Z. z.

Okrem v tabuľke uvedených priestorov musí byť v zariadení spoločného stravovania vždy oddelený (stavebne alebo prevádzkovo) príjem použitého stolového riadu od výdaju pokrmov. To znamená, že nie je možné mať napríklad jedno okienko na zber špinavého riadu a výdaj jedál.

V prípade gastronomických zariadení sú veľmi dôležité skladovacie priestory. Tieto musia byť stavebne oddelené a zriadené podľa účelu. Podľa vyhlášky rozlišujeme sklady suché (s teplotou podľa druhu potravín a s relatívnou vlhkosťou najviac 70 %), chladné (s teplotou 8 °C až 10 °C a s relatívnou vlhkosťou 80 % až 90 %), chladené (s teplotou 2 °C až 6 °C a s relatívnou vlhkosťou 80 % až 90 %) a mraziarenské (s teplotou –18 °C a nižšou). Ak ide o zariadenie s nižšou kapacitou skladovaných potravín, tak chladený a mraziarenský sklad je možné nahradiť chladničkou a mrazničkou (pojem nižšia kapacita nie je presne definovaný, avšak je potrebné postupovať tak, aby všetky potraviny boli riadne uskladnené vyžadovaným hygienickým spôsobom). V každom sklade musí byť umiestnené meracie zariadenie, ktoré umožní kontrolu skladovacích podmienok. V tejto súvislosti musia byť použité len tzv. určené meradlá, u ktorých bola vykonaná metrologická kontrola alebo posúdenie zhody v súlade so zákonom č. 142/2000 Z. z., o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Povinná veľkosť skladov nie je definovaná, avšak musia byť dodržané hygienické podmienky uskladnenia a dobrá dostupnosť pre účely manipulácie a kontroly zdravotnej neškodnosti. V prípade, že je v prevádzkarni aj sklad organického odpadu, tento musí byť prístupný zvonku, krytý, vetrateľný, ľahko čistiteľný, uzavierateľný a vybavený tečúcou vodou a kanalizačnou výpusťou.

Vyhláška upravuje aj problematiku osvetlenia, avšak iba vo vzťahu k miestam, na ktorých dochádza k vizuálnej kontrole potravín. Na týchto miestach musí svetlo umožňovať dokonalú farebnú ostrosť a rozlišovanie podrobností do 1 mm, pričom v prípade umelého osvetlenia musí mať svetlo bielu farbu a intenzitu najmenej 500 lx.

Právna úprava sa taktiež podrobne venuje podmienkam vzťahujúcim sa k zásobovaniu vodou a hygienickému a sociálnemu zázemiu. Každé zariadenie musí mať zabezpečený prívod pitnej studenej vody a teplej vody (s teplotou minimálne 45 °C) a každý drez alebo podobné zariadenie na umývanie potravín musí byť taktiež napojené na tento prívod. Vo vzťahu k zamestnancom musia byť v každom zariadení vybudované šatne umožňujúce oddelené odkladanie pracovného a civilného odevu, musia byť oddelené zvlášť pre ženy a mužov a taktiež oddelené od prevádzkových miestností a skladov. Záchody pre zamestnancov musia byť oddelené pre ženy a mužov a umiestnené pri šatniach pre zamestnancov aj pri priestoroch, v ktorých sú sprchy (ak sú povinné – vid' kapitola Bezpečnostné a zdravotné požiadavky na pracovisku) a umývadlá. V zariadení spoločného stravovania, v ktorom pracuje najviac päť zamestnancov v jednej zmene, môže byť jeden záchod spoločný pre mužov a ženy. V zariadení spoločného stravovania, v ktorom pracuje viac ako 50 žien, musia byť kabíny na osobnú hygienu žien.

Vo vzťahu k zákazníkom musí každá prevádzkareň zabezpečiť priestory na odkladanie odevu, podmienky na umývanie rúk a samostatne vyčlenené záchody oddelené pre mužov a ženy (do záchodov sa nesmie vstupovať priamo z prevádzky zariadenia spoločného stravovania). Záchody musia byť dostatočne osvetlené, osobitne vetrané, vybavené toaletným papierom a v prípade záchodov pre ženy aj nádobou s uzatváracím príklopom ovládateľným zošliapnutím. V predsieni záchodu musí byť umývadlo s prívodom studenej a teplej vody s teplotou najmenej 45 °C, mydlo, zariadenie na osušenie rúk alebo hygienický prostriedok na utretie rúk.

Okrem vyššie uvedeného vyhláška o požiadavkách na priestory spoločného stravovania upravuje aj otázky kanalizácie a jej vedenia, umývanie prepravných nádob, ich skladovanie a vydávanie pokrmov v týchto nádobách.

Prevádzkový poriadok

Každé gastronomické zariadenie ako zariadenie spoločného stravovania má povinnosť spracovať a predložiť k schváleniu regionálnemu úradu verejného zdravotníctva prevádzkový poriadok. Táto povinnosť je stanovená zákonom o ochrane zdravia, avšak v porovnaní s predchádzajúcimi dvomi kategóriami zariadení, t. j. telovýchovnými a športovými zariadeniami a zariadeniami starostlivosti o ľudské telo, neexistuje žiadny právny predpis, ktorý by upravoval povinné náležitosti takéhoto prevádzkového poriadku. Je prinajmenšom prekvapujúce, že pri zariadení tohto typu, na ktoré sú kladené obrovské požiadavky z pohľadu ochrany verejného zdravia, zákonodarca nepristúpil ku konkretizácii požiadaviek tak, ako to spravil pri iných zariadeniach.

I keď povinné náležitosti prevádzkového poriadku nie sú špecifikované v žiadnom právnom predpise, na stránkach regionálnych úradov verejného zdravotníctva sú dostupné vzory prevádzkových poriadkov, ktoré si môžu podnikatelia stiahnuť a vyplniť podľa konkrétneho typu prevádzkarne. Ide o pomerne podrobný dokument, v ktorom prevádzkovatelia uvádzajú nasledujúce informácie o prevádzkarni:

- a) identifikačné údaje prevádzkovateľa;
- b) identifikácie prevádzkarne (názov, adresa);
- c) charakteristika prevádzkarne (typ prevádzkarne – napr. reštaurácia, kaviareň, cukráreň at.; charakter činnosti prevádzkarne; rozsah činnosti – výroba/výdaj)
- d) dispozičné členenie (náskres podľa prílohy);
- e) vybavenie technologickým zariadením;
- f) informácie o inžinierskych sieťach a odpadoch (napr. napojenie na vodu, kanalizácia, nakladanie s odpadmi podľa druhov odpadu);
- g) personálne zdroje (postačujú základné informácie), zodpovednosti zamestnancov podľa pracovného zaradenia;
- h) určenie, zavedenie a zachovanie trvalého postupu alebo postupov založených na zásadách HACCP, tzv. správna výrobná prax (samotná dokumentácia HACCP nie je súčasťou prevádzkového poriadku, ale musí byť spracovaná najneskôr ku dňu začatia prevádzkovania zariadenia. Zásady správnej výrobnéj praxe, ako aj postup dozorového orgánu, sú uvedené v Potravinovom kódexe, v druhej časti - hlava č. 8);
- i) sanitačný program (dokumentácia musí obsahovať sanitačný plán, jednotlivé čistiace a dezinfekčné postupy, zabezpečenie sanitácie technickými prostriedkami a chemickými prípravkami na čistenie a dezinfekciu, zabezpečenie dezinfekcie a deratizácie, uvedenie zmluvných firiem podľa výnosu MP SR a MZ SR č.557/1998-100);
- j) prílohy: dispozičné riešenie prevádzky, zdravotná neškodnosť pitnej vody, tekuté a tuhé odpady – zmluvy, zoznam zamestnancov, zdravotná a odborná spôsobilosť, zoznam zamestnancov – školenie, sanitačný program, prevádzkové hodiny, záznam o odbere vzoriek. Vzorový prevádzkový poriadok neuvádza, ktoré prílohy sú povinnou súčasťou návrhu na schválenie, takže podnikateľ musí vyhodnotiť, resp. sa informovať, ktoré prílohy sa naňho vzťahujú. Napríklad neškodnosť pitnej vody nemusí dokladať v prípade napojenia na verejný vodovod.

Odborná a zdravotná spôsobilosť zamestnancov a hygienické požiadavky

Nad rámec všeobecných povinností podnikateľov vo vzťahu k zamestnancom musí byť **každý prevádzkovateľ gastronomického zariadenia schopný preukázať, že jeho zamestnanci**

sú odborne a zdravotne spôsobilí na vykonávanie tzv. epidemiologicky závažných činností, teda na prácu v potravinárstve, akou je aj výpomoc v kuchyni.

Pokiaľ ide o odbornú spôsobilosť, podmienky sa líšia v závislosti od typu a vzdelania zamestnanca. V prípade zamestnancov v trvalom pracovnom pomere sa táto spôsobilosť preukazuje buď dokladom o vzdelaní (napr. pri osobách, ktoré boli vyučené v odbore kuchár-čaišník) alebo osvedčením na výkon epidemiologicky závažných činností, ktoré zamestnanec bez príslušného vzdelania získa po absolvovaní skúšok na regionálnom úrade verejného zdravotníctva. Osvedčenie je udeľované na dobu neurčitú. Pri krátkodobých brigádnikoch sa odborná spôsobilosť nevyžaduje, avšak je tu stanovené časové obmedzenie maximálne 3 mesiace, ktoré musia byť vyznačené v preukaze o zdravotnej spôsobilosti.

Pokiaľ ide o zdravotnú spôsobilosť, túto musí byť podnikateľ schopný preukázať u všetkých zamestnancov bez rozdielu. Zdravotná spôsobilosť sa dokladá platným preukazom pracovníka v potravinárstve, ktorý príslušnému zamestnancovi vydá jeho odborný lekár na základe lekárskej prehliadky.

Pokiaľ by zamestnávateľ nedokázal pri kontrole preukázať vyššie uvedenú spôsobilosť zamestnancov, hrozí mu pokuta od 100 eur do 1 000 eur, ak je prevádzkovateľom reštaurácie fyzická osoba, alebo pokuta od 100 do 100 000 eur, ak je prevádzkovateľom reštaurácie právnická osoba.

Vyhláška č. 533/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania upravuje taktiež hygienické požiadavky vo vzťahu k zamestnancom na pracovisku a výkonu ich práce, pričom stanovuje, že zamestnanci:

- vstupujú na pracovisko len v čistom a vo vhodnom pracovnom odevu a dodržiavajú ďalšie zásady osobnej čistoty, čistoty pracovného prostredia a pracovných pomôcok;
- dôkladne si umývajú a podľa potreby dezinfikujú ruky pred vstupom na pracovisko a pred začatím činnosti, ihneď po ich znečistení, pri prechode z jedného druhu práce na druhý, po fajčení, po úprave šatstva a osobitne po použití záchodu;
- neopúšťajú pracovisko v pracovnom odevu;
- používajú pri príprave a pri výdaji pokrmov a nápojov pokrývku hlavy tak, aby mali úplne zakryté vlasy; muži s bradou alebo fúzmi používajú pokrývku úst;
- používajú pri príprave a pri výdaji stravy pre dojčatá ochranný odev, ochranné rukavice a pokrývku úst;
- majú možnosť výmeny pracovného odevu v prípade jeho znečistenia počas práce;
- nevykonávajú počas práce toaletné úpravy zvonjšku;
- nemajú na rukách počas práce šperky, hodinky a iné ozdobné predmety a v pracovnom odevu majú len čistú vreckovku a pomôcky potrebné na výkon práce;
- nefajčia a nejedia v miestnostiach, v ktorých sú potraviny, polotovary a pokrmy;
- používajú pri výdaji hotových pokrmov jednorazové rukavice.¹⁴

¹⁴ Vyhláška č. 533/2007 Z. z., o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, ustanovenie § 12

3. Zriadenie prevádzkarne v Českej republike

Česká republika je krajina, s ktorou nás spája spoločná história, teda aj množstvo právnych predpisov, z ktorých dnes vychádza postup založenia prevádzkarne - napr. zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, ktorý je na Slovensku ešte stále súčasťou platného právneho poriadku a ktorý bol v Českej republike až v roku 2012 nahradený novými právnymi predpismi, alebo zákon č. 455/1991 Zb., živnostenský zákon, ktorý (i keď s niekoľkými rozdielmi) v súčasnosti platí na Slovensku aj v Českej republike. Obe krajiny sú si ekonomicky a kultúrne veľmi blízke a v otázke založenia a otvorenia prevádzkarne sa dnes odlišujú len minimálne. Nasledujúca kapitola si kladie za cieľ analyzovať postup založenia prevádzkarne v Českej republike, a to v záujme porovnania procesov v oboch krajinách a identifikácie tzv. „business-friendly“ opatrení, ktorými by sa Slovenská republika mohla inšpirovať.

3.1.Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom

Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike patrí s. r. o. k najpopulárnejšej forme pre výkon podnikateľskej činnosti, pričom aj výhody s touto formou spojené ostávajú rovnaké. Zakladatelia prevádzkou gastrozariadenia, fitness centra či iného typu prevádzkarne za pomoci s. r. o. jednak oddeľujú riziká spojené s podnikaním od súkromnej sféry (ručenie majetkom s. r. o. oproti ručeniu celým majetkom fyzickej osoby), jednak si tým uľahčujú množstvo postupov spojených s prípadným ukončením podnikania alebo s jeho postúpením na nového investora, rodinného príslušníka a pod. (k pokračovaniu podnikateľskej činnosti stačí previesť obchodný podiel v s. r. o.), a v neposlednom rade je táto forma pre podnikateľov výhodná z pohľadu nakladania s peňažnými prostriedkami a daňovo-odvodovej optimalizácie.

Na to, aby mohla byť s. r. o. založená, je aj v Českej republike vyžadované spísanie zakladateľského dokumentu – zakladateľskej listiny, pokiaľ s. r. o. zakladá jediný zakladateľ, alebo spoločenskej zmluvy, pokiaľ s. r. o. zakladá niekoľko zakladateľov.

Na rozdiel od Slovenska je v tejto súvislosti možné, aby jeden zakladateľ založil neobmedzené množstvo tzv. jednoosobových s. r. o., alebo aby jednoosobová s. r. o. bola jediným spoločníkom ďalšej s. r. o., čím v Českej republike odpadá povinnosť dokladať čestné prehlásenie zakladateľa. Samostatný podnikateľ si tak môže aj bez ďalších osôb založiť neobmedzené množstvo s. r. o., v ktorých bude jediným spoločníkom, pričom každá s. r. o. môže byť samostatným prevádzkovateľom inej prevádzkarne.

Čo sa týka obsahu zakladateľskej listiny či spoločenskej zmluvy, v Českej republike musí zakladateľský dokument obsahovať:

- obchodný názov (v českej terminológii tzv. obchodnú firmu);
- sídlo;
- predmet podnikania;
- určenie spoločníkov s uvedením mena a priezviska alebo obchodného názvu zakladateľa – právnickej osoby, a ďalej s uvedením bydliska alebo sídla;
- určenie druhov obchodných podielov a práv a povinností s týmito podielmi spojených;
- výšku základného imania, výšku vkladov jednotlivých spoločníkov a určenie vkladovej povinnosti;
- určenie správcu vkladov;

- počet konateľov a spôsob konania za spoločnosť;
- určenie prvých konateľov spoločnosti, ktorí môžu byť po zápise do obchodného registra zo spoločenskej zmluvy či zakladateľskej listiny vymazaní.

V porovnaní so Slovenskom je teda povinný obsah zakladateľského dokumentu o niečo užší a neobsahuje napríklad informáciu o výhodách poskytnutých zakladateľom pri založení alebo o predpokladaných nákladoch na založenie spoločnosti, nakoľko takéto informácie sa javia ako nadbytočné a navyše spôsobujú zbytočné komplikácie v budúcnosti. Zatiaľ čo v Českej republike môžu byť osoby prvých konateľov, ako aj osoba správcu vkladov ihneď po zápise s. r. o. do obchodného registra zo zakladateľského dokumentu vymazané, na Slovensku sa prví konatelia a osoba správcu vkladov musia v spoločenskej zmluve uvádzať pri každej ďalšej zmene - aj dávno po tom, čo už má s. r. o. úplne iných vlastníkov a konateľov alebo po tom, čo už sú prví konatelia alebo správca vkladov po smrti. V Českej republike navyše stačí, ak zakladateľský dokument určuje ako sídlo len určitú obec, napríklad mesto Praha, pričom konkrétna adresa je uvedená až v súhlase vlastníka nehnuteľnosti s umiestnením sídla, t. j. v prípade zmeny sídla v rámci Prahy nemusí dochádzať k zmene spoločenskej zmluvy (tým sa proces zmeny sídla značne zjednodušuje), zatiaľ čo na Slovensku je každá zmena sídla spojená s nutnosťou zmeny zakladateľského dokumentu a tým pádom tiež so zložitejším a nákladnejším postupom.

To, čo je v Českej republike významne odlišné, je forma zakladateľského dokumentu. **V prípade s. r. o. totiž český právny poriadok vyžaduje, aby bola zakladateľská listina alebo spoločenská zmluva prijatá vo forme notárskej zápisnice.** V Českej republike teda nestačí, aby bol zakladateľský dokument vytlačený a podpísaný pred notárom, ktorý len overí podpis zakladateľov, ale vyžaduje, aby celý zakladateľský dokument spísal notár v úradnej forme (aj keď podľa zakladateľmi predloženej predlohy). Na jednej strane sa tým pre niektorých podnikateľov proces založenia s. r. o. môže komplikovať (napríklad pre investorov zo zahraničia, ktorí sa musia buď osobne dostaviť k notárovi v Českej republike alebo musia na základe overeného plnomocenstva splnomocniť svojho zástupcu, napr. advokáta), avšak pre väčšinu začínajúcich podnikateľov je forma notárskej zápisnice skôr zjednodušením. Začínajúci podnikateľ si s notárom dohodne termín spísania zakladateľskej listiny či spoločenskej zmluvy, často dokonca podľa overeného vzoru poskytnutého notárom, ktorý po spísaní notárskej zápisnice navyše sám zaistí ďalšie formality a podá tiež návrh na zápis do obchodného registra, o ktorom bude uvedené viac v ďalšej časti analýzy. Cena spísania notárskej zápisnice je síce nepochybne vyššia, než len overenie podpisov na vopred pripravenom dokumente, avšak z pohľadu celkového zjednodušenia postupu založenia a vzniku s. r. o. ide o nástroj, ktorý mnohí českí podnikatelia vítajú. Čo sa týka ceny, poplatok notára za spísanie notárskej zápisnice so základnými náležitosťami zakladacieho dokumentu činí 2.000¹⁵ Kč (cca. 78 eur).

V rámci tohto kroku, i keď s. r. o. sa spísaním notárskej zápisnice považuje za založenú, stojí za spomenutie ešte zaistenie ďalších dokumentov, ktorými spoločnosť musí disponovať pred zápisom do obchodného registra.

Ide predovšetkým o súhlas vlastníka nehnuteľnosti, v ktorom bude mať s. r. o. svoje sídlo zapísané v obchodnom registri, prehlásenie správcu vkladov o tom, že zakladatelia zložili základné imanie na špeciálny účet v banke zriadený pre doposiaľ neexistujúci subjekt, získanie súhlasu budúcich konateľov so zápisom do obchodného registra a zaistenie výpisu z registra trestov pre konateľov - cudzincov (inak si súd, ktorý s. r. o. zapíše do obchodného registra, obstará výpis z registra trestov sám).

¹⁵ Pre účely prepočtu českých korún na eurá je použitý kurz 1 EUR = 25,5 Kč.

Získanie živnostenského oprávnenia

Po spísaní notárskej zápisnice je s. r. o. považovaná za založenú a následne vzniká až zápisom do obchodného registra. Keďže podmienkou zápisu do obchodného registra je okrem iného tiež preukázanie skutočnosti, akú činnosť a na základe akého oprávnenia bude spoločnosť vykonávať, ďalším krokom vedúcim k vzniku s. r. o. je získanie podnikateľského oprávnenia.

Rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike možno podnikateľskú činnosť vykonávať na základe živnosti alebo iného oprávnenia (lekári, znalci, právnici a pod.), pričom **väčšina spoločností podniká živnostenským spôsobom – buď na základe voľnej, viazanej, remeselnej či koncesovanej živnosti.**

V prípade voľnej živnosti je ďalší postup pomerne jednoduchý. Rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike stačí ohlásenie živnosti, a to buď priamo na živnostenskom úrade, na Českom podacom preverovacom informačnom národnom termináli (tzv. Czech POINT), ktorý je dostupný na českých poštách, alebo u notárov. Na rozdiel od Slovenska tak začínajúci podnikateľ môže všetky úkony vybaviť priamo u notára, u ktorého si objedná spísanie notárskej zápisnice, zaistenie výpisu z registra trestov, ohlásenie živnosti a overenie niekoľkých podpisov, namiesto toho, aby najskôr navštívil notára kvôli overeniu podpisov a následne ešte okresný úrad kvôli ohláseniu živnosti. Výsledkom ohlásenia živnosti je zápis do živnostenského registra a získanie výpisu, ktorým sa preukazuje podnikateľské oprávnenie s. r. o. pri jej zápise do obchodného registra. Poplatok za ohlásenie živnosti činí 1 000 Kč (cca. 39 eur).

Pokiaľ sa podnikateľ už v tomto kroku rozhodne oznámiť vznik prevádzkarne, môže tak urobiť **za pomoci tzv. jednotného registračného formulára, ktorým nezabezpečí nielen ohlásenie živností, ale aj adresu budúcej prevádzkarne, registráciu k dani z pridanej hodnoty a k platbám poisťného.** Podobný formulár je pre podnikateľov dostupný aj na Slovensku, kde podnikateľ môže na jednotnom kontaktnom mieste požiadať o registráciu k dani aj o podanie návrhu na zápis do obchodného registra, avšak s tým rozdielom, že slovenský podnikateľ si niektoré dokumenty a návrhy musí zaistiť alebo vyplniť sám, zatiaľ čo v Českej republike za podnikateľa všetko vykoná notár (tiež je možné, aby si niektoré dokumenty zaistil podnikateľ aj sám).

Vznik spoločnosti s ručením obmedzeným

Rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike s. r. o. vzniká až zápisom do obchodného registra, v rámci ktorého je potrebné doložiť takmer totožné skutočnosti ako u nás, a to založenie spoločnosti, umiestnenie sídla na konkrétnej adrese, zloženie vkladov do základného imania, vznik podnikateľského oprávnenia a niektoré skutočnosti týkajúce sa konateľov. Pri konateľoch však platí, že stačí doložiť ich súhlas so zápisom do obchodného registra a prehlásenie o tom, že spĺňajú podmienky pre výkon funkcie v zmysle živnostenského zákona, pričom bezúhonnosť štatutára si overí až súd sám.

Postup je teda viac-menej rovnaký ako na Slovensku s tým rozdielom, že pri vzniku s. r. o. nie je potrebné preukazovať, či zakladateľ má alebo nemá daňové či iné nedoplatky voči štátnym orgánom, ani nie je potrebné hneď pri zápise do obchodného registra dokladať, kto je konečným užívateľom výhod (tzv. skutočným majiteľom s. r. o.), pričom k návrhu na zápis do obchodného registra sa predkladajú nasledujúce podklady:

- zakladateľská listina alebo spoločenská zmluva vo forme notárskej zápisnice;
- prehlásenie konateľov o splnení podmienok podľa živnostenského zákona a súhlas so zápisom do obchodného registra;
- dokument, ktorým sa preukazuje živnostenské oprávnenie alebo iné oprávnenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti, ktorá bude zapísaná do obchodného registra (výpis zo živnostenského registra, licencia či iné povolenie);
- vyhlásenie správcu vkladu o splatení vkladov jednotlivých zakladateľov do základného imania s. r. o. a potvrdenie banky o skutočnom zložení vkladov na účet;
- súhlas vlastníka nehnuteľnosti so zápisom nehnuteľnosti ako sídla s. r. o. do obchodného registra.

V súvislosti so vznikom s. r. o. je napokon potrebné upozorniť, že v Českej republike existuje aj iná možnosť než svojpomocné podanie návrhu na zápis do obchodného registra. Ide o tzv. priamy zápis do obchodného registra prostredníctvom notára, čo prakticky znamená, že podnikateľ zakladajúci s. r. o. si u notára dohodne termín pre spísanie notárskej zápisnice (kvôli spísaniu zakladateľskej listiny či spoločenskej zmluvy), doloží niekoľko potrebných dokumentov a o nič ďalšie sa nemusí starať, nakoľko zápis do obchodného registra zaistí sám notár. Táto forma zápisu je lacnejšia v porovnaní so svojpomocným podaním návrhu. Tento postup podnikateľom jednak značne uľahčuje postup založenia a vzniku s. r. o., jednak im tiež šetrí nemalé náklady a čas.

Na to, aby notár mohol vykonať priamy zápis do obchodného registra je nutné splnenie týchto podmienok:

- osoba oprávnená na podanie návrhu na zápis ho o to požiadala;
- musí byť spísaná podkladová notárska zápisnica, teda zapisované skutočnosti majú podklad v notárskej zápisnici daného notára;
- notárovi boli predložené listiny, ktoré sú požadované pre zápis do obchodného registra, t. j. vyššie spomínané doklady, ktoré by podnikateľ k návrhu na zápis do obchodného registra dokladal inak sám.

Priamy zápis notárom je oproti svojpomocnému návrhu na zápis do obchodného registra omnoho rýchlejší, pretože notár na rozdiel od registrového súdu nevedie žiadne konanie o návrhu na zápis, ale tento zápis vykoná hneď po spísaní notárskej zápisnice a dodaní potrebných podkladov. De facto to pre podnikateľa znamená, že s. r. o. môže mať založenú a zapísanú už v priebehu pár dní (najdlhšie sa čaká len na získanie výpisu z živnostenského registra, maximálne však 5 dní). Celý proces je tak pre podnikateľov pohodlnejší, rýchlejší a navyše lacnejší. Okrem vyššie spomínaného poplatku za spísanie notárskej zápisnice (2 000 Kč – cca. 78 eur) a za ohlásenie živností (1 000 Kč – cca. 39 eur) podnikateľ u notára uhradí ešte:

- poplatok za overenie niekoľkých podpisov v sume cca. 100 Kč (cca. 4 eurá);
- poplatok za notársku zápisnicu konštatujúcu splnenie všetkých povinností pred zápisom do obchodného registra (teda po skompletizovaní vyššie uvedených dokladov) v sume 1 000 Kč (cca. 39 eur);
- odmenu notára za podanie návrhu na zápis do obchodného registra v sume 300 Kč (cca. 12 eur);
- poplatok za vyhotovenie výpisu z registra trestov pre štatutárov (ktorý by inak zaistoval súd, ak by sa návrh na zápis do obchodného registra nepodával u notára) v sume 100 Kč (cca. 4 eurá);
- poplatok za vyhotovenie výpisu z katastra nehnuteľností dokladajúceho skutočnosť, že osoba, ktorá udelila súhlas s umiestnením sídla s. r. o., je skutočne vlastníkom nehnuteľnosti, v sume 100 Kč (cca. 4 eurá).

Pri založení a vzniku s. r. o. teda podnikateľ v Českej republike uhradí cca. 180 eur, pričom stačí jediná návšteva notára.

3.2.Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory

Stavebné predpisy a kolaudačné rozhodnutie

Rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike ďalej platí, že pokiaľ určitý priestor nebol skolaudovaný k užívaniu na zvolené podnikateľské účely, pred zahájením činnosti prevádzkarne musí byť stavebnému úradu zaslaná žiadosť o zmenu užívania stavby, na základe ktorej (doloženej potrebnou dokumentáciou) stavebný úrad schváli užívanie prevádzkarne na nové účely. Príkladom môže byť situácia, kedy sa podnikateľ rozhodne zriadiť si prevádzkareň zameranú na poskytovanie služieb (kaderníctvo, masáže, kozmetika a pod.) v priestoroch, ktoré predtým slúžili ako obchod alebo kancelária. Pokiaľ by však určité priestory v minulosti už boli skolaudované na určitý účel, v ktorom bude ich nový užívateľ pokračovať, potom nemusí nanovo žiadať stavebný úrad o vydanie nového povolenia.

Pokiaľ by si chcel podnikateľ otvoriť prevádzkareň, ktorá vyžaduje iný účel užívania stavby, než prevádzkareň, ktorá sa v daných priestoroch nachádzala predtým, v rámci stavebného konania a získania nového kolaudačného súhlasu bude musieť doložiť viacero dokumentov, ktorých účelom je kontrola splnenia požiadaviek požiarnej bezpečnosti, požiadaviek na hygienu, bezpečnosť a pod. Obvykle ide o záväzné stanoviská dotknutých orgánov, ktoré si podnikateľ musí zabezpečiť pred rozhodnutím o zmene užívania stavby.

V prípade že so zmenou užívania stavby dochádza tiež k stavebným úpravám, posudzuje sa splnenie ďalších parametrov stavby ako sú požiadavky na mechanickú stabilitu, hospodárenie s energiami a médiami. V neposlednom rade je tiež skúmaný súlad s územnoplánovacou dokumentáciou, ktorá stanovuje podmienky pre využitie územia a s kapacitami miestnej technickej infraštruktúry.

Pri prevádzkarni, v ktorej nedochádza k činnostiam, ktoré môžu byť napr. z hygienického hľadiska považované za rizikové a kde dlhodobo dochádza k výkonu rovnakej podnikateľskej činnosti (typicky kancelárie), sa vykonaním vyššie uvedených krokov považuje väčšina administratívnych povinností podnikateľa za splnenú, zatiaľ čo na Slovensku musí podnikateľ požiadať ešte regionálny úrad verejného zdravotníctva o súhlas s uvedením priestorov do prevádzky, bez ohľadu na to, aká činnosť sa v prevádzkarni vykonáva.

Zatiaľ čo na Slovensku podnikateľ žiada o súhlas s uvedením akýchkoľvek „priestorov“ do prevádzky, podľa českého zákona o ochrane verejného zdravia napríklad platí, že oznámenie o zahájení činnosti (teda ani nie žiadosť o vydanie súhlasu) príslušnému úradu adresuje len prevádzkovateľ „potravinárskeho podniku so stravovacími službami“.

3.3.Oznámenie o prevádzkarni

Finančný a živnostenský úrad

Tak ako na Slovensku, aj v Českej republike existuje povinnosť registrovať sa na daň z príjmov. O registráciu môže podnikateľ požiadať po zápise spoločnosti do obchodného registra. V súvislosti so zahájením činnosti v prevádzkarni vzniká podnikateľovi taktiež povinnosť

oznámiť príslušnému finančnému úradu zriadenie prevádzkarne v lehote najneskôr do 30 dní odo dňa zriadenia. Pre tieto účely je povinné použiť stanovený formulár.

Rovnako je potrebné oznámiť vznik prevádzkarne živnostenskému úradu, pričom ak si túto povinnosť podnikateľ nesplnil hneď pri ohlasovaní živnosti, stačí toto oznámenie odoslať až po zápise do obchodného registra (podstatné je, aby bola prevádzkareň oznámená vždy pred vznikom, resp. pred zahájením svojej činnosti).

Českí podnikatelia spravidla (vzhľadom na nižšiu cenu) postupujú tak, že o registráciu na daň požiadajú a vznik prevádzkarne oznámia už v rámci kroku č. 2, kedy u notára, na živnostenskom úrade alebo na ktoromkoľvek kontaktom mieste Czech POINT za pomoci jednotného registračného formulára splnia väčšinu ohlasovacích a obdobných povinností voči úradom (napr. finančný úrad, živnostenský úrad, úrad sociálneho zabezpečenia).

K vyplnenému registračnému formuláru navyše nie je potrebné dokladať nájomnú zmluvu, ktorou by podnikateľ preukazoval oprávnenie užívať priestory ako prevádzkareň (stačí mu len súhlas vlastníka nehnuteľnosti).

Možno teda zhrnúť, že podnikateľ v Českej republike sa zaregistruje na daň a väčšinu oznamovacích povinností v súvislosti so vznikom prevádzkarne si splní ešte pred zápisom s. r. o. do obchodného registra, pričom po zápise do obchodného registra dochádza už len k formálnej registrácii bez toho, aby podnikateľ musel opätovne žiadať o registráciu alebo oznamovať vznik prevádzkarne ďalším úradom (ibaže by šlo o špecializované typy prevádzok – vid' nižšie). Na Slovensku musí podnikateľ vznik prevádzkarne ohlasovať živnostenskému úradu s doložením dokladu o užívaní titule k priestorom a následne tiež obci, v ktorej sa prevádzkareň nachádza, čo predstavuje zbytočnú administratívnu záťaž. Pre porovnanie uvádzame, že v Českej republike sa vznik prevádzkarne, akou je tiež pojazdový stánok, oznamuje obci len pri slávnostiach, športových, kultúrnych či iných podujatiach.

3.4.Povinnosti spojené s prevádzkarňou

Ak podnikateľ prejde štádiom založenia s. r. o., ohlásenia a označenia prevádzkarne, ako aj štádiom získania kolaudačného súhlasu (pokiaľ ho potrebuje), potom sú priestory formálne pripravené na otvorenie prevádzky. Nakoľko sa však predpokladá, že podnikateľ bude v mnohých druhoch prevádzkarní od svojich zákazníkov prijímať platby alebo že bude vo svojich priestoroch púšťať hudbu, v nasledujúcej kapitole sa budeme venovať ešte niekoľkým povinnostiam podnikateľa, ktoré sú v Českej republike spoločné pre mnohé druhy prevádzkarní.

Označenie prevádzkarne a oznámenia či evidencie v prevádzkarni

Po založení s. r. o., jej zapísaní do obchodného registra a oznámení vzniku prevádzkarne, je podnikateľ povinný splniť si ešte označovaciu povinnosť v zmysle živnostenského zákona. Prevádzkareň musí byť podľa zákona označená nasledovnými údajmi:

- obchodný názov;
- IČO;
- adresa sídla;
- adresa prevádzkarne;
- označenie živnosti vykonávanej v prevádzkarni;
- dátum zahájenia prevádzkovania živnosti v prevádzkarni.

Ak v prevádzkarni dochádza k predaju tovaru alebo k poskytovaniu služieb spotrebiteľom, označenie prevádzkarne musí podľa živnostenského zákona, ale aj podľa ďalších právnych predpisov, obsahovať navyše:

- meno a priezvisko osoby zodpovednej za prevádzku prevádzkarne;
- údaj o prevádzkovej dobe (otváracie hodiny);
- kategóriu a typ ubytovacieho zariadenia, ak ide napr. o hotel alebo penzión;

pričom v samotných priestoroch sa musí nachádzať ďalej:

- reklamačný poriadok umiestnený v prevádzkarni;
- oznam o zákaze fajčenia, pokiaľ v prevádzkarni takýto zákaz platí;
- oznam o zákaze predaja alkoholu a cigariet osobám mladším než 18 rokov, pokiaľ sa takýto sortiment v prevádzkarni predáva;
- označenie alergénov, ak sa v prevádzkarni podávajú jedlá;
- evidencia o dezinfekcii, dezinsekcii a deratizácii;
- záznam o školení zamestnancov o hygiene potravín;
- záznam o dodávateľoch a odberateľoch zložiek potravín a potravín a doklad o pôvode potravín;
- dokumentácia ochrany pred požiarom (požiarny poriadok).

Používanie autorsky chránených diel

K prevádzke mnohých druhov zariadení, či už fitness centra, kaderníckeho salónu či predajne tovaru patrí tiež púšťanie hudby z rádii alebo televízie. Aby však podnikateľ mohol svojim zákazníkom dopriať počúvanie hudby, musí sa vysporiadať s ďalšími povinnosťami vo vzťahu k organizáciám kolektívnej správy autorských práv.

Rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike existuje niekoľko organizácií kolektívnej správy, pričom medzi tie najdôležitejšie patria:

- OSA (Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s.);
- INTERGRAM (Nezávislá společnost výkonných umělců a výrobu zvukových a zvukově obrazových záznamů z.s.);
- DILIA (Divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.).

Povinnosť platiť autorskú odmenu sa vzťahuje na každého vlastníka prevádzkarne, v ktorej dochádza k reprodukcii hudby alebo audiovizuálneho diela prostredníctvom rádia, televízie alebo iného zariadenia. Jednotliví kolektívni správcovia majú na svojich webových stránkach spracované postupy a dostupné vzory žiadostí, zmlúv a sadzobníky.

Najčastejšie prichádzajú podnikatelia do styku s OSA. Pre získanie licencie na používanie diel v správe OSA musí podnikateľ zaslať žiadosť o uzatvorenie licenčnej zmluvy (dostupná v dokumentoch priamo na stránkach OSA) na adresu kolektívneho správcu, či už elektronicky alebo poštou, ktorý s ním následne uzatvorí hromadnú licenčnú zmluvu oprávňujúcu užívať akúkoľvek hudbu z jeho repertoáru. Vzory týchto zmlúv je taktiež možné stiahnuť na stránkach OSA. Výška autorskej odmeny závisí od spôsobu a rozsahu použitia, resp. druhu podnikania (jednotlivé sadzobníky sú dostupné na stránkach). Veľmi podobný postup platí aj v prípade ostatných kolektívnych správcov, ktorý na svojich webových stránkach taktiež poskytujú kompletne informácie a vzory tlačív.

V závislosti od spôsobu a rozsahu reprodukcie autorských diel sú podnikatelia často povinní uzavrieť zmluvu a platiť odmenu niekoľkým kolektívnym správcom. Český autorský zákon túto

situáciu rieši v záujme účelného výkonu správy tak, že v prípade, ak k predmetu ochrany vykonávajú správu viac ako dvaja kolektívni správcovia, môže sa podnikateľ obrátiť na ktoréhokoľvek z nich a požiadať, aby spoločne poverili k uzatvoreniu jednej zmluvy spoločného zástupcu. Kolektívny správca, ktorému bola žiadosť o poverenie spoločného zástupcu doručená bezodkladne informuje ostatných a všetci spoločne sú povinní v lehote 2 mesiacoch od doručenia žiadosti určiť spoločného správcu, ktorý s podnikateľom uzavrie zmluvu. Kolektívni správcovia majú vytvorený aj spoločný sadzobník, ktorý je dostupných na ich stránkach. Ide teda o podobný postup (tzv. one stop shop), aký funguje aj na Slovensku.

Evidencia tržieb v hotovosti

Podobne ako na Slovensku aj v Českej republike funguje elektronická evidencia tržieb, ktorú bližšie upravuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidencii tržieb. Povinnosť viesť elektronickú evidenciu tržieb (ďalej len „EET“) sa vzťahuje na podnikateľov prijímajúcich platby v hotovosti, vo forme šekov, poukazov a obdobných nástrojov. V Českej republike je táto povinnosť zavádzaná postupne v jednotlivých fázach podľa podnikateľskej činnosti, napr. povinnosť sa vzťahuje na prevádzkovanie gastronomických zariadení, ale zatiaľ neplatí pre slobodné povolania. To znamená, že zatiaľ neexistuje všeobecná povinnosť dopadajúca na všetkých podnikateľov.

V prípade, ak je podnikateľ povinný evidovať tržby elektronicky, musí najskôr požiadať finančný úrad o pridelenie autentizačných údajov (meno, heslo a prípadne pre vyšší stupeň ochrany zasielanie SMS pre účely prihlásenia), ktoré mu následne umožnia prístup do webovej aplikácie EET. Podnikateľ môže o pridelenie autentizačných údajov požiadať nasledovne:

- elektronicky na stránkach daňového portálu prostredníctvom formulára "Žiadosť o autentizačné údaje", ktorý musí byť podpísaný prihlasovacími údajmi do dátovej schránky. Údaje budú podnikateľovi zaslané bez zbytočného odkladu do dátovej schránky;
- osobne na ktoromkoľvek pracovisku finančného úradu, kde žiadateľ získa autentizačné údaje okamžite v zapečatenej obálke.

Žiadosti o autentizačné údaje nie je možné podať v listinnej podobe, podpísané uznávaným elektronickým podpisom ani odoslaním prostredníctvom dátovej schránky. O autentizačné údaje musí podnikateľ požiadať pred prijatím prvej evidovanej tržby.

Po získaní údajov sa podnikateľ môže prihlásiť do webovej aplikácie, v ktorej spravuje svoje certifikáty a údaje pre správu evidencie tržieb, najmä informácie o všetkých prevádzkarňach. Podnikateľ môže získať jeden alebo viac certifikátov pre evidenciu tržieb, ktoré slúžia na autentifikáciu dátových správ. Priamo v tejto aplikácii si podnikateľ sám pridáva aj svoje prevádzkarne (uvádza názov, typ, prevažujúcu činnosť, lokalizáciu) a akékoľvek zmeny je povinný oznámiť prostredníctvom aplikácie v lehote do 15 dní od zmeny, najneskôr však pred uskutočnením prvej evidovanej tržby.

Pre splnenie vyššie uvedených povinností v súvislosti s EET podnikateľ potrebuje:

- zariadenie, vrátane softvéru alebo aplikácie, ktoré umožňuje platbu zaevidovať, spojiť sa s finančnou správou, prijať fiškálny identifikačný kód (generuje ho finančná správa do 2 sekúnd, ak nenastanú problémy, a je vytlačený na účtenke), odoslať požadované údaje a samozrejme vytlačiť účtenku;
- dátové pripojenie (internet alebo mobilné internetové pripojenie), ktoré umožní okamžité spojenie s finančnou správou.

3.5.Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti

Fitness centrum

Začínáme s typom prevádzkarne, kde je rozsah ďalších povinností podnikateľa o niečo väčší v porovnaní napríklad s prevádzkarňou zameranou na výkon administratívnych činností spojených s podnikaním, kde stačí splnenie všeobecných povinností popísaných vyššie, a zároveň menší než pri prevádzke gastronomického zariadenia popísaného v ďalšej časti analýzy.

Živnosti

Prvým špecifikom je typ a obsah živnosti získanej po založení s. r. o. K tomu, aby mohol podnikateľ prevádzkovať fitness centrum mu podľa českých právnych predpisov postačí voľná živnosť, na základe ktorej bude prevádzkovať predovšetkým nasledovné činnosti:

Prevádzkovanie telovýchovných a športových zariadení a organizovanie športovej činnosti: V rámci tejto živnosti môže podnikateľ založiť a prevádzkovať fitness centrum, poskytovať poradenstvo klientom, organizovať športové akcie, súťaže a iné aktivity, ktoré pomáhajú propagovať šport.

Veľkoobchod a maloobchod: Ide o činnosti spojené s nákupom a predajom tovaru za účelom jeho priameho predaja spotrebiteľovi. Túto voľnú živnosť teda prevádzkovateľ fitness centra potrebuje vtedy, ak chce vo svojej prevádzkarni predávať rôzne náčinie, oblečenie, výživové doplnky a pod.

Poradenská a konzultačná činnosť, spracovanie odborných štúdií a posudkov: Podľa definície ide o poradenskú činnosť v oblasti udržiavania fyzickej kondície. Pri tejto živnosti môže prevádzkovateľ fitness centra poskytovať poradenstvo aj klientom mimo fitness centra alebo rôznym inštitúciám – napríklad v súvislosti s výživovým poradenstvom alebo v súvislosti so správnym používaním posilňovacích strojov a pomôcok, s ktorými cvičia klienti.

Prenájom a požičiavanie vecí hnutelných: Do tejto kategórie zaradíme prenájom a požičiavanie vecí ako sú napríklad rôzne športové pomôcky, bicykle, obuv atď. Ak teda plány prevádzkovateľa fitness centra zahŕňajú aj požičiavanie takéhoto vybavenia, je nutné zriadiť si aj túto živnosť.

V súvislosti s prevádzkou fitness centra je špecifický postup získania podnikateľského oprávnenia pre činnosť trénera. Pokiaľ by prevádzkovateľ fitness centra chcel pre svojich návštevníkov zabezpečovať tiež platené trénerské služby, nad rámec vyššie uvedených voľných živností by potreboval získať ešte **viazanú živnosť s označením „Poskytovanie telovýchovných a športových služieb“**, ktorej predmetom je výučba zručností príslušného športového odvetvia a s tým spojené organizovanie športovej činnosti pre jednotlivcov a skupiny, vrátane požičiavania športového náradia, náčinia a technických športových prostriedkov.

Nakoľko nejde o voľnú, ale o viazanú živnosť, musí podnikateľ sám splňať podmienky odbornej spôsobilosti, alebo určiť zodpovedného zástupcu. Pre uvedenú živnosť možno zvláštne podmienky (či už u samotného podnikateľa alebo u zodpovedného zástupcu) preukázať napr. dokladom o absolvovaní vysokoškolského vzdelania v študijnom programe a študijnom odbore zameranom na telesnú kultúru, telovýchovu a šport alebo osvedčením o absolvovaní odborného

kurzu pre danú oblasť športu (väčšinou ide o odborné kurzy v rozsahu cca 150 hodín) u akreditovanej organizácie.

Priestory

Priestory, v ktorých má byť prevádzkareň zriadená, musia byť skolaudované na konkrétne účely – v danom prípade na účely prevádzky fitness centra.

V prípade, že podnikateľ hodlá prevádzkovať fitness centrum v novo vybudovaných priestoroch alebo v priestoroch, ktoré sa predtým využívali inak, musí stavebný úrad požiadať o vydanie kolaudačného rozhodnutia na zmenu spôsobu užívania stavby, pričom v rámci stavebného konania musí podnikateľ doložiť stanoviská dotknutých orgánov. K doloženiu týchto stanovísk vyzýva priamo stavebný úrad, takže pokiaľ si podnikateľ nie je istý, akými všetkými stanoviskami musí disponovať, bude mu táto skutočnosť oznámená stavebným úradom. Dotknutými orgánmi, ktorých stanovisko podnikateľ predkladá stavebnému úradu, sú príslušná krajská hygienická stanica a hasičský záchranný zbor. Tieto orgány posúdia priestory z hľadiska zabezpečenia pre prípad požiaru, ako i z hľadiska zaistenia hygienických štandardov (sprchy, šatne a pod.).

Prevádzku fitness centra neupravuje žiada osobitná vyhláška (na rozdiel od Slovenska), ktorá by riešila ďalšie povinnosti podnikateľa nad rámec všeobecných hygienicko-technických štandardov.

Hygienické predpisy

Prevádzkovateľ fitness centra nemusí vo všeobecnosti prijímať nadštandardné hygienické opatrenia ako napr. zaisťovať odber vzoriek pitnej vody alebo vypracovať prevádzkový poriadok, ibaže by vo fitness centre prevádzkoval tiež epidemiologicky rizikové činnosti akými sú masáže a prevádzka saún, kedy sa rozsah povinností opäť rozširuje. Nakoľko však ide o špecifické činnosti nad rámec základných povinností prevádzkovateľa fitness centra, uvedené typy činností nebudú predmetom analýzy.

Gastronomické zariadenie

Gastronomické zariadenie, v ktorom dochádza k príprave pokrmov, napríklad reštaurácia alebo stánok s rýchlym občerstvením, predstavuje z hľadiska administratívnej záťaže náročnejší druh prevádzkarne, pri ktorom podnikateľovi nestačí splnenie všeobecných požiadaviek tak, ako boli popísané vyššie.

Živnosti

Aj v Českej republike platí, že podnikanie v oblasti prípravy pokrmov nie je možné na základe voľnej živnosti, nakoľko takáto činnosť je svojím spôsobom pre zákazníkov rizikovejšia. Nesprávna príprava pokrmu alebo nezabezpečenie hygienických štandardov môže zákazníkovi spôsobiť zdravotné problémy, preto sa predpokladá, že podnikateľ, ktorý si hodlá otvoriť reštauráciu, bude mať v danej oblasti podnikania skúsenosti alebo bude mať zodpovedného zástupcu, ktorý takýmito skúsenosťami disponuje namiesto prevádzkovateľa.

Aj v Českej republike je tak potrebné, aby si s. r. o. zriadila **remeselnú živnosť s označením pohostinská činnosť**. Definícia tejto činnosti spočíva v príprave pokrmov vrátane nápojov,

na ktorú nadväzuje ich predaj, respektíve podávanie, a to k bezprostrednej spotrebe v prevádzkarni, v ktorej sú predávané. Prevádzkovateľ gastronomického zariadenia môže mať aj ďalšie živnosti ako napríklad vyššie spomínaný veľkoobchod a maloobchod (pri predaji drobných balení občerstvenia a nápojov), avšak pohostinská činnosť je nevyhnutým predmetom podnikania, bez ktorého sa založenie gastronomickej prevádzkarne nezaobíde.

Pokiaľ ide o proces ohlásenia pohostinskej činnosti, podnikateľ musí doložiť odbornú spôsobilosť konateľa alebo zodpovedného zástupcu, ktorá sa preukazuje dokladom o:

- riadnom ukončení stredného vzdelania s vyučením v príslušnom odbore vzdelania;
- riadnom ukončení stredného vzdelania s maturitou v príslušnom odbore vzdelania, alebo s predmetmi odbornej prípravy v príslušnom odbore;
- riadnom ukončení vyššieho odborného vzdelania v príslušnom odbore vzdelania;
- riadnom ukončení vysokoškolského vzdelania v príslušnej oblasti študijných programov a študijných odborov.

Za príslušný odbor sa považujú najmä odbory kuchár-časník, časník-servírka, kuchár, kuchárske práce. Odbornú spôsobilosť je prípadne možné preukázať dokladom o ukončení vzdelania v príbuznom odbore a dokladom o vykonaní praxe v odbore, ktorá je vždy o jeden rok dlhšia než prax požadovaná pri vzdelaní v požadovanom odbore. Ďalej je odbornú spôsobilosť možné preukázať aj osvedčením o rekvalifikácii alebo iným dokladom o odbornej spôsobilosti vydaným inštitúciou akreditovanou Ministerstvom školstva, mládeže a telovýchovy alebo príslušným ministerstvom, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie, v ktorom je živnosť prevádzkovaná, a dokladom o vykonaní štvorročnej praxe v odbore, alebo tiež dokladom o vykonaní kvalifikačnej skúšky pred komisiou zloženou zo zástupcov príslušného živnostenského úradu, príslušnej strednej odbornej školy alebo stredného odborného učilišťa.

Priestory

Aj pri prevádzke gastronomického zariadenia platí, že podnikateľ môže a nemusí žiadať o kolaudačné rozhodnutie v závislosti od toho, či takéto rozhodnutie bolo alebo nebolo pre dané priestory vydané v minulosti. Ak podnikateľ kolaudačné rozhodnutie potrebuje, musí podať žiadosť na stavebnom úrade a doložiť stanoviská dotknutých orgánov. V prípade stravovacích prevádzok je takýmto dotknutým orgánom opäť príslušná krajská hygienická stanica a hasičský záchranný zbor. K žiadosti o stanovisko podnikateľ dokladá projektovú dokumentáciu, ktorá musí obsahovať opis navrhovanej prevádzky, najmä predpokladaný sortiment pokrmov, počet porcií, počet osôb personálu, prevádzkovú dobu, spôsob zaistenia studenej pitnej a teplej vody, spôsob vetrania, osvetlenia a vykurovania, popis hygienických zariadení pre personál (napr. šatňa) a pre hostí (napr. WC) v dostatočnom počte vzhľadom ku kapacite prevádzkarne, spôsob umývania prevádzkového a stolného riadu, úseky manipulácie s rizikovými surovinami ako je surové mäso, surové vajcia alebo nečistená zelenina, zaistenie umývateľnosti exponovaných častí stien a podláh. Ďalej podnikateľ predkladá výkres s pôdorysom prevádzky, z ktorého bude zrejmé dispozičné usporiadanie, umiestnenie hygienických zariadení, umývadiel, drezov, pracovných plôch, skladov, gastrotechnológie atď. K posúdeniu vplyvu prevádzky stavby na okolie sa k projektovej dokumentácii v odôvodnených prípadoch prikladá taktiež hluková štúdia. Krajská hygienická stanica po zhodnotení predložených podkladov vydá súhlasné alebo nesúhlasné stanovisko, v nadväznosti na ktoré sa vydá alebo nevydá kolaudačné rozhodnutie.

Osobitné ohlásenie prevádzkarne a hygienické predpisy

Gastronomické zariadenie akým je reštaurácia spadá do kategórie prevádzkarní, v ktorých dochádza k činnostiam, ktoré sú z hľadiska hygieny považované za rizikovejšie.

Okrem všeobecných povinností týkajúcich sa zariadenia bežnej prevádzkarne má teda podnikateľ prevádzkujúci reštauráciu tiež povinnosť oznámiť príslušnej krajskej hygienickej stanici deň zahájenia činnosti, jej predmet a rozsah umiestnenia prevádzkarní.

Ďalej je podnikateľ povinný:

- spĺňať hygienické požiadavky na umiestnenie, stavebnú konštrukciu, priestorové a dispozičné usporiadanie, zásobovanie vodou, vykurovanie, osvetlenie, odstraňovanie odpadových vôd, vetranie a vybavenie prevádzkarne;
- spracovať povinnú dokumentáciu - systém HACCP;
- zaistiť, aby fyzickej osobe s postihnutím bol umožnený vstup do stravovacej časti priestorov v sprievode vodiaceho alebo asistenčného psa;
- pri príprave pokrmov používať len látky, suroviny, polotovary a potraviny, ktoré spĺňajú požiadavky ustanovené osobitnými právnymi predpismi;
- dodržiavať podmienky upravené vykonávacím právnym predpisom na výrobu, prípravu, rozvoz, prepravu, značenie, skladovanie a uvádzanie pokrmov do obehu;
- zabezpečiť, aby podávané pokrmy mali zodpovedajúce zmyslové vlastnosti a spĺňali výživové požiadavky podľa skupiny spotrebiteľov, pre ktoré sú určené;
- dodržiavať pri odbere a uchovávaní vzoriek pokrmov postup upravený osobitnými predpismi;
- zabezpečiť dodržiavanie zákazu fajčenia v stanovenom rozsahu, t. j. okrem iného zabezpečiť tiež oddelenie nefajčiarskych priestorov od priestorov, v ktorých je fajčenie povolené;
- zaistiť splnenie osobitných požiadaviek na skladovanie a odstraňovanie potravinárskeho odpadu, na prepravu pokrmov, na zásobovanie vodou, a i.

Konkrétne povinnosti prevádzkovateľov gastronomických zariadení na úseku hygieny sa vo veľkej miere podobajú povinnostiam, aké majú tiež podnikatelia na Slovensku.

4. Zriadenie prevádzkarne v Poľsku

Poľsko je ďalšou zo susedných krajín, kde založenie prevádzkarne vyžaduje viacero krokov, ktoré už sa v porovnaní so Slovenskom a Českou republikou v niektorých otázkach odlišujú výraznejšie. Aj táto kapitola si kladie za cieľ popísať postup založenia prevádzkarne v Poľsku a identifikovať tie postupy a opatrenia, ktoré podnikateľom zjednodušujú život.

4.1. Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom

Aj v Poľsku je podnikanie prostredníctvom obchodnej spoločnosti bežnou podnikateľskou praxou, a to z rovnakých dôvodov ako u nás – obmedzenie rizík oproti podnikaniu jednotlivca, jednoduchý prevod celého podnikania na investora či rodinného príslušníka, lepšie možnosti daňovo-odvodovej optimalizácie atď.

Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Založenie a fungovanie spoločnosti s ručením obmedzeným v Poľsku (Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, oficiálna skratka „Sp. z o.o.“) vyžaduje predovšetkým uzatvorenie spoločenskej zmluvy (Umowa spółki), pokiaľ spoločnosť zakladá niekoľko osôb, alebo spísanie zakladateľskej listiny (akt založycielski) v prípade jednočlennej spoločnosti. Principiálne ide teda o rovnaký počiatočný krok ako na Slovensku a v Českej republike.

Rozdielom je forma, nakoľko v Poľsku sa rovnako ako v Českej republike vyžaduje spísanie zakladateľského dokumentu vo forme notárskej zápisnice (akt notarialny). Ten musí obsahovať minimálne nasledovné náležitosti:

- obchodný názov a sídlo spoločnosti;
- predmet podnikania / činnosti spoločnosti (ideálne spoločne s uvedením kódov PKD – bude vysvetlené nižšie);
- výška základného imania (minimálne 5 000 Zł¹⁶, teda cca. 1 163 eur);
- informácie o tom, či spoločníci môžu mať viac ako jeden vklad;
- počet a nominálna hodnota vkladov prislúchajúcich každému spoločníkovi;
- doba trvania spoločnosti, ak je určená.

Minimálne obsahové náležitosti sú teda aj v prípade Poľska menej prísne než na Slovensku. Čo sa týka ceny, notárska zápisnica podnikateľa vyjde na 196 Zł (cca. 46 eur), pokiaľ má základné imanie s. r. o. hodnotu 5 000 Zł, a navyšuje sa v závislosti od výšky základného imania. Maximálna cena spísania notárskej zápisnice je ohraničená sumou 1 439,10 Zł (cca. 335 eur), ak má základné imanie spoločnosti hodnotu 100 000 Zł (cca. 23.095 eur).

Okrem vyššie uvedenej odmeny notára je v Poľsku nutné uhradiť tiež tzv. daň z občianskoprávnej činnosti (podatek od czynności cywilnoprawnych), ktorej sadzba je 0,5% a základ dane sa odvodzuje od výšky základného imania spoločnosti. Od základu dane sa odpočíta výška odmeny notára a potom aj náklady na zápis spoločnosti do štátneho súdneho registra a s tým spojené poplatky. V prípade minimálnej výšky základného imania činí táto daň 19 Zł (cca. 4,5 eur).

Poľský právny poriadok počíta zároveň s alternatívnou formou založenia s. r. o. on-line za pomoci systému S24, kedy sa spísanie notárskej zápisnice nevyžaduje a kedy je postup

¹⁶ Pre účely prepočtu poľského Zł na eurá je použitý kurz 1 EUR = 4,3 Zł.

jednoduchší a lacnejší, čo podnikateľov motivuje k využívaniu informačných technológií a modernejších postupov. Táto možnosť, aká na Slovensku zatiaľ chýba, bude bližšie popísaná v kapitole venovanej vzniku s. r. o., teda zápisu do obchodného registra.

Získanie živnostenského oprávnenia

Pri založení spoločnosti s ručením obmedzeným nie je potrebné žiadne ohlásenie živnosti, ktorá bude tvoriť predmet podnikania, ani registrácia v živnostenskom registri tak, ako to poznáme na Slovensku. Predmet činnosti vychádza priamo zo spoločenskej zmluvy a v návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra je povinné uviesť jednotlivé činnosti podľa kódov PKD. Tieto kódy nie je potrebné uvádzať v zakladateľskej listine, ale dostačujúci je slovný popis, i keď v praxi je odporúčané ich uviesť priamo v spoločenskej zmluve, nakoľko to súdu vykonávajúcemu zápis do obchodného registra uľahčí posudzovanie súladu predkladaných dokumentov s údajmi uvedenými v návrhu na zápis.

Vznik spoločnosti s ručením obmedzeným

Spoločnosť vznikne až okamihom zápisu spoločnosti do súdneho registra (Krajowy Rejestr Sądowy, ďalej len „KRS“). Za týmto účelom je potrebné podať návrh na zápis a zaplatiť súdny poplatok na príslušnom registrovom súde. Avšak vďaka zásade „jednej prekážky“ súčasne s podaním návrhu na zápis spoločnosti do KRS možno u tohto príslušného obchodného súdu podať súčasne tiež:

- ohlásenie správcovi dane s cieľom pridelenia čísla NIP (daňového identifikačného čísla);
- ohlásenie štatistickému úradu na pridelenie čísla REGON (obdoba nášho IČO);
- ohlásenie k sociálnej správe (Zakład Ubezpieczeń Społecznych – „ZUS“).

Zápis už založenej spoločnosti do obchodného registra možno vykonať dvoma rôznymi spôsobmi:

1. Tradičný návrh na zápis do obchodného registra (KRS)

Návrh na zápis do KRS sa podáva k registrovému súdu (sąd regionowy / sąd Gospodarczy), ktorý je príslušný podľa adresy sídla zapisovanej spoločnosti. Návrh na zápis do KRS sa podáva na úradnom formulári KRS - W3, vrátane všetkých jeho príloh, a to originálov alebo overených kópií týchto dokumentov:

- spoločenská zmluva / zakladateľská listina spoločnosti vo forme notárskej zápisnice;
- potvrdenie predstavenstva o zložení vkladu do základného imania;
- rozhodnutie o vymenovaní členov orgánov spoločnosti (štatutárov);
- zoznam spoločníkov;
- údaje o členoch predstavenstva (meno, priezvisko, adresa pobytu);
- doklady o zaplatení poplatkov.

Rozsah dokladaných dokumentov v porovnaní so Slovenskom je výrazne užší, čo podnikateľom v Poľsku výrazne zjednodušuje postup založenia s. r. o. Výška súdneho poplatku pri tejto forme zápisu spoločnosti do KRS činí 500 Zł (cca. 116 eur), pričom podnikateľ musí uhradiť ešte poplatok za zverejnenie údajov o zápise spoločnosti do KRS v súdnom a obchodnom vestníku (Monitor Sądowy i Gospodarczy) vo výške 100 Zł (cca. 23 eur).

2. Založenie a zápis spoločnosti do obchodného registra (KRS) online za pomoci systému S24

Od roku 2012 funguje v Poľsku tiež zjednodušený režim založenia a vzniku spoločnosti prostredníctvom internetu, tzv. systému S24. Pre využitie tohto spôsobu registrácie spoločnosti je potrebné mať kvalifikovaný elektronický podpis alebo overený profil na portáli ePUAP. Hlavnou výhodou tohto spôsobu registrácie je, že je lacnejší a rýchlejší ako tradičný spôsob zápisu spoločnosti v KRS.

Prvou požiadavkou pre možnosť využitia tohto spôsobu registrácie spoločnosti je založenie používateľského účtu osobou, ktorá navrhuje zápis spoločnosti v KRS. Spoločenská zmluva/zakladateľská listina, návrh na zápis a ostatné dokumenty sú tvorené priamo v rámci tohto systému a odosielané rovno príslušnému súdu. Vďaka tomuto režimu je možné založenie spoločnosti a jej zápis do registra v lehote 7 dní od vyplnenia tohto formulára, pričom využitie tohto režimu KRS je prístupné nielen občanom Poľska, ale aj zahraničným osobám. V tom možno nájsť ďalší podstatný rozdiel oproti on-line podaniu návrhu na zápis s. r. o. do obchodného registra na Slovensku, kde k danej elektronickej službe (ktorej musí predchádzať vytlačenie, podpis a ďalšie úkony spojené so založením s. r. o.) možno prísť iba za pomoci portálu slovensko.sk a občianskeho preukazu s čipom. Celkové náklady na zjednodušený spôsob založenia a vzniku s. r. o. on-line vychádzajú na 250 Zł (cca. 58 eur) za zápis do KRS, pričom podnikateľ aj v tomto prípade musí uhradiť ešte poplatok za zverejnenie údajov o zápise spoločnosti do KRS v súdnom a obchodnom vestníku vo výške 100 Zł (cca. 23 eur).

Ďalším rozdielom je skutočnosť, že v Poľsku pri založení a vzniku s. r. o. nie je potrebné ohlásenie živnosti, ktorá bude tvoriť predmet podnikania, v živnostenskom registri tak, ako to poznáme na Slovensku alebo v Českej republike. Predmet činnosti vychádza jedine zo spoločenskej zmluvy a následne v návrhu na zápis spoločnosti do KRS je nutné uviesť kódy jednotlivých činností, tzv. kódy PKD. Tieto kódy však nemusia byť vopred uvedené v spoločenskej zmluve (stačí činnosti popísať slovne).

Bezprostredne po zápise do KRS musí podnikateľ urobiť ešte nasledovné kroky:

- do 7 dní od zápisu spoločnosti do KRS je predstavenstvo povinné doložiť súdu vyhlásenie, že všetky vklady spoločníkov boli riadne splatené. Za podanie tohto vyhlásenia je potrebné zaplatiť súdny poplatok vo výške 40 Zł (cca. 9 eur);
- podať riadne vyplnené priznanie PCC-3 (daň z občianskoprávných činností (PCC), samostatne vypočítať výšku dane a zaplatiť v lehote 14 dní od založenia spoločnosti (ak už nebola táto daň uhradená u notára pri spísaní notárskej zápisnice);
- oznámiť daňovému úradu osobu zodpovednú za vedenie účtovníctva (zamestnanec alebo externý partner);
- oznámiť daňovému úradu skutočnosť, že došlo k založeniu bankového účtu spoločnosti;
- oznámiť daňovému úradu miesto, kde bude umiestnená dokumentácia spoločnosti;
- do 30 dní od začatia podnikania informovať príslušnú sanitárnu – epidemiologickú stanicu o mieste, druhu a rozsahu podnikania a o predpokladanom počte pracovníkov. Je potrebné písomne informovať o prostriedkoch a postupoch týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP).

4.2. Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory

Stavebné predpisy a kolaudačné rozhodnutie

Každé miesto, v ktorom je umiestnená prevádzkareň musí byť povolené v stavebnom konaní a schválené pre stanovený účel. Ak má podnikateľ v úmysle zvolené priestory rekonštruovať, musí získať stavebné povolenie a následne požiadať o kolaudáciu a vydanie povolenia na užívanie priestorov (tzv. „Odbiór lokal aj pozwolenie na użytkowanie"). Po záverečnej kontrole všetkými orgánmi v rámci stavebného konania vydáva Okresný inšpektor stavebného dohľadu (Powiatowy Inšpektor Nadzoru Budowlanego) povolenie na užívanie prevádzkarne a posielajú toto rozhodnutie obecnému, resp. mestskému úradu.

S ohľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že postup v Poľsku je veľmi podobný ako na Slovensku. Na stavebné úpravy je potrebné získať stavebné povolenie a následne povolenie na užívanie priestorov pre stanovený účel.

Získanie súhlasu Štátnej hygienickej - sanitárnej inšpekcie s uvedením zariadenia do prevádzky

Pred zahájením činnosti viacerých druhov prevádzok (reštaurácie, fitness centrá a pod.) je potrebné získať súhlas miestne príslušného štátneho hygienického - sanitárneho inšpektora (Państwowy Powiatowy / Graniczna Inspektor Sanitarni - SANEPID). Tento súhlas znamená schválenie prevádzky prevádzkarne z hľadiska súladu s hygienickými predpismi a zápis do registra prevádzok podliehajúcich úradnej kontrole zo strany SANEPID.

Po podaní žiadosti SANEPID preverí, či je žiadosť v poriadku a či obsahuje všetky náležitosti a prílohy. Ak áno, pred samotným vydaním súhlasu vykoná SANEPID kontrolu, resp. previerku na mieste, a zisťuje splnenie požiadaviek na prevádzku zariadenia v súlade s právnymi predpismi z oblasti hygieny. V prípade, že výsledok kontroly bude pozitívny, podnikateľ dostane povolenie a dôjde k zápisu do registra prevádzok. Ak však kontrola nedopadne úspešne, môže SANEPID vydať podmienené povolenie na prevádzku pre danú prevádzkareň, ktoré je platné po dobu 3 mesiacov. V tejto dobe je teda potrebné uviesť vytýkané nedostatky do poriadku a znova požiadať SANEPID o vydanie súhlasu na prevádzku daného zariadenia.

Povolenie SANEPID sa vyžaduje v prípadoch otvorenia prevádzkarne, ak nebolo vydané skôr (napr. predchádzajúcemu majiteľovi prevádzkarne) a potom následne po akejkoľvek zmene vo vnútri priestoru prevádzkarne či po akejkoľvek technologickej úprave.

K žiadosti o udelenie povolenia zo strany SANEPID je potrebné doložiť nasledujúce dokumenty:

Pokiaľ ide o nový priestor:

- kolaudačné rozhodnutie / súhlas, či iné podobné rozhodnutie v súvislosti s povolením užívania priestoru pre dané účely;
- plán prevádzkarne schválený mestským úradom a odsúhlasený zo strany SANEPID.

Pokiaľ ide o upravený / zrekonštruovaný priestor:

- súhlas príslušného mestského úradu so zmenou účelu užívania;
- súhlas mestského úradu s prevedením stavebných úprav.

V oboch vyššie uvedených prípadoch musia byť doložené ešte nasledovné podklady:

- stavebná (projektová) a technická dokumentácia;
- potvrdenie a protokoly o všetkých vykonaných revíziách zariadenia / certifikáty kvality;
- dokumenty k podnikateľskej činnosti prevádzkovateľa;
- protokol o vykonanej kontrole vody (vykonáva SANEPID);
- zmluva / protokol o vykonaní deratizácie, dezinsekcie a dezinfekcie (DDD);
- zmluva o zaistení odvozu odpadu;
- protokol o vykonaní školení BOZP (v prípade, ak prevádzkovateľ zamestnáva pracovníkov);
- ostatné požiadavky podľa miestnych predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené je teda možné zhrnúť, že ide o obdobu súhlasu s uvedením priestorov do prevádzky, ktorý na Slovensku vydáva regionálny úrad verejného zdravotníctva, pričom povoľovací proces pred SANEPID býva z administratívneho hľadiska podobne náročný. Výhodou oproti Slovensku je vydanie možnosť dočasného povolenia s platnosťou 3 mesiacov, pokiaľ podnikateľ nevyhoví všetkým požiadavkám, aké na Slovensku nepoznáme, ako aj skutočnosť, že za povolenie SANEPID sa neplatí žiaden správny poplatok, zatiaľ čo na Slovensku je s obdobným procesom spojený poplatok vo výške 50 eur, resp. 25 eur v prípade podania elektronicky.

4.3.Oznámenie o prevádzkarni

Finančný úrad

Všetkým spoločnosti je automaticky zápisom do obchodného registra pridelené číslo tzv. REGON, ktorý zodpovedá nášmu IČO, a taktiež daňové identifikačné číslo NIP. Tieto identifikačné čísla sú dostupné v elektronickej podobe na adrese ems.ms.gov.pl. V minulosti (do 1. 12. 2014) museli podnikatelia o tieto identifikačné údaje žiadať samostatne, čo predstavovalo zbytočnú administratívnu záťaž. Na Slovensku IČO prideliť živnostenský úrad v prípade, že podnikateľská činnosť je vykonávaná na základe živnosti, alebo okresný súd pri zápise do obchodného registra, a daňové identifikačné číslo prideliť daňový úrad pre registráciu k dani. Z vyššie uvedeného vyplýva, že postup na Slovensku je komplikovanejší.

Čo sa týka oznamovacej povinnosti vo vzťahu k finančným úradom, po zápise spoločnosti do obchodného registra musia podnikatelia doplniť nasledovné údaje:

- miesto uchovávania účtovnej dokumentácie;
- prevažujúci druh činností spoločnosti v rozdelení podľa kódov PKD;
- dátum vzniku povinnosti platiť zálohy na daň.

Všetky tieto oznámenie sa činia prostredníctvom formulára s označením NIP-8.

V prípade, že prevádzkareň vzniká už pri zakladaní spoločnosti, jej adresa a potrebné údaje sú predmetom zápisu v obchodnom registri už od počiatku. Pokiaľ sa podnikateľ rozhodne otvoriť prevádzkareň neskôr, je povinný údaje nahlásiť do obchodného registra a následne informovať aj finančný úrad. K tomuto taktiež existuje stanovený formulár s označením NIP-2 a pre doplnenie informácií finančnému úradu je stanovená lehota 21 dní od zápisu do obchodného registra. Na rozdiel od Poľka na Slovensku sa údaje o prevádzkarni neevidujú v obchodnom registri, takže podnikatelia túto povinnosť vo vzťahu k registrovému súdu nemajú, avšak zmeny oznamujú živnostenskému a daňovému úradu.

4.4. Povinnosti spojené s prevádzkarňou

Označenie prevádzkarne a ďalšie povinnosti v súvislosti s prevádzkarňou

Podobne ako u nás, aj v Poľsku právne predpisy vyžadujú označenie prevádzkarne a vedenie určitej dokumentácie. Konkrétne je v prevádzkarni potrebné viesť/evidovať:

- označenie prevádzkarne (identifikácia podnikateľa, osoby zodpovedného vedúceho, údaje o prevádzke, prevádzková doba a pod.);
- reklamačný poriadok;
- oznámenie o zákaze fajčenia;
- dokumentáciu k protipožiarnej ochrane, s čím súvisí povinnosť zakúpiť hasiace prístroje a umiestniť v prevádzkarni označenie ich umiestnenia a označenie únikových ciest.

Používanie autorsky chránených diel

Ak sa podnikateľ rozhodne pre reprodukciu hudby (alebo filmov) vo svojej prevádzkarni, je nutné, aby si zaobstaral licenciu a pravidelne platil licenčné poplatky. Licencia sa udeľuje na jednotlivé formy využitia autorských diel, resp. na ich verejnú produkciu. Za účelom získania licencie sa musí podnikateľ rovnako ako u nás aj v Poľsku obrátiť na organizácie kolektívnej správy spravujúcu autorské práva. Poplatky sa platia podľa voľby mesačne či ročne priamo na účet príslušnej organizácie kolektívnej správy, ktorá zastupuje autorov, interpretov či producentov.

V súvislosti s používaním a reprodukciu audiovizuálnych či audio záznamov podnikateľa platia rovnako ako na Slovensku:

- a) koncesionárske poplatky za rozhlas a televíziu;
- b) poplatky organizáciám zastupujúcim umelcov.

Povinnosť hradiť vyššie uvedené poplatky sa nevzťahuje na podnikateľa, ktorý používa napr. dosku s hudbou Creative Commons a v prevádzkarni nemá žiadne rádio ani televíziu, čo je rozdiel oproti slovenskému prostrediu, kde koncesionárske poplatky sú hradené vždy v závislosti od počtu zamestnancov.

Nižšie uvádzame zoznam združení / zväzov, ktoré spravujú práva autorov a vyberajú v ich mene licenčné poplatky za užívanie autorských diel. Ide o tieto subjekty:

- ZAIKS - združenia autorov;
- SAWP - združenie umelcov – interpretov;
- STOART - zväz umelcov – interpretov;
- ZPAV - zväz producentov audio-video;
- SFP - združenia poľských filmárov;
- ZASP - zväz umelcov poľských scén.

Najčastejšie sa poplatky platia organizácii ZAIKS, ktoré rádovo dosahujú sumu vo výške cca. 800 Zł (cca. 186 eur) v prípade ročnej úhrady poplatku, pričom aj ostatné organizácie vyberajú svoje vlastné poplatky. V tomto je teda situácia v Poľsku podobná pomerom na Slovensku.

Evidencia tržieb v hotovosti

Prevádzkovatelia prevádzkarní, v ktorých dochádza k prijímaniu hotovostných platieb majú povinnosť používať registračnú pokladnicu, a to bez ohľadu na výšku obratu. Kroky vedúce k zavedeniu registračnej pokladnice sú nasledovné:

1. Oznámenie finančnému úradu zámeru využívať registračnú pokladnicu pre svoju činnosť. Oznámenie je možné zaslať poštou, prípadne elektronicky prostredníctvom webových stránok: biznes.gov.pl, a to ešte predtým, než dôjde k zahájeniu evidovania tržieb prostredníctvom príslušnej pokladnice.
2. Objednanie servisného technika za účelom fiškálizácie pokladnice. Servisný technik zaistí fiškálizáciu pokladnice, zapíše číslo NIP (daňové identifikačné číslo) do fiškálnej pamäte pokladnice, odovzdá potvrdenie o vykonanej fiškálizácii vytlačené z pokladnice a do 7 dní zašle príslušnému daňovému úradu protokol o vykonanej fiškálizácii, ktorý obsahuje okrem iného údaje k danej pokladnici. Podnikateľ následne založí potvrdenie o vykonanej fiškálizácii do pokladničnej knihy. Pokladničná kniha obsahuje údaje o registračnej pokladnici, údaje o povinných servisných / technických prehliadkach a ďalšie údaje týkajúce sa pokladnice.
3. Vyplnenie formulára "Nahlásenie údajov týkajúcich sa pokladnice". Vyplnený formulár sa podáva do 7 dní od vykonania fiškálizácie pokladnice na príslušnom daňovom úrade za účelom získania jedinečného identifikačného čísla registračnej pokladnice, čím dochádza k umožneniu jej legálnej prevádzky.
4. Po nahlásení údajov k pokladnici (podnikateľom aj servisným technikom) finančný úrad preverí ich správnosť a následne odošle podnikateľovi oznámenie o registrácii pokladnice a o pridelení evidenčného čísla. Toto číslo je identické pre pokladnicu a pokladničnú knihu a je jedinečné a nezameniteľné. Toto číslo sa nemení ani v prípade, ak dôjde k zmene príslušnosti finančného úradu (napr. v prípade zmeny sídla podnikateľa) alebo ak dôjde k výmene fiškálneho modulu pokladnice. Oznámenie o registrácii daňový úrad doručí podnikateľovi v lehote najneskôr do 30 dní od nahlásenia údajov daňovému úradu, za predpokladu, že servisný technik takisto odovzdá daňovému úradu údaje do 7 dní od vykonania fiškálizácie.

4.5.Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti

Fitness centrum

Prevádzkovanie fitness centra v Poľsku nie je spojené so žiadnymi špecifickými podmienkami a podnikateľ, ktorá má v úmysle otvoriť si takúto prevádzkareň postupuje štandardne ako pri založení akejkoľvek spoločnosti (viď postup vyššie). Ako už bolo uvedené, v Poľsku neexistuje systém živností, takže predmet podnikania sa uvádza len v zakladateľských dokumentoch a zapisuje sa do obchodného registra.

Otvorenie prevádzkarne fitness centra podlieha posúdeniu zo strany úradu SANEPID, ktorý posudzuje predovšetkým splnenie hygienických podmienok ako sú napríklad ventilácia, šatne, sociálne zariadenie, výška stropov a ďalšie.

Gastronomické zariadenie

Prevádzkovanie gastronomického zariadenia podlieha podobne ako u nás, aj v Poľsku prísnejším podmienkam, a to predovšetkým v súvislosti s hygienickými podmienkami a ochranou spotrebiteľov.

Predmet činnosti

Neexistencia systému ohlasovania, resp. povoľovania živností v Poľsku uľahčuje v porovnaní so Slovenskom aj založenie spoločnosti prevádzkujúcej pohostinskú činnosť. Podnikatelia uvádzajú predmet svojej hospodárskej činnosti len v spoločenskej zmluve, pričom pre gastronomické zariadenie je relevantný kód PKD 56.10.A - Reštaurácia a iné stále stravovacie zariadenie. Ako ďalšie činnosti si podnikatelia môžu uviesť prípravu a dodanie jedál pre externých odberateľovej (catering), ostatné gastronomické činnosti a prípravu a ponúkanie nápojov. Z tohto vyplýva, že podnikatelia nie sú povinní dokladať získanú odbornú kvalifikáciu a nie sú na nich kladené žiadne špeciálne požiadavky.

Označenie a evidencia

Ďalej čo sa týka oznámení a evidencie vedenej v prevádzkarni, v reštaurácii je potrebné na viditeľnom mieste umiestniť oznámenie o zákaze predaja alkoholických nápojov a cigariet osobám mladším ako 18 rokov, poskytnúť spotrebiteľom informácie o alergénoch v jedlách, viesť evidenciu o dezinfekcia a deratizácii a o školení zamestnancov ohľadom hygieny potravín.

Predaj alkoholických a tabakových výrobkov

Špecifické podmienky sa týkajú prevádzkarní, v ktorých je predávaný alkohol. **Na predaj alkoholu v rámci gastronomického zariadenia je potrebné získať zodpovedajúce koncesiu**, o udelení ktorej rozhoduje starosta či primátor mesta, pričom miestna príslušnosť sa určuje podľa miesta prevádzkarne, pre ktorú je koncesia určená. Ak má podnikateľ niekoľko prevádzkarní v rôznych mestách, je povinný podať tomu zodpovedajúci počet žiadostí a získať tomu zodpovedajúci počet povolení u príslušných orgánov.

Čo sa týka formálnych požiadaviek na udelenie koncesie, tak tie sú čiastočne upravené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch a čiastočne sú v právomoci jednotlivých obcí, ktoré stanovujú vlastné požiadavky, a teda platí, že čím liberálnejšie vedenie mesta, tým sú pre získanie koncesie jednoduchšie požiadavky a minimalizované náklady na jej získanie. Žiadosť o vydanie koncesie na predaj alkoholu sa podáva príslušnému orgánu spoločne s predpísanými prílohami. Nie je nevyhnutné využívať vzorové žiadosti, ktoré jednotlivé orgány majú prevažne dostupné na svojich internetových stránkach, alebo v papierovej forme na úrade, ale postačí, ak budú v žiadosti uvedené nasledujúce minimálne informácie:

- druh koncesie, ktorá je predmetom žiadosti;
- údaje o žiadateľovi (názov, REGON, adresa sídla);
- predmet podnikania / činnosti;
- miesto prevádzkarne, v ktorej bude alkohol predávaný / uskladnený.

K žiadosti na vydanie koncesie na predaj alkoholu je potrebné doložiť aj nasledovné prílohy:

- list vlastníctva, nájomnú zmluvu alebo iný dokument preukazujúci právny titul užívania priestorov prevádzkarne, v ktorej bude dochádzať k predaju alkoholu;

- súhlas vlastníka, správcu alebo prevádzkovateľa budovy, ak sa prevádzkareň nachádza v bytovom dome;
- súhlasné stanovisko SANEPID o splnení hygienických požiadaviek.

Dĺžka platnosti koncesie na predaj alkoholických nápojov závisí od druhu predaja alkoholických nápojov. Udeľuje sa na dobu určitú, minimálne na 4 roky, pokiaľ ide o predaj alkoholických nápojov určených na konzumáciu v mieste predaja a minimálne na 2 roky, pokiaľ ide o predaj alkoholických nápojov určených na konzumáciu mimo miesta predaja. Po uplynutí príslušnej doby musí podnikateľ požiadať o súhlas príslušného orgánu s predĺžením koncesie.

Výška poplatku za udelenie koncesie závisí od druhu koncesie, o ktorú podnikateľ žiada a taktiež od druhu alkoholických nápojov, ktoré majú byť v prevádzke ponúkané. Podľa druhu alkoholu sú rozlišované tri druhy koncesie a tri druhy poplatkov za ich udelenie:

- a) alkoholické nápoje obsahujúce do 4,5% alkoholu a pivo – poplatok 525 Zł (cca. 122 eur);
- b) alkoholické nápoje obsahujúce viac ako 4,5% a do 18% alkoholu – poplatok 525 Zł (cca. 122 eur);
- c) alkoholické nápoje obsahujúce viac ako 18% alkoholu – poplatok 2 100 Zł (cca. 488 eur).

Ak podnikateľ plánuje vo svojom gastronomickom zariadení ponúkať pivo, víno aj tzv. tvrdý alkohol, musí získať všetky tri vyššie uvedené povolenia. Poplatok za udelenie koncesie nie je však jediným nákladom podnikateľa, ktorý chce ponúkať vo svojom zariadení alkoholické nápoje. Okrem toho je stanovená povinnosť platiť každoročne platby za predaj alkoholu, ktoré sa odvíjajú od obratu z predaja alkoholických nápojov a sú v stanovené v % (od 1,4% do 2,7% zo stanoveného obratu) .

Podľa miesta zriadenia prevádzkarne sa môžu na predaj alkohol uplatňovať aj ďalšie zvláštne požiadavky podľa miestnych predpisov, s ktorými sa musí každý podnikateľ zoznámiť individuálne. Ide napríklad o tieto požiadavky:

- súhlas farára s predajom alkoholu- v niektorých prípadoch sa môže vyskytnúť táto požiadavka, najmä v prípade, ak sa priestor prevádzkarne nachádza v susedstve kostola;
- súhlas rady mestskej štvrť, v ktorej sa má prevádzkareň nachádzať;
- súhlas určitého počtu obyvateľov dotknutej časti, v ktorej sa má prevádzkareň nachádzať.

Predaj tabaku a tabakových výrobkov nepodlieha v Poľsku žiadnemu špeciálnemu povoleniu ani koncesii.

5. Zriadenie prevádzkarne v Rakúsku

Keď sa povie Rakúsko, v súvislosti s podnikaním si mnohí predstavia moderný a funkčný ekonomický systém, v ktorom sa podnikatelia pri zahájení a výkone svojej obchodnej činnosti stretávajú s menšími administratívnymi prekážkami. To, či takáto predstava platí tiež pri začatí podnikania a otvorení prevádzkarne, sa pokúsime objasniť v nasledujúcej časti analýzy.

5.1. Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom

Spoločnosť s ručením obmedzeným (Gesellschaft mit bechränkter Haftung, skrátené GmbH) je v Rakúsku najobľúbenejšou formou obchodnej spoločnosti z dôvodu obmedzenia osobného ručenia, jednoduchých majetkových transferov a taktiež pre určitú prestíž z hľadiska jej vnímania na európskych trhoch (najmä vo vzájomných obchodných vzťahoch medzi Rakúskom a Nemeckom). K tomu, aby mohol podnikateľ začať vykonávať svoju obchodnú činnosť v prevádzkarni prevádzkovej obchodnou spoločnosťou, musí sa v prvom rade vysporiadať so založením s. r. o. a súvisiacimi administratívnymi povinnosťami, ktoré budú bližšie popísané nižšie.

Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Podobne ako v Poľsku, aj v **Rakúsku v súčasnosti existujú dve rôzne formy založenia s. r. o. – založenie štandardnou formou a založenie a vznik s. r. o. zjednodušenou formou za pomoci online nástrojov.**

Štandardný postup založenia s. r. o. v prvom kroku vyžaduje uzavretie spoločenskej zmluvy, ak má mať spoločnosť viac spoločníkov, alebo spísanie vyhlásenia o založení spoločnosti, ak spoločnosť zakladá jediný zakladateľ. V oboch prípadoch platí, že zakladateľský dokument musí byť spísaný vo forme notárskej zápisnice, ktorá podnikateľa vyjde zhruba na 1 200 eur, závisí však vždy od výšky základného imania spoločnosti. Čím vyššie je základné imanie s. r. o., tým vyššia je tiež odmena notára.

Čo sa týka obsahových náležitostí, zakladateľský dokument podľa rakúskych právnych predpisov musí obsahovať minimálne:

- obchodné meno;
- sídlo spoločnosti;
- korešpondenčnú adresu;
- predmet podnikania;
- výšku základného imania;
- výšku vkladov spoločníkov.

V porovnaní so Slovenskom tak opäť ide o menej povinných obsahových náležitostí, čo podnikateľom zjednodušuje život nielen pri založení spoločnosti, ale aj v budúcnosti pri jej prípadnom predaji. Ďalej spoločenská zmluva môže obsahovať nepovinné ustanovenia týkajúce sa riadenia podniku, uznášania spoločníkov, použitia zisku atď. K spísaniu zakladateľského dokumentu však úplne postačujú len vyššie uvedené údaje.

Pokiaľ ide o základné imanie s. r. o., to v Rakúsku predstavuje až sumu 35 000 eur, pričom zakladateľ musí už pri založení reálne zložiť aspoň sumu vo výške 17 500 eur, ibaže by využil zakladateľské zvýhodnenie (Gründungsprivilegierung). Toto je v Rakúsku platné od 1. 3. 2014

pre novozaložené spoločnosti a spočíva v nasledovnom postupe: Základné imanie predstavuje síce 35 000 eur, avšak v zakladateľskej listine/v spoločenskej zmluve sa môže stanoviť vklad iba vo výške 10 000 eur. Z toho polovica (5 000 eur) sa musí zaplatiť ihneď v hotovosti, pričom vecný, resp. nepeňažný vklad do základného imania je vylúčený. Toto zvýhodnenie platí maximálne po dobu 10 rokov od zápisu spoločnosti do obchodného registra. Spoločnosť tak ručí počas prvých 10 rokov do výšky vkladu 10 000 eur. Po uplynutí tejto doby má spoločník, resp. spoločníci, povinnosť vklad zvýšiť na 35 000 eur, pričom sa rovnako navýši aj celkové ručenie spoločnosti.

Vznik spoločnosti s ručením obmedzeným

Podobne ako v Poľsku, aj v Rakúsku existujú 2 spôsoby zápisu novo založenej s. r. o. do obchodného registra, s určitými rozdielmi, ktoré budú bližšie popísané nižšie.

Tradičný návrh na zápis do obchodného registra

Zápis do obchodného registra v bežnej listinnej forme sa podáva na obchodnom súde, ktorý je príslušný podľa miesta sídla spoločnosti (buď Krajský súd - Landesgericht alebo Obchodný súd vo Viedni - Handelsgericht). Žiadosť o zápis do obchodného registra podpisujú všetci konatelia a musí byť súdne či notársky overená. S. r. o. následne vzniká zápisom do obchodného registra, ktorý môže trvať aj niekoľko týždňov. Zápis s. r. o. do obchodného registra si môže žiadateľ vybaviť sám, alebo v zastúpení advokátom či notárom.

K žiadosti o zápis do obchodného registra treba priložiť nasledovné podklady:

- spoločenskú zmluvu/vyhlásenie o založení spoločnosti;
- zoznam všetkých spoločníkov a konateľov;
- uznesenie spoločníkov o stanovení konateľ'a/konateľ'ov (pokiaľ už nebolo súčasťou zakladateľského dokumentu);
- overené podpisové vzory konateľ'ov;
- potvrdenie banky o vklade základného imania;
- potvrdenie konateľ'ov o neobmedzenom disponovaní vkladom;
- prípadne posudok hospodárskej komory k názvu spoločnosti.

Pokiaľ ide o cenu zápisu do obchodného registra, v Rakúsku je v tejto súvislosti potrebné uhradiť súdny poplatok vo výške 300 eur, avšak **v prípade novozaloženia podniku v rámci zákona NeuFöG (Zákon o podpore novozaložených podnikov) môžu osoby, ktoré počas uplynulých piatich rokov nevykonávali danú činnosť v Rakúsku ani v zahraničí, uplatniť oslobodenie od poplatkov, čo je výhoda oproti Slovensku, kde jediné zvýhodnenie spočíva v znížení súdneho poplatku na polovicu, ak sa návrh na zápis do obchodného registra podáva elektronicky. Zákon o podpore novozaložených podnikov v Rakúsku sa pritom uplatní pri viacerých ďalších súdnych či správnych poplatkoch, ako bude uvedené nižšie.**

Keďže každá spoločnosť zapísaná do obchodného registra sa zverejňuje tiež v novinách Wiener Zeitung, zakladatelia musia ďalej počítať s poplatkom za zverejnenie v novinách Wiener Zeitung v rozmedzí 70 – 130 eur. Tu sa bohužiaľ zákon NeuFöG neuplatňuje.

Založenie a zápis spoločnosti do obchodného registra online za pomoci systému USP

V Rakúsku existuje možnosť zjednodušeného založenia spoločnosti s. r. o. – rozumej založenie spoločnosti bez prítomnosti notára. **Takéto zjednodušené – elektronické založenie**

spoločnosti je možné v prípade, že spoločnosť zakladá jedna fyzická osoba, ktorá bude zároveň jediným spoločníkom.

Vyhlásenie o založení spoločnosti musí obsahovať povinný obsah v zmysle vyššie uvedeného kroku č. 1. Predpokladom k takémuto založeniu spoločnosti je ďalej disponovanie elektronickou signatúrou (občianska karta tzv. „Bürgerkarte“ alebo mobilná signatúra „Handy- Signatur“).

V prvom kroku vyhladá zakladateľ takú banku, ktorá mu vystaví potvrdenie o vklade – v tejto súvislosti je dôležité najskôr overiť, či banka ponúka zjednodušené založenie spoločnosti. V banke, ktorá takúto možnosť ponúka, zakladateľ predloží svoj občiansky preukaz, zaplatí vklad (minimálne teda aspoň 5 000 eur, pokiaľ je využité vyššie spomenuté zvýhodnenie) a vzorovým podpisom podpíše príslušný formulár. Banka následne sprostredkuje identifikačné údaje, potvrdenie o vklade a vzorový podpis pre obchodný register.

V ďalšom kroku sa zakladateľ identifikuje prostredníctvom elektronickej signatúry v portáli podnikov „Unternehmensserviceportal“ www.usp.gv.at. Prostredníctvom vloženia ďalších údajov (názov a sídlo spoločnosti, doručovacia adresa, predmet podnikania, podnikateľské odvetvie) do portálu, môže zakladateľ elektronicky odoslať vyhlásenie o založení spoločnosti a žiadosť o zapísanie spoločnosti do obchodného registra. Tieto kroky treba vykonať v rámci niekoľkých dní po vystavení bankového potvrdenia, ktoré je časovo obmedzené.

V prípade nekompletnej žiadosti sa vykonávajú všetky doplnenia prostredníctvom portálu. Zjednodušené založenie spoločnosti sa však týka iba prvotného založenia – neskoršie zmeny spoločenskej zmluvy musia byť vykonané za prítomnosti notára.

Tento zjednodušený spôsob založenia s. r. o., ktorý je pre podnikateľov pomerne pohodlný, bol zavedený s účinnosťou od 1. 1. 2018 a dá sa využiť zatiaľ len do 31. 12. 2020. Počas tohoto obdobia by malo dôjsť k vyhodnoteniu funkčnosti a využiteľnosti systému, k odstráneniu nedostatkov a k prípadnému predĺženiu.

V porovnaní s vyššie uvedenými krajinami ide o podobný systém aký funguje v Poľsku a do určitej miery pripomína tiež postup priameho zápisu do obchodného registra v Česku, kde podnikateľovi k založeniu s. r. o. stačí jedna návšteva notára. Na Slovensku podobný systém bohužiaľ stále chýba a pokiaľ by sa podnikateľ rozhodol využiť návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra online, musí navštíviť 3 rôzne portály a okrem toho zaistiť úplne rovnaké podklady, aké potrebuje pri listinnom návrhu na zápis do obchodného registra. Rakúsky systém on-line založenia a vzniku s. r. o. tak možno označiť za ďalší príklad dobrej praxe, ktorým by sa aj slovenský zákonodarcia mohol v budúcnosti inšpirovať.

Získanie živnostenského oprávnenia

Na rozdiel od Slovenska, kde sa živnosti pre založenie, zatiaľ neexistujúcu s. r. o., ohlasujú ešte pred jej zápisom do obchodného registra, v Rakúsku je postup opačný. **Rakúska s. r. o. môže totiž ohlásiť živnosť až po zápise do obchodného registra.** Podobne ako u nás, aj v Rakúsku sa rozlišuje medzi voľnými a viazanými živnosťami podľa toho, čo má byť predmetom vykonávanej činnosti. V prípade poskytovania služieb, ktoré nevyžadujú zvláštne znalosti či skúsenosti, podnikateľovi stačí ohlásenie voľnej živnosti a nie je potrebné predložiť dokument potvrdzujúci odbornú kvalifikáciu či spôsobilosť vykonávať podnikateľskú činnosť.

Na to, aby podnikateľ mohol ohlásiť živnosť, musí príslušnému správne úradu (Magistrátu alebo „Bezirkshauptmannschaft“) alebo priamo na pobočke Rakúskej obchodnej komory doložiť:

- presný opis živnosti;
- miesto vykonávania živnosti;
- meno, adresu, dátum a miesto narodenia, štátnu príslušnosť zodpovedného zástupcu (doklad totožnosti na overenie);
- výpis z obchodného registra;
- dôkaz o neexistencii dôvodov vylúčenia zo živnosti (finančný trestný čin, súdne konanie a pod.);
- vyhlásenie týkajúce sa dôvodov vylúčenia zo živnosti pre konateľa ktorý má živnostenské oprávnenie (vzor dostupný na stiahnutie na internete);
- v prípade oslobodenia od poplatkov: potvrdenie obchodnej komory k NeuFöG.

Potrebné podklady konateľa:

- rodný list / občiansky preukaz / cestovný pas;
- potvrdenie bydliska tvz. „Meldebestätigung“;
- v prípade trvalého pobytu v zahraničí – výpis z registra trestov nie starší ako 3 mesiace;
- vyhlásenie týkajúce sa dôvodov vylúčenia zo živnosti pre konateľa so živnostenským oprávnením.

Vzhľadom na vyššie uvedené tak možno zhrnúť, že **k otvoreniu prevádzkarne je potrebné získanie podnikateľského oprávnenia, pričom samotnú prevádzkareň ako priestor, v ktorom sa bude podnikateľská činnosť vykonávať, už nie je potrebné ohlasovať osobitným ohlásením** - označenie miesta vykonávania činnosti je už súčasťou žiadosti. Na Slovensku je oproti tomu potrebné ohlásenie prevádzkarne okresnému úradu (živnostenský úrad), obci aj daňovému úradu, i keď praktický význam danej povinnosti ostáva nejasný.

Špecifikom ohlásenia živnosti v Rakúsku je ďalej skutočnosť, že **pri ohlásení spoločnosti vzniká tiež povinnosť členstva v Rakúskej hospodárskej komore (WKO)**, a to v príslušnej spolkovej krajine (Viedeň, Dolné Rakúsko, Horné Rakúsko, Burgenland, Štajersko, Salzbursko, Vorarlbersko, Korutánsko, Tirol). Nevýhodou je, že členstvo v hospodárskej komore je povinné, i keď podnikateľ nemusí nutne využívať jej služby. Výhodou je naopak možnosť podnikateľa konzultovať s hospodárskou komorou otázky spojené s podnikaním, výmena obchodných kontaktov a pod.

Okrem listinného ohlásenia živnosti má podnikateľ v Rakúsku možnosť využiť tiež online portál Unternehmensserviceportal (USP), teda rovnaký portál, ktorý slúži na založenie a zápis s. r. o. do obchodného registra, čo prináša určité zjednodušenie. Oproti tomu, na Slovensku je potrebné využitie 3 rôznych portálov, z ktorých portál služieb jednotného kontaktného miesta (služiaci na ohlasovanie živností a prevádzkarní) funguje len za pomoci internetového prehliadača Internet explorer. V otázke centralizácie elektronických služieb spojených so začatím podnikania je preto rakúsky systém možné opäť označiť za príklad dobrej praxe.

Celkové náklady oznámenia živnosti v Rakúsku tvorí poplatok za ohlásenie živnosti vo výške cca. 200 eur a poplatok za členstvo vo WKO, ktorý sa platí ročne a ktorý činí 150 eur.

Registračné a ohlasovacie povinnosti po vzniku s. r. o.

Po vzniku spoločnosti je v Rakúsku ďalej potrebné ešte splnenie niekoľkých registračných povinností.

Registrácia na daňovom úrade a získanie prístupu na elektronický portál finančnej správy

K zaisteniu registrácie na daňovom úrade je potrebné podanie žiadosti. So žiadosťou treba predložiť nasledovné dokumenty:

- výpis z obchodného registra,
- spoločenskú zmluvu,
- formulár pre vzorový podpis konateľa/-ov dostupný na stiahnutie na internete,
- vyplnenú žiadosť (formulár dostupný na stiahnutie na internete).

V porovnaní so Slovenskom je teda registračný proces o niečo náročnejší, pričom dokladanie vyššie spomínaných dokumentov sa javí ako duplicitné.

Čo sa týka prístupu na portál finančnej správy, aj na to je v Rakúsku potrebné podanie žiadosti. Vyplnená žiadosť o prístup do elektronického portálu Finanz Online (formulár FON1 dostupný k stiahnutiu na internete) sa spolu s dokladom totožnosti podáva osobne na príslušnom finančnom úrade. Ak má žiadosť podať iná osoba, potrebuje na to špeciálne splnomocnenie s notárskym overením pravosti podpisu. Za pomoci portálu Finanz Online, môže podnikateľ najmä:

- komunikovať s finančným úradom online;
- nazerať do svojho daňového účtu a vidieť, čo nahlásil, zaplatil, aký je stav jeho daňového účtu;
- podávať rôzne žiadosti alebo odvolania;
- registrovať registračnú pokladnicu.

V porovnaní so Slovenskom v Rakúsku neexistuje jednotný formulár ani jedno kontaktné miesto, na základe ktorého by podnikateľ mohol splniť viaceré povinnosti súčasne a musí postupovať jednotlivito voči konkrétnym orgánom pri ohlásení živnosti, zápise s. r. o. do obchodného registra či registrácii na daňovom úrade. V rámci vybavovania živnostenského oprávnenia na pobočke Rakúskej obchodnej komory (WKO) môže žiadateľ získať všetky potrebné informácie a formuláre na pridelenie daňového čísla a IČ DPH, avšak samotné formuláre musí následne odoslať sám na daňový úrad.

Registrácia spoločníkov - konateľov na úrade sociálneho zabezpečenia

Spoločníci, ktorí sú zároveň konateľmi a ich podiel prekračuje 50 %, majú povinnosť v rámci jedného mesiaca od ohlásenia živnosti prihlásiť sa do Sociálnej poisťovne pre živnostenskú činnosť (SVA). Prihlásenie prebieha na príslušnej pobočke SVA, pričom splnenie tejto povinnosti je možné už pri ohlásení živnosti. Na Slovensku je oproti tomu registrácia konateľov potrebná len vtedy, pokiaľ nemajú výslovne dohodnuté, že výkon funkcie konateľa je bezodplatný, čo pre slovenského podnikateľa predstavuje menšiu administratívnu záťaž.

5.2.Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory

Získanie povolenia na prevádzku zariadenia (Betriebsanlagene genehmigung)

Pri niektorých typoch prevádzkarní, s ktorými sú spojené väčšie hygienické či stavebné riziká, je podľa rakúskych predpisov potrebné získanie povolenia na prevádzku zariadenia. Pri iných typoch prevádzkarní, typicky pri administratívnych priestoroch, takéto povolenie nie je potrebné.

Na rozdiel od Slovenska, kde je (v niektorých prípadoch) vyžadované získanie kolaudačného súhlasu a ďalej (vždy) súhlasu príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva, sú teda

všetky administratívne povinnosti rakúskych podnikateľov spojené do jedného spoločného konania o získanie povolenia na prevádzku zariadenia - Betriebsanlagengenehmigung, ktoré navyše nie je povinné pre všetkých. Podnikatelia hlásia užívanie priestorov na určitý účel v rámci tohto konania, pričom súčasťou tohto povoľovacieho procesu je aj orgán vystupujúci v pozícii nášho úradu verejného zdravotníctva. Rakúske úrady a hospodárska komora v tomto smere ponúkajú bezplatné konzultácie, čo na Slovensku nie je bežné.

Samotnú žiadosť o povolenie na prevádzku zariadenia je možné podať na živnostenskom úrade v mieste prevádzky (okresný úrad Bezirkshauptmannschaft alebo magistrát), kde podnikateľ spolu so žiadosťou dokladá:

- meno a adresu vlastníka pozemku a vlastníkov pozemkov nachádzajúcich sa v bezprostrednej blízkosti podniku;
- plán katastra;
- územný plán, zobrazenie všetkých súčasných a plánovaných budov, technických zariadení, dopravných plôch, príjazdových ciest atď.;
- zobrazenie celého objektu – budovy a voľných plôch vrátane ich využitia;
- pôdorys – zobrazenie poschodí, okien, dverí, schodiští, veľkosť miestností, únikové cesty atď.;
- plán funkčného využitia plochy;
- presný opis podniku – opis prevádzkových činností, počet zamestnancov, otváracie hodiny, počet miest na sedenie atď.;
- zoznam prístrojov a zariadení a plán ich rozmiestnenia v podniku;
- požiarneho plánu;
- koncept likvidácie odpadu;
- predbežný odhad produkovaných emisií, hluku, zápachu, odpadového vzduchu, odpadovej vody, intenzity premávky a pod.;
- hygienické ustanovenia.

Cena povolenia je 200 eur, pričom aj v tomto prípade je možné využiť oslobodenie od poplatkov pre začínajúcich podnikateľov (NeuFöG). Proces získania povolenia v Rakúsku trvá obvykle niekoľko mesiacov.

Ak má podnikateľ zámer postaviť novú prevádzkareň alebo realizovať prestavbu existujúcich priestorov, potrebuje k tomu aj v Rakúsku povolenie stavebného úradu.

5.3.Oznámenie o prevádzkarni

V porovnaní so Slovenskom majú podnikatelia v Rakúsku menej oznamovacích povinností vo vzťahu k samotnej prevádzkarni. Zatiaľ čo na Slovensku každú prevádzkareň musí podnikateľ nahlásiť živnostenskému úradu, daňovému úradu aj obci, **v Rakúsku neexistuje všeobecná povinnosť ohlásiť vznik nových prevádzkových priestorov. Pri prevádzkarniach, ktoré potrebujú povolenie (tzv. Betriebsanlagengenehmigung) dochádza k ohláseniu prevádzkarne v rámci povoľovacieho procesu.** Prevádzkarne, ktoré nepredstavujú vyššie riziko z pohľadu posudzovania dopadov na verejné zdravie ako napríklad kancelárie alebo fitness centrum, takéto povolenie nepotrebujú, to znamená, že nie je potrebné nikde ohlásiť priestory, prípadne otváracie hodiny.

5.4. Povinnosti spojené s prevádzkarňou

Označenie prevádzkarne

Pre označenie prevádzkarne v Rakúsku platia obdobné povinnosti ako u nás, t. j. identifikácia podnikateľa a pod. Okrem toho rakúske predpisy vyžadujú, aby boli v prevádzkarni umiestnené ešte nasledovné oznámenia či označenia:

- otváracie hodiny pri vstupe do prevádzkarne;
- cenník tovarov/služieb na viditeľnom mieste;
- označenie únikových ciest;
- oznámenie o zákaze fajčenia;
- oznámenie o zákaze predaja alkoholu osobám mladším než 18 rokov;
- hygienická dokumentácia (vedie sa tzv. „Hygienemappe“).

V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na to, že **každá spolková krajina môže miestnymi nariadeniami upravovať špecifické požiadavky na označovanie a oznámenia v predajni**, zatiaľ čo na Slovensku platí jednotný právny poriadok a na regionálnej úrovni sa postupy môžu líšiť len pri administratívnom styku s príslušnými úradmi, najmä s regionálnym úradom verejného zdravotníctva, alebo pri obciach, ktoré vydávajú všeobecne záväzné nariadenia a vyhlášky. V Rakúsku je napr. možné, aby každá spolková krajina za pomoci nariadenia Sperrzeiten-Verordnung osobitne upravila časy, v ktorých musia byť predajne zatvorené.

Pomoc pri zorientovaní sa v miestnych nariadeniach podnikateľom ponúka Rakúska hospodárska komora, ktorá slúži aj ako kontaktné a informačné centrum pre svojich členov. Tým, že komora má pobočku v každej spolkovej krajine a zároveň tým, že podnikateľ sa povinne stáva členom hospodárskej komory a odvádza každoročne členský poplatok, môže využívať jej služby a v prípade otázok súvisiacich s reguláciou otvorenia prevádzkarne komoru kontaktovať.

Používanie autorsky chránených diel

Podobne ako v ostatných porovnávaných krajinách aj v Rakúsku existuje v súvislosti s používaním rádii a televízorov v prevádzkarniach povinnosť platiť koncesionárke poplatky (GIS) a poplatky do AKM (obdoba slovenskej SOZA). Na pozadí organizácie AKM sú obdobné organizácie, ako napr. austromechana, pričom austromechana je dcérskou spoločnosťou AKM. Prevádzkovateľ zariadenia (napr. reštaurácie) teda splní svoju povinnosť uhradením poplatku do AKM a táto následne reguluje vyplácanie honorárov ostatným organizáciám.

Evidencia tržieb v hotovosti

Povinnosť zaviesť v prevádzkarni registračnú pokladnicu vzniká podnikateľom pri dosiahnutí ročného obratu aspoň 15 000 eur a pri hotovostnom obrate aspoň 7 500 eur.

Prihlásenie registračnej pokladnice v Rakúsku prebieha v nasledujúcich krokoch:

- kúpa registračnej pokladnice od autorizovaného predajcu a aktualizácia na verziu zodpovedajúcu Nariadeniu o bezpečnosti registračných pokladníc RKSIV;
- získanie certifikátu od autorizovaného poskytovateľa a tzv. Signatur-Karty;
- vydanie Startbeleg – prvotný blok;
- elektronická registrácia pokladnice a Signatur-Karty na daňovom úrade prostredníctvom portálu Finanz Online a overenie prvotného bloku;
- spustenie prevádzky pokladnice.

5.5.Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti

Fitness centrum

Pri fitness centre v Rakúsku nie je potrebné splnenie ďalších povinností, než vyššie uvedených. Pokiaľ ide o konkrétny predmet činnosti, založenie fitness centra, spadá pod voľné živnosti so zaradením: Prevádzka fitness štúdia (sprístupnenie fitness strojov). **Pri ohlasovaní živnosti po založení s. r. o. teda nie je teda potrebné predložiť dokument potvrdzujúci odbornú kvalifikáciu ani spôsobilosť prevádzkovať fitness centrum.**

Osobitné povinnosti pri prevádzke fitness centra v Rakúsku môžu vzniknúť len v súvislosti so získaním povolenia na prevádzku zariadenia (Betriebsanlagengenehmigung), ktoré v niektorých prípadoch môže byť potrebné – príslušný magistrát určí, či fitness štúdio potrebuje povolenie na prevádzku. Napr. fitness štúdiá zamerané na cvičenie bez prístrojov (jóga, pilates, Tai Chi a iné) ako aj dámske fitness štúdiá s ľahkými strojmi povolenie nepotrebujú. Komplexnejšie fitness centrá s ťažkými posilňovacími strojmi toto povolenie naopak potrebovať môžu. Vždy je preto potrebné informovať sa na príslušnom magistráte, pričom určitú pomoc môže začínajúcemu podnikateľovi poskytnúť tiež rakúska WKO.

Gastronomické zariadenie

Pri prevádzke gastronomického zariadenia, akým je reštaurácia či bufet je na rozdiel od bežných kancelárskych priestorov alebo fitness centra potrebné splnenie ďalších predpokladov.

Prvým z nich je **osobitná živnosť v oblasti pohostinských služieb „Gastgewerbe“, ktorá patrí k viazaným živnostiam.** Na to, aby podnikateľ mohlo takúto živnosť vykonávať, je potrebné predložiť dokument potvrdzujúci odbornú kvalifikáciu a spôsobilosť, alebo podnikateľ musí vymenovať zodpovedného zástupcu (osoba oprávnená vykonávať živnosť, ktorá má potrebné vzdelanie v odbore).

Funkciu zodpovedného zástupcu môže vykonávať buď konateľ alebo zamestnanec, ktorý má minimálne 20 hodinový pracovný pomer, ktorého je nutné prihlásiť aj do zdravotnej poisťovne. Na Slovensku je oproti tomu výkon pohostinskej činnosti možný len vtedy, ak funkciu zodpovedného zástupcu vykonáva zamestnanec bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku (ktorý tak môže byť minimálny), spoločník s. r. o. alebo jej člen. I keď pojem „člen“ nie je živnostenským zákonom bližšie definovaný, na Slovensku pripúšťa, aby bol zodpovedným zástupcom aj konateľ.

Čo sa týka podkladov na ohlásenie živnosti v oblasti pohostinských služieb (Gastgewerbe), v Rakúsku je potrebné doloženie týchto dokumentov a skutočností:

- meno, adresa, dátum a miesto narodenia, štátna príslušnosť zodpovedného zástupcu oprávneného k vykonávaniu živnosti (doklad totožnosti na overenie);
- ak ide o zamestnanca, ktorý má figurovať ako konateľ podľa živnostenského práva, sú potrebné nasledovné dokumenty:
 - vyhlásenie konateľa podľa živnostenského práva podľa § 39 GewO 1994 (vzor dostupný na stiahnutie na internete);
 - vyhlásenie prihlasovateľa živnosti podľa § 39 GewO 1994 (vzor dostupný k stiahnutiu na internete);
 - potvrdenie poisťovne o pracovnom pomere min. 20 hod/týždeň;

- registračné číslo zamestnávateľa;
- doklad potvrdzujúci odbornú kvalifikáciu a spôsobilosť.

Ak má byť zodpovedným zástupcom osoba, ktorá nemá vzdelanie v odbore, má možnosť absolvovať prípravný kurz a skúšku. Prípravný kurz trvá cca 4-6 týždňov s tým, že skúška sa spravidla koná 2-3 týždne po skončení kurzu. S tým súvisia dodatočné náklady vo výške cca 1 400 – 1720 eur za prípravný kurz a 318 eur za kvalifikačnú skúšku pozostávajúcu z dvoch modulov.

6. Zriadenie prevádzkarne v Maďarsku

Poslednou z krajín, v ktorej založenie prevádzkarne je predmetom tejto analýzy, je Maďarsko. Tak ako v prípade Slovenska a Českej republiky, aj tu sa začalo podnikateľské prostredie rozvíjať v 90. rokoch 20. storočia, takže všetky tieto 3 štáty stále de facto na rovnakej štartovacej čiare, avšak každý štát si podmienky pre začatie podnikania upravuje rozdielne.

6.1.Vznik s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom

Založenie a vznik spoločnosti s ručením obmedzeným

Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným patrí aj v Maďarsku k najbežnejším spôsobom podnikania, pričom dôvody sú rovnaké ako v predchádzajúcich krajinách, predovšetkým majetkové oddelenie podnikania a súkromného života a jednoduché zriadenie. Na rozdiel od Slovenska, v ktorom si takmer všetky podklady môžu podnikatelia pripraviť či zaistiť sami, overiť si na nich podpisy a následne aj podať návrh na zápis registrovému súdu, je situácia v Maďarsku odlišná. Podnikatelia musia pri zakladaní spoločnosti vždy využiť služby profesionálov. Podľa maďarskej legislatívy platí, že **zakladateľské dokumenty spoločnosti musí pripraviť buď advokát alebo notár**, pričom obidvaja môžu založiť spoločnosť:

- štandardným postupom, t. j. povinné dokumenty sú prispôbené individuálnym potrebám podnikateľa;
- **zjednodušeným postupom s použitím tzv. šablónovej dokumentácie, ktorá obsahuje všetky povinné náležitosti.** Ak spoločníci nemajú v úmysle upravovať fungovanie spoločnosti spôsobom odlišným od spôsobu stanoveného všeobecnými právnymi predpismi (a v rámci nich predovšetkým rozsah pôsobnosti valného zhromaždenia, jeho zvolanie, výplatu dividend), môžu v každom prípade využiť inštitút založenia spoločnosti na základe zákonom stanovenej šablónovej zmluvy. Akékoľvek odchýlky od znenia zákonnej šablónovej zmluvy majú za následok nemožnosť založenia spoločnosti zjednodušeným postupom, a to bez ohľadu na to, či ide o minimálny zásah alebo nie. Obsahovú odchýlku od šablónového vzoru zmluvy predstavuje napr. skutočnosť, ak majú spoločníci záujem o zápis základného imania v mene euro.

K založeniu spoločnosti v Maďarsku sú potrebné tieto dokumenty:

- zakladateľské dokumenty, ktorými sú tak ako aj u nás spoločenská zmluva alebo zakladateľská listina;
- podpisový vzor;
- vyhlásenie konateľa o prijatí výkonu funkcie;
- register spoločníkov;
- prehlásenie správcu vkladov o zložení finančných prostriedkov do základného imania (len v prípade hotovostného vkladu);
- povolenie pre umiestnenie sídla spoločnosti;
- splnomocnenie advokáta;
- splnomocnenie tuzemskej osoby pre príjem pošty v mene zahraničnej osoby.

Zakladateľské dokumenty podpisujú všetci spoločníci a advokát, ostatné dokumenty podpisuje spoločníkmi určený konateľ, samozrejme okrem splnomocnení (tie podpisujú splnomocňujúce osoby). S výnimkou registra spoločníkov a splnomocnenia pre príjem pošty sú dokumenty potrebné na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným totožné ako na Slovensku.

V rámci procesu zakladania spoločnosti advokát vykoná tzv. overenie dokumentov, ktoré spočíva v overení všetkých podpisov podpisujúcich osôb, v overení obsahu dokumentov a vyjadrenia slobodnej vôle zmluvných strán vo väzbe na podpis uvedených dokumentov. Podobne ako na Slovensku, ani v Maďarsku zakladateľské dokumenty nemusia mať formu notárskej zápisnice, keďže advokát v procese založenia spoločnosti pri overení dokumentov vykonáva podobnú funkciu ako notár. Vo všeobecnosti platí, že založenie spoločnosti trvá 1 – 3 dni. Je to v podstate doba potrebná na spracovanie podnikateľských dokumentov a ich podpis a na overenie totožnosti jednotlivých strán prostredníctvom elektronického registra.

Na rozdiel od Slovenska dochádza ku kontrole obsahu dokumentov už v tomto štádiu. Za účelom založenia spoločnosti teda podnikateľ musí navštíviť buď notára alebo advokáta a len prostredníctvom týchto osôb je možné podať následne návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra. Návrh na zápis spoločnosti do registra sa podáva elektronicky na miestne príslušný Obchodný súd podľa miesta sídla spoločnosti, ktorý pôsobí pri Krajskom súde (v Maďarsku existuje 19 krajských súdov + 1 pre Budapešť). Doba potrebná na zápis činí spravidla 1 pracovný deň v prípade zjednodušeného procesu založenia na základe šablónovej dokumentácie (táto lehota sa môže predĺžiť maximálne o 8 pracovných dní, čo je lehota na pridelenie DIČ zo strany daňovej správy v prípade, ak DIČ nebolo priradené obratom po podaní návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra) a 15 pracovných dní v prípade založenia spoločnosti štandardným postupom bez využitia šablónovej dokumentácie.

V rámci procesu zakladania spoločnosti dochádza aj k preverovaniu spoločníkov a konateľov prostredníctvom daňovej správy v tzv. overovacom procese na účely daňovej registrácie. V rámci tohto procesu je predmetom prieskumu daňová história týchto osôb z pohľadu dlhov na daniach a ich platobnej neschopnosti. Uvedený proces je súčasťou procesu zápisu údajov do obchodného registra a prebieha automaticky ihneď po podaní návrhu na zápis do obchodného registra, t. j. nie je potrebné žiadať o jeho vykonanie osobitne a nie je potrebné dokladať žiadne dokumenty. Preverovanie taktiež nepodlieha žiadnemu správnomu poplatku. Proces daňovej registrácie spoločnosti závisí aj od vyššie uvedeného prieskumu osôb a časovo zaberá spravidla 1 až 8 pracovných dní, čo významne ovplyvňuje aj rýchlosť zápisu spoločnosti do obchodného registra. V prípade, že je výsledok overovacieho procesu na účely daňovej registrácie negatívny, to znamená, že niektorý zo spoločníkov alebo konateľov nespĺňa predpoklady alebo spoločnosť nedoloží všetky potrebné dokumenty, obchodný súd danú spoločnosť nezapíše, ale vyzve ju k vykonaniu príslušných zmien. Ak spoločníci zmeny nevykonajú v stanovenej dobe, obchodný súd zamietne zápis spoločnosti do obchodného registra. Registrový súd je povinný dodržiavať zákonom stanovené lehoty a v prípade, že registráciu nie je možné uskutočniť v rámci stanovenej lehoty, je spoločnosť do obchodného registra zapísaná v súlade s obsahom podaných zakladateľských dokumentov z úradnej moci.

Spoločnosť od overenia zakladateľských dokumentov advokátom/ spísania notárskej zápisnice notárom až po finálny zápis funguje v obmedzenej podobe ako tzv. predspoločnosť (nezapísaná do obchodného registra). Už po predložení žiadosti o zápis môže predspoločnosť nezapísaná do obchodného registra začať vykonávať hospodársku činnosť, čo je v porovnaní so Slovenskom veľmi veľký rozdiel, nakoľko u nás môže podnikateľ zahájiť podnikateľskú činnosť až po zápise do obchodného registra. Predspoločnosť je oprávnená vstupovať do právnych vzťahov (napr. podpisovať zmluvy, zamestnávať zamestnancov) a od pridelenia DIČ aj prijímať a vystavovať faktúry (spravidla je spoločnosti pridelené DIČ ešte pred zápisom do obchodného registra, ak nenastanú dôvody, ktoré by boli prekážkou pridelenia DIČ). Na predspoločnosť sa vzťahuje niekoľko obmedzení vo fungovaní, ide však len o obmedzenia vo vzťahu

k spoločníkom a samotnej spoločnosti, nie navonok voči tretím osobám. Obmedzenia sú nasledovné:

- a) zmena spoločníkov môže nastať výlučne len zo zákonných dôvodov;
- b) nemôže dôjsť k modifikácii zakladateľských dokumentov;
- c) nie je oprávnená založiť inú spoločnosť, ani sa stať jej spoločníkom;
- d) nie je možné iniciovať súdny spor smerujúci k vylúčeniu spoločníka;
- e) nemôže rozhodnúť o zlúčení, splynutí, rozdelení, ako ani o likvidácii bez právneho nástupcu.

Ak obchodný súd následne zamietne zápis spoločnosti do obchodného registra, za právne úkony vzťahy, do ktorých vstúpila predspoločnosť, zodpovedajú v plnom rozsahu osobne jej spoločníci.

Čo sa týka nákladov na založenie spoločnosti v Maďarsku, tak tu je v porovnaní so Slovenskom rozdiel v tom, že **na založenie s. r. o. v Maďarsku sa aktuálne nevzťahujú žiadne súdne poplatky**. Poplatky súvisiace so zápisom spoločnosti do registra boli v záujme podpory podnikania zrušené. Spoplatnené sú služby advokáta, resp. notára, čo v konečnom dôsledku proces môže založenie spoločnosti veľmi predražiť, nakoľko ako bolo vyššie uvedené, podnikateľ nemá v Maďarsku možnosť pripraviť si podklady a podať návrh na zápis sám, ale vždy musí žiadať prostredníctvom advokáta alebo notára. Čiastka za založenie s. r. o. prostredníctvom advokáta nie je regulovaná v rámci právnych predpisov a spravidla sa pohybuje v rozmedzí 500 – 1 000 eur. Čo je možné považovať za neštandardné, je skutočnosť, že ani čiastka za založenie prostredníctvom notára nie je regulovaná právnymi predpismi a v praxi je založenie prostredníctvom notára nákladnejšie v porovnaní so založením prostredníctvom advokáta.

Získanie živnostenského oprávnenia

Podobne ako na Slovensku aj v Maďarsku existuje niekoľko typov živností, ktoré sa líšia predovšetkým v povinnosti preukazovania príslušnej odbornej spôsobilosti pre výkon podnikateľskej činnosti. **V Maďarsku nie je vo všeobecnosti potrebné žiadať osobitne o živnostenské oprávnenie, s výnimkou činností viazaných na ohlasovaciu povinnosť, na kvalifikáciu alebo na úradné povolenie.**

To znamená, že sa rozlišujú **3 kategórie činností**:

- vykonávanie činnosti je potrebné len **ohlásiť na príslušný úrad**;
- k výkonu činnosti je potrebné **dokladovať kvalifikáciu**. Spoločnosť môže vykonávať činnosti viazané na kvalifikáciu len v tom prípade, ak požadovanou kvalifikáciou disponuje spoločník, ktorý vyhlási, že sa na výkone tejto činnosti bude osobne podieľať (toto vyhlásenie je potrebné mať zakotvené v zakladateľských dokumentoch spoločnosti), konateľ, prokurista alebo jeho zamestnanec. Ak konateľ/ prokurista disponujúci príslušným oprávnením nie je zároveň spoločníkom spoločnosti, je potrebné, aby činnosť, ktorú svojou kvalifikáciou zastrešuje a zastupuje, vykonával v rámci pracovno – právneho vzťahu. Bez ohľadu na to, či je kvalifikovanou osobou konateľ, prokurista, či iný zamestnanec, musí mu byť vyplácaná aspoň zákonom stanovená minimálna mzda.

Kvalifikácia sa vyžaduje pre činnosti (profesie) uvedené v Národnom kvalifikačnom registri (OKJ) a je ju možné získať zložením príslušnej skúšky vo zverejnených vzdelávacích organizáciách a po zdokladovaní potrebnej praxe. Výška poplatkov na získanie kvalifikácie je závislá od druhu kvalifikácie. V prípade, že je možné získať kvalifikáciu mimo školského vzdelávacieho systému, spoločnosti

okrem úhrady poplatku za vzdelávaciu aktivitu nevznikajú žiadne ďalšie náklady. V prípade, že sa vzdelávanie uskutočňuje v rámci školského vzdelávacieho systému, vzniká spoločnosti povinnosť odvieť daň z príjmov zo závislej činnosti v sadzbe 15% z 1,18 násobku školného a tiež povinnosť platby odvodov do zdravotnej poisťovne vo výške 19,5 % (toto zdanenie sa vzťahuje aj na získanie kvalifikácie spoločníkom spoločnosti).

- **k výkonu činnosti je potrebné získať osobitné úradné povolenie**, ktorého nevyhnutnou podmienkou je zdokladovanie potrebnej kvalifikácie a súčasne je potrebné vykonávanie danej činnosti aj ohlásiť. Činnosti viazané na úradné povolenie je možné začať vykonávať až po jeho získaní. Zoznam činností viažucich sa na úradné povolenie je stanovený osobitnými odvetvovými právnymi predpismi a neexistuje jednotný, všeobecný právny predpis, ktorý by v rámci svojho znenia pokrýval úpravu procesu získania všetkých povolení. V každom jednotlivom prípade je postup predkladania dokumentov príslušnému úradu stanovený v rámci stanoveného odvetvového právneho predpisu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že na rozdiel od Slovenska **v Maďarsku existuje kategória činností, na ktoré nie je potrebné nič ohlasovať ani dokladať**. Takéto živnosti by sme mohli prirovnať k voľným živnostiam na Slovensku, avšak u nás činnosti spadajúce do tejto kategórie podliehajú povoleniu verejného orgánu a v Maďarsku nie.

Oficiálny zoznam činností je v Maďarsku vytvorený po vzore nariadenia EÚ¹⁷ a do obchodného registra sa zapisujú činnosti aj s príslušným kódom činnosti. Uvedený zoznam činností nie je rozdelený na časť upravujúcu voľné a viazané činnosti, čo komplikuje orientáciu a pre začínajúceho podnikateľa nie je na prvý pohľad jasné, či ním zvolená činnosť podlieha akejkol'vek súvisiacej povinnosti. K posúdeniu tejto skutočnosti je potrebná orientácia v zákonoch upravujúcich danú oblasť a každá jedna viazaná živnosť je regulovaná osobitnými predpismi a samostatne upravuje podmienky ako napríklad úrad, na ktorý sa podáva žiadosť, typ žiadosti, prílohy žiadosti, trvanie procesu a súvisiace poplatky.

Pri zakladaní si spoločnosť môže nechať zapísať akúkoľvek činnosť zo zoznamu, pričom obchodný súd zapíše do obchodného registra aj činnosť, ktorá podlieha akémukoľvek povoleniu či ohláseniu ešte pred získaním tohto povolenia. Toto je opäť rozdiel v porovnaní so Slovenskom, kde je potrebné živnosť doložiť už k zápisu spoločnosti do registra a bez príslušných dokumentov súd spoločnosť nezapíše. Samotnú činnosť je však možné v Maďarsku začať vykonávať až po obdržaní požadovaného povolenia (nie je potrebná opätovná zmena v obchodnom registri po získaní príslušných povolení).

Registrácia na daňovom úrade

V záujme zjednodušenia procesu zakladania spoločností sa žiadosť o registráciu na účely daní podáva registrovému súdu spoločne s návrhom na zápis spoločnosti do obchodného registra a súd následne priamo komunikuje s daňovou správou. **Daňové identifikačné číslo je pridelené daňovou správou, avšak oznámené nie priamo spoločnosti, ale registrovému súdu, ktorý spoločnosti túto skutočnosť oznámi**. Nie je teda potrebné žiadať daňovú správu osobitne o pridelenie daňového čísla, nakoľko je tento krok v záujme zjednodušenia a zrýchlenia celého

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Revision 2 a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 3037/90 a niektoré nariadenia ES o osobitných oblastiach štatistiky

procesu súčasťou žiadosti o zápis spoločnosti do obchodného registra podanej na registrový súd. DIČ je v Maďarsku zapísané aj priamo v obchodnom registri.

Od udelenia daňového identifikačného čísla je spoločnosť oprávnená vystavovať faktúry s daňou z pridanej hodnoty (nakoľko DIČ je od počiatku platné aj na účely DPH a použiteľné s prefixom HU ako IČ DPH), a spoločnosť je teda ihneď registrovaná ako platiteľ DPH. Ak spoločnosť nemá záujem o registráciu k DPH, je potrebné túto skutočnosť výslovne uviesť v tlačive, ktorým sa začína proces zápisu spoločnosti do obchodného registra a ktorý pokrýva aj oblasť registrácie k daniam.

Po pridelení DIČ spoločnosti vzniká povinnosť registrovať sa v lehote 15 dní na daňovom úrade a oznámiť mu predovšetkým nasledovné údaje:

- údaje nahlásené registrovému súdu;
- predmety podnikania;
- údaje o poskytovateľovi sídla;
- číslo účtu v zahraničí;
- údaje o používanom fakturačnom programe, ai.

V Maďarsku nie sú stanovené žiadne povinnosti z pohľadu daňovej registrácie vo vzťahu k samotnej prevádzkarni. Na rozdiel od Slovenska to znamená, že **otvorenie novej prevádzkarne neznamená pre podnikateľov žiadnu ďalšiu povinnosť vo vzťahu k finančným úradom**. Všetky povinnosti spojené s daňami sa vzťahujú k spoločnosti ako takej, bez ohľadu na počet otvorených prevádzkarní.

Registrácia na ďalších úradoch a inštitúciách

Okrem registrácie na daňovom úrade vzniká spoločnosti taktiež povinnosť registrovať sa osobitne:

- u správcu miestnych daní (samospráva);
- v obchodnej a priemyselnej komore;
- na centrálnom štatistickom úrade (KHS)
- a v prípade, že má spoločnosť zamestnancov, za účelom elektronického podávania žiadostí o nemocenské dávky aj na Národnú zdravotnícku pokladňu.

Všetky vyššie uvedené registrácie je potrebné vykonať do 15 dní od pridelenia DIČ (táto lehota teda beží paralelne s procesom zápisu spoločnosti do obchodného registra). Registrácia je na všetky úrady, okrem obchodnej a priemyselnej komory bezplatná. Obchodná a priemyselná komora si účtuje poplatok 5 000 HUF¹⁸ (cca. 16 eur).

Podanie príslušných registračných formulárov sa uskutočňuje vo vzťahu k jednotlivým orgánom štátnej moci elektronicky cez tzv. „podnikovú bránu“, avšak niektoré úrady akceptujú aj formuláre v papierovej podobe. Každá spoločnosť povinná zriadiť si elektronickú schránku – tzv. „podnikovú bránu“, cez ktorú dochádza k prijímaniu a preberaniu dokumentov od orgánov verejnej správy. Žiadosť o registráciu podnikovej brány a pridelenie jej adresy podáva konateľ spoločnosti. Podmienkou podania žiadosti o registráciu adresy podnikovej brány je, aby konateľ ako súkromná osoba mal prístup k tzv. „osobnej zákazníkovej bráne“. Ak konateľ túto bránu nemá, musí požiadať o jej zriadenie v ktoromkoľvek klientskom centre okresného úradu, daňového úradu, pošty, prípadne na zahraničných konzulátoch. Jej zriadenie nepodlieha žiadnym poplatkom. Osobnú zákaznícku bránu je možné zriadiť aj elektronicky, a to za predpokladu, že osoba, ktorá

¹⁸ Pre účely prepočtu maďarského forintu na eurá je použitý kurz 1 EUR = 318,5 HUF.

ju zriaďuje, disponuje občianskym preukazom obsahujúcim elektronický čip.

Podnikovú bránu je potrebné zriaďiť bezodkladne po zápise spoločnosti do obchodného registra a akékoľvek zmeny registrovaných údajov musí spoločnosť ohlásiť do 5 pracovných dní.

Výnimku predstavuje Centrálny štatistický úrad, ktorý disponuje vlastnou elektronickou platformou.

6.2.Zákonné podmienky, ktoré musia spĺňať priestory

Stavebné predpisy

Podobne ako v ostatných krajinách aj v Maďarsku upravujú stavebné podmienky právne predpisy a stavby musia disponovať stavebným povolením. Pre raz už povolené stavby platí, že nové stavebné povolenie je nevyhnutné len v prípade konštrukčných zmien súvisiacich s nosným stenami v budove. V prípade existujúcej budovy sa na zmenu účelu jej použitia vzťahuje len ohlasovacia povinnosť. V Maďarsku prijali v roku 2017 zmeny predpisov vzťahujúcich sa na stavebné úpravy a zjednodušili súvisiace pravidlá a procesy.

6.3.Povinnosti spojené s prevádzkarňou

Používanie autorsky chránených diel

Ochrana a správa autorských práv v Maďarsku funguje na podobných princípoch ako v ostatných krajinách. Podnikatelia, ktorí majú záujem vo svojich prevádzkarniach púšťať hudobné alebo audiovizuálne diela (t. j. umiestniť v obchodných priestoroch rádio, televíziu alebo iné zariadenie umožňujúce reprodukciu autorsky chránených diel) sú povinní sa registrovať v organizácii kolektívnej správy autorských práv s názvom ARTISJUS.

Evidencia tržieb v hotovosti

Podobne ako na Slovensku aj v Maďarsku funguje určitá forma elektronickej evidencie tržieb. Za týmto účelom musia podnikatelia zakúpiť registračné pokladnice a požiadať o registráciu a priradenie daňového kódu. Žiadosť o registráciu daňového kódu k pokladnici sa podáva na daňovom úrade na stanovenom formulári zverejnenom daňovou správou a podnikateľ tak môže urobiť buď elektronicky alebo poštou. Tento postup nepodlieha žiadnym poplatkom.

Predkladaná žiadosť musí obsahovať nasledovné údaje:

- názov prevádzkovateľa pokladnice, daňové identifikačné číslo a sídlo;
- umiestnenie pokladnice a informácie o spôsobe jej prevádzky;
- názov obchodu (ak existuje), resp. informácie o činnostiach vykonávaných v obchode;
- účel prevádzky pokladnice (či je určená na použitie ako náhradná pokladnica alebo na prenájom).

Daňový úrad zašle žiadateľovi kód na uvedenie novej registračnej pokladnice do prevádzky spravidla do 5 dní od odoslania žiadosti elektronicky, resp. do 8 dní od odoslania poštou. Pokladnicu je možné zakúpiť až po obdržaní rozhodnutia o vydaní registračného kódu.

6.4.Špecifiká vzniku prevádzkarne pri vybraných druhoch podnikateľskej činnosti

Fitness centrum

Založenie a prevádzkovanie fitness centra v Maďarsku podlieha v porovnaní so Slovenskom a aj ostatnými vyššie porovnávanými krajinami prísnejšej právnej úprave. Vo všeobecnosti **v Maďarsku platí, že podnikanie v oblasti športu môže byť realizované len zákonom určenými typmi spoločností, ktorými sú spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť** (ide o povinné typy obchodných spoločností). Na Slovensku takéto obmedzenie nemáme a fitness centrum môže prevádzkovať aj iná forma spoločnosti ako kapitálová. Priamo zákonom o športe je stanovené taktiež minimálne základné imanie takejto spoločnosti a je to čiastka 10 000 eur. Celkové náklady na založenie spoločnosti prevádzkujúcej fitness centrum sa v ničom ďalšom nelíšia od „štandardnej“ spoločnosti (viď vyššie).

Čo sa týka živnostenského oprávnenia pre spoločnosť, vo všeobecnosti platí, že **na poskytovanie služieb fitness centra nie je vyžadované žiadne osobitné povolenie alebo oznámenie**. Táto činnosť patrí do kategórie najmenej regulovaných odvetví. V prípade, že v priestoroch fitness centra má podnikateľ záujem predávať potravinové doplnky alebo iné výrobky potravinárskeho priemyslu, potrebuje k tomu samozrejme osobitné povolenie (tzv. prevádzkové povolenie) a **taktiež musí danú obchodnú činnosť nahlásiť na príslušnú samosprávu**. Každá obchodná činnosť podlieha samostatnej úprave a ak má podnikateľ záujem vo fitness centre vykonávať inú činnosť ako samotné prevádzkovanie fitness centra (rôzne doplnkové činnosti ako napríklad vyššie uvedený predaj potravín, sauna alebo solárium, konzultačné činnosti, ai.), musí splniť podmienky pre každú jednotlivú činnosť individuálne.

V prípade, že vo fitness centre budú poskytované aj odborné činnosti ako napríklad poskytovanie služieb športového trénera, je potrebné na vykonávanie takejto činnosti preukázať príslušnú odbornú kvalifikáciu. Spoločnosť môže činnosť podliehajúcu odbornej kvalifikácii vykonávať len vtedy, ak danú odbornú kvalifikáciu spĺňa spoločník, ktorý sa osobne podieľa na činnosti, alebo spoločnosť zamestná na pracovný pomer osobu s príslušnou odbornou kvalifikáciou.

Gastronomické zariadenie

Prevádzkovanie gastronomického zariadenia, ako napríklad reštaurácie, podlieha tak ako aj v ostatných krajinách prísnejšej právnej úprave a na podnikanie v tejto oblasti sa vzťahujú mnohé ďalšie povinnosti v porovnaní s prevádzkovaním iných, napr. kancelárskych priestorov.

Na rozdiel od fitness centra pre prevádzkovanie gastronomického zariadenia nie je stanovený žiadny povinný typ obchodnej spoločnosti a podnikateľ si teda môže ľubovoľne zvoliť formu spoločnosti.

V Maďarsku podlieha pohostinská činnosť ako obchodná činnosť ohlasovacej povinnosti. Ohlásenie je potrebné vykonať ešte pred plánovaným začatím činnosti miestne príslušnému samosprávnemu orgánu (príslušný je orgán podľa miesta výkonu činnosti), ktorý miesto zaregistruje a prideli mu registračné číslo. Pre toto ohlásenie je stanovený formulár, ku ktorému podnikateľ pripojí kolok v hodnote 3 000 HUF (cca. 9 eur). Zároveň k tomuto ohláseniu žiadateľ prikladá dokument oprávňujúci ho užívať zvolené priestory (napr. nájomná

zmluva, súhlas vlastníka/spoluvlastníkov nehnuteľnosti). **Miestne príslušný orgán informuje o zaregistrovaní prevádzkarne príslušný Štátny veterinárny a potravinový úrad (nazývaný Nébih), ktorý následne vykoná v mieste prevádzkarne kontrolu.** Podnikateľ sa teda nemusí osobitne obracať na dva úrady, ale funguje tu systém jednotného kontaktného miesta. Proces registrácie obchodnej prevádzkarne trvá 8 dní a ďalších 30 je lehota na vykonanie odbornej inšpekcie.

V prípade, že podnikateľ v rámci svojej pohostinskej činnosti distribuuje vo svojej prevádzkarni teplé jedlá, studené jedlá a/ alebo cukrárenské výrobky, je potrebné získať **osobitné povolenie od Štátneho veterinárneho a potravinového úradu**, ktoré úrad udeľuje po predložení všetkých požadovaných dokumentov a na základe predchádzajúcej obhliadky priestorov. Podnikateľ je povinný predložiť pre účely tohto konania nasledovné dokumenty preukazujúce:

- zabezpečenie inžinierskych sietí;
- technologický popis a výkres rozloženia priestoru;
- plán riadenia toku materiálu, pohybu osôb a skladovania obalov;
- plánovaný spôsob prepravy tovaru;
- plánované personálne obsadenie;
- v prípade potreby odbornej kvalifikácie - potvrdenie požadovanej kvalifikácie;
- plán a harmonogram upratovania a čistenia;
- plán nakladania s vedľajšími produktami a spôsobu ich likvidácie;
- potvrdenie o kvalite pitnej vody (nie staršie ako 30 dní);
- prehlásenie o plánovaní spracovávaní čerstvo odstrelenej diviny.

Ako bolo vyššie uvedené, samosprávny orgán, ktorému podnikateľ oznamuje otvorenie prevádzkarne, informuje príslušný Štátny veterinárny a potravinový úrad, avšak celý tento proces je možné urýchliť, ak sa podnikateľ obráti v záujme získania povolenia priamo na príslušný Štátny veterinárny a potravinový úrad. Tento proces nie je spoplatnený a trvá minimálne 30 dní. Podnikateľskú činnosť je možné začať vykonávať až po získaní tohto povolenia.

O názve obchodnej prevádzkarne, ktorý musí byť určený v súlade s platnými predpismi, rozhoduje sám podnikateľ a popisy musia byť, až na určité výnimky, uvádzané v maďarskom jazyku. Otváracie hodiny si volí podnikateľ sám, avšak musí ich nahlásiť ešte pred plánovaným otvorením prevádzkarne miestne príslušnému samosprávnemu orgánu v rámci vykonania ohlasovacej povinnosti. Otváracie hodiny v noci (od 22.00 hod. do 06.00 hod.) môžu byť regulované vo vyhláškach miestnej samosprávy. Oznámenie sa vykonáva na stanovenom formulári a každú zmenu otváracích hodín musí podnikateľ oznámiť najneskôr do 8 dní odo dňa zmeny. O otváracích hodinách musia byť informovaní aj spotrebitelia. V rámci otváracích hodín musí byť na pracovisku prítomná aspoň jedna zodpovedná osoba s potrebnou kvalifikáciou (podľa druhu obchodnej činnosti) oprávnená konať (to neplatí v prípade bufetov).

Pri založení a otvorení gastronomickej prevádzkarne musí podnikateľ zohľadniť niekoľko ďalších skutočností:

- a) vo vzťahu k bezpečnostným a hygienickým podmienkam:
 - priestory musia vyhovovať podmienkam protipožiarnej ochrany a ochrany pred zasiahnutím elektrickým prúdom;
 - priestory musia byť vyhovujúce z pohľadu technologického vybavenia (dvojfázové umývadlo, predpríprava zeleniny a mäsa, kuchyňa, sklady);
 - musí byť dodržiavaná hygienická kontrola;
 - priestory musia byť vybavené pravidelne udržiavanými chladiacimi zariadeniami;

- uplatňovanie princípov HACCP¹⁹ a vedenie príslušnej dokumentácie;
- vytvorenie vhodných priestorov na predaj (napr. v prípade možnosti konzumu na mieste nad 10 osôb musia byť oddelené mužské a ženské záchody);
- vytvorenie priestorov pre personál (napr. šatňové skrinky, toalety, miestnosť pre upratovačky, zásobovanie vodou);
- integrovaný systém ochrany proti škodcom (IPM);
- musia byť stanovené pravidlá nakladania s odpadom a spôsob jeho likvidácie, separácia nebezpečného odpadu;
- ohodnotenie chemického rizika;
- ohlásenie čistiacich prostriedkov (ÁNTZSZ);
- evidencia zložiek potravy;
- smernica na používanie osobných ochranných pomôcok a smernica o lekárskych prehliadkach.

b) vo vzťahu k predaju a spotrebiteľom:

- povinnosť informovať spotrebiteľov o alergénoch (napr. slovné na jedálnom lístku);
- distribúcia a maloobchodný predaj tabakových výrobkov spadá výlučne pod kompetencie štátu a je povolená len na základe koncesnej zmluvy a osobitnej licencie;²⁰
- predaj alkoholu je upravený osobitnými predpismi. Povolenie na predaj z hľadiska spotrebnej dane sa vyžaduje len pri dovoze alkoholických nápojov a ich veľkoobchodnom predaji. Všeobecne platí, že maloobchodný predaj alkoholu nepodlieha žiadnemu povoleniu z hľadiska spotrebnej dane za predpokladu, že nenastane ani jedna z nasledujúcich situácií: tovar podliehajúci spotrebnej dani opustí daňový sklad alebo pri prijatí zo zahraničia sa neumiestni v daňovom sklade. Započatie obchodovania s alkoholom, ktorý nepodlieha spotrebnej dani, je potrebné ohlásiť miestne príslušnej samospráve a až po tomto ohlásení je možné začať danú činnosť vykonávať. Ohlásenie sa vykonáva spoločne s ohlásením prevádzkarne a vo vzťahu k alkoholu podnikateľ oznamuje spôsob distribúcie alkoholu (napríklad maloobchodný predaj priamo v prevádzke), špecifikuje konkrétne druhy obchodovaného tovaru podliehajúceho spotrebnej dani (napríklad víno, pivo,...), uvedie povahu obchodnej činnosti (teplá/ studená kuchyňa) a deklaruje zámer podávať alkoholické nápoje;
- povinnosť dodržiavať pravidlá vo vzťahu k spotrebe tabakových výrobkov (napr. špeciálne pravidlá pri existencii uzavretých priestorov vyhradených pre fajčiarov a ich označenie, informovanie spotrebiteľov);
- povinnosť mať reklamačný poriadok a viesť ich evidenciu.

Čo sa týka registračnej pokladnice, v oblasti gastronómie je povinné ňou disponovať len pri stanovených okruhoch činností, ktorými sú: reštauračné činnosti a mobilný predaj jedál, služby pohostinstiev, dodávka jedál a tzv. ostatné jedálenské služby. Postup pre uvedenie registračnej pokladnice do prevádzky nie je pre gastronomické zariadenia upravený špecificky, a teda platí vyššie uvedený postup.

¹⁹ Hazard Analysis and Critical Control Points. V slovenčine sa používa označenie „správna výrobná prax“

²⁰ Koncesiu na otvorenie trafiky s maloobchodným predajom tabaku možno získať len prostredníctvom otvorenej verejnej súťaže obsahujúcej zoznam konkrétnych usadlostí. Trvanie vydané koncesie je 20 rokov. Jedným z kritérií na otvorenie trafiky, v ktorej je legislatívne umožnený predaj tabakových výrobkov, je jej oddelené fungovanie a osobitný vstup z ulice. V bežnej gastroprevádzke bez splnenia týchto základných predpokladov teda nie je možné predávať tabakový tovar.

Nakoľko v gastronomických prevádzkarňach pracujú spravidla zamestnanci, vzťahujú sa na podnikateľov taktiež povinnosti prevádzkovateľov ako zamestnávateľov vo vzťahu k prevádzkarni, v ktorej zamestnávajú zamestnancov. Podnikateľ je povinný:

- zabezpečiť splachovacie toalety pre zamestnancov v dostatočnom množstve, so zabezpečeným vetraním (umelým alebo prirodzeným), zápachovým blokátorom a s možnosťou na umývanie rúk. Toalety a umývadlá vyhradené pre zamestnancov nemôžu byť k dispozícii hosťom ale iným cudzím osobám;
- zabezpečiť primeraný priestor na prezliekanie;
- zabezpečiť ochranné oblečenie potrebné k výkonu jednotlivých činností, jeho výmenu, opravu, pranie a čistenie;
- zabezpečiť školenie z oblasti bezpečnosti potravín;
- zabezpečiť priestor pre fajčiarov;
- zabezpečiť BOZP a spracovanie požiarneho poriadku a evakuačného plánu.

7. Identifikácia bariér a návrhy odporúčaní na zjednodušenie postupu otvorenia prevádzkarne na Slovensku

Táto kapitola sa zaoberá identifikáciou bariér pri otvorení prevádzkarne na Slovensku. V záujme odstránenia týchto bariér, resp. aspoň ich zmiernenia, vychádzajúc pritom aj z príkladov dobrej praxe zo susedných štátov EÚ, sú uvedené návrhy odporúčaní, ktoré by slovenským podnikateľom zjednodušili proces zriadenia prevádzkarne. Tým by na strane podnikateľov mohlo dôjsť k vyššej právnej istote a zároveň výraznej úspore času a prostriedkov, ktoré môžu investovať do vlastnej činnosti namiesto plnenia mnohých administratívnych povinností.

1. Nejednotnosť zákonom používaných pojmov

Popis bariéry:

Priestory, v ktorých podnikateľ vykonáva svoju podnikateľskú činnosť, sú viacerými zákonmi definované rôzne. Zatiaľ čo živnostenský zákon používa pojmy „prevádzkareň“ a „priestory súvisiace s podnikaním“, obchodný zákonník používa len pojem „prevádzkareň“ (ktorý je v tomto zákone navyše definovaný inak) a zákon o ochrane verejného zdravia používa len všeobecný pojem „priestory“. S každým z týchto pojmov sa pritom spája iný okruh povinností a terminologická nejednoznačnosť vyvoláva právnu neistotu na strane podnikateľov.

Návrh riešenia:

Riešenie spočíva v zjednotení používaných pojmov a v prípade zákona o ochrane verejného zdravia tiež bližšie určenie „priestorov“, na ktoré sa vzťahujú povinnosti vyplývajúce z tohto zákona. Pre porovnanie, český zákon o ochrane verejného zdravia definuje rôzne okruhy povinností pre rôzne druhy podnikateľských činností – napr. prevádzkovateľ potravinárskeho podniku (reštaurácia) musí oznámiť vznik prevádzkarne príslušnej hygienickej stanici, avšak zariadenie epidemiologicky rizikového zariadenia (masážny salón) už takúto povinnosť nemá. Oproti tomu, na Slovensku musí každý podnikateľ prevádzkujúci „priestory“ požiadať o uvedenie priestorov do prevádzky, doložiť množstvo podkladov a zaplatiť správny poplatok, i keď pri rôznych druhoch priestorov (napr. kancelárie) sa takáto požiadavka javí ako zbytočne prísna.

2. Komplikovaný postup založenia s. r. o.

Popis bariéry:

Proces založenia a vzniku s. r. o., ktorá bude prevádzkovateľom prevádzkarne, je oproti okolitým štátom ešte stále pomerne komplikovaný. Podnikatelia pri založení s. r. o. musia vykonať niekoľko na seba nadväzujúcich úkonov, ktoré by mohli byť splnené v jednom kroku.

Návrh riešenia:

Komplikovaný postup založenia a vzniku s. r. o. možno riešiť viacerými spôsobmi.

Možným zjednodušením by mohlo byť prebranie modelu Českej republiky, kde podnikateľovi stačí návšteva notára, ktorý za neho zaistí spísanie spoločenskej zmluvy či zakladateľskej listiny,

ohlásenie živností, zápis do obchodného registra aj registráciu na daňovom úrade. Aby bol takýto postup realizovateľný aj na Slovensku, zákonom by museli byť posilnené kompetencie notárov, ktorí by mohli poskytovať rovnaké služby – nešlo by o novú povinnosť, ale možnosť, ako zaistiť jednoduchšie založenie s. r. o. **Podnikateľovi by stačilo, aby notárovi dodal potrebné podklady, ktoré by notár sám spracoval a zaistil priamy zápis do obchodného registra** (za predpokladu, že notár vykonávajúci zápis do obchodného registra by bol tiež vyhotoviteľom notárskej zápisnice obsahujúcej zakladateľský dokument s. r. o.).

Ďalším uľahčením procesu založenia a vzniku s. r. o. môže byť **úplné odstránenie povinnosti ohlasovania voľných živností podnikateľmi, resp. zautomatizovanie tohto úkonu pri zakladaní obchodných spoločností**. Voľné živnosti, ktoré musia podnikatelia ohlasovať okresným úradom ešte predtým, než je podaný návrh na zápis do obchodného registra, by mohli byť automatizovaným spôsobom oznamované priamo registrovým súdom, ktorý by tiež overil bezúhonnosť fyzických osôb zapisovaných do obchodného registra. Podnikatelia by sa tak nemuseli obracať na dva rôzne úrady, ale len na súd, ktorý by po vykonaní zápisu do obchodného registra oznámil príslušnému okresnému úradu, aké voľné živnosti (predmety podnikania) boli zapísané do obchodného registra. Príklady dobrej praxe v tejto oblasti možno nájsť v Poľsku alebo v Maďarsku.

3. Zbytočné obsahové náležitosti zakladateľských dokumentov s. r. o. a obmedzenia pri založení s. r. o.

Popis bariéry:

K založeniu spoločnosti sa vyžaduje spísanie zakladateľského dokumentu, t. j. zakladateľskej listiny alebo spoločenskej zmluvy, v ktorej budú okrem iného uvedené aj také náležitosti, aké sú predpokladané náklady spojené so založením s. r. o., presná adresa sídla (aj keď môže v budúcnosti dochádzať k častým zmenám sídla v rámci rovnakej obce) alebo mená prvých konateľov a meno správcu vkladov, ktoré musia byť v zakladateľskom dokumente uvedené aj dávno po tom, čo už tieto osoby svoju funkciu nevykonávajú alebo sú po smrti. So založením s. r. o. je napokon spojených aj niekoľko procesných bariér, keďže jediný zakladateľ môže založiť najviac tri jednoosobové s. r. o., alebo povinnosť predkladať pri zápise do obchodného registra prehlásenie, že jediný zakladateľ skutočne nie je jediným spoločníkom vo viac než dvoch ďalších s. r. o.

Návrh riešenia:

Riešením, ktoré by proces založenia a vzniku s. r. o. zjednodušilo a zrýchlilo, by mohla byť **redukcia povinných obsahových náležitostí zakladateľského dokumentu s. r. o.** (vrátane zúženia povinnosti označovať v zakladateľskom dokumente sídlo konkrétnou adresou), **odstránenie zákazu, že jediný zakladateľ môže mať najviac tri jednoosobové s. r. o.** a **odstránenie povinnosti predkladať prehlásenie o skutočnostiach, ktoré sa dajú overiť** vo verejne dostupných evidenciách (napr. v obchodnom registri je možné overiť, či zakladateľ je/nie jediným spoločníkom v ďalších spoločnostiach).

Ďalším riešením, ktoré by proces založenia a vzniku s. r. o. zefektívnilo, je **zavedenie oficiálnych vzorov zakladateľských dokumentov podobne ako v Maďarsku**, pričom s použitím takéhoto vzoru je spojený zrýchlený zápis do obchodného registra, nakoľko súdni úradníci nemusia skúmať správnosť predkladanej zakladateľskej listiny či spoločenskej zmluvy.

4. Ohlasovanie vzniku prevádzkarne viacerým úradom

Popis bariéry:

Vznik prevádzkarne musí podnikateľ oznámiť živnostenskému úradu, daňovému úradu, obci (ak tak stanoví obecná vyhláška) a taktiež regionálnemu úradu verejného zdravotníctva. **Viacnásobné oznamovanie rovnakých údajov viacerým úradom je pre podnikateľov administratívne a časovo náročné.**

V prípade oznamovania vzniku prevádzkarne daňovému úradu ide navyše o povinnosť, ktorá nie je definovaná jednoznačne (označenie „prevádzkarne na území Slovenskej republiky“ vyplýva z formulára na registráciu k dani a z odporúčaní orgánov verejnej správy, akým je tiež Ministerstvo hospodárstva SR).

Návrh riešenia:

Riešením by mohlo byť koncentrovanie ohlasovacej povinnosti iba voči jednému úradu, ktorý by svoju databázu prevádzkarní (vrátane otváraciej doby) na základe zákona mohol zdieľať s ostatnými úradmi. Nakoľko vznik prevádzkarne úzko súvisí so zahájením prevádzkovania živností, ktoré sa ohlasujú živnostenským odborom príslušných okresných úradov, možným riešením je ohlasovanie prevádzkarní len týmto úradom. Keďže v každom jednotlivom prípade ide o okresný úrad obce, tento úrad by bez väčších komplikácií mohol zaistiť ohlásenie vzniku prevádzkarne a prevádzkovej doby obci v príslušnom okrese²¹.

Ďalším možným riešením by bolo oslobodenie začínajúceho podnikateľa od správnych poplatkov, ktoré musí hradiť pri vzniku a otvorení prevádzkarne (napr. poplatok regionálnemu úradu verejného zdravotníctva) podobne ako v Rakúsku, **kde osoby, ktoré počas uplynulých piatich rokov nevykonávali podnikateľskú činnosť v Rakúsku ani v zahraničí, môžu uplatniť oslobodenie od poplatkov.**

V prípade oznamovania prevádzkarne daňovému úradu by bolo vhodné, pokiaľ by zákon jednoznačne stanovil, aké konkrétne údaje musia byť daňovým úradom oznamované, a to len v takých prípadoch, kedy sa rovnaké údaje predtým neohlasovali inému orgánu. Súčasne s tým sa odporúča prispôbiť znenia formulárov na registráciu k dani z príjmov a k DPH.

5. Oznamovanie gastronomickej prevádzkarne „hygiene“ a „veterine“

Popis bariéry:

Podnikatelia, ktorí vykonávajú činnosť spojenú s výrobou, spracovaním a distribúciou potravín v akomkoľvek stupni (prevádzkovatelia reštaurácií či bufetov) **musia prevádzkareň**

²¹ Podobné riešenie (s tým rozdielom, že sa určuje iný orgán, ktorému bude vznik prevádzkarne ohlasovaný) je uvedené tiež v 3. návrhu opatrení MH SR na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorý bol 6.2.2019 schválený uznesením Vlády SR č. 51/2019, kde bod č. 14 obsahuje nasledovné riešenie: *Na základe kompletného IT riešenia, ktorého realizácia sa vykoná v rámci Národného projektu „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“, zasielať v stanovených intervaloch aktuálne informácie o novovzniknutých prevádzkach z RÚVZ príslušným regionálnym veterinárnym a potravinovým správam, inšpektorátom práce a obciam/mestským častiam. Po realizácii kompletného IT riešenia legislatívne upraviť oznamovanie novovzniknutých prevádzok tak, aby podnikateľ oznamoval vznik prevádzky len jednému orgánu a nemusel jednotlivé orgány informovať osobitne.*

oznámiť buď regionálnemu úradu verejného zdravotníctva alebo Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR. Zorientovanie sa v otázke, či prevádzkareň podlieha oznámeniu tzv. „hygiene“ či „veterine“, býva pre podnikateľov často komplikované. Zatiaľ čo Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR sa podľa zákona ohlasujú prevádzkarne, v ktorých dochádza k manipulácii s potravinami živočíšneho či rastlinného pôvodu, príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva sa oznamujú prevádzkarne verejného stravovania vrátane výroby cukrárskych výrobkov, zmrzliny a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach. Podnikateľ prevádzkujúci reštauráciu má pri takomto rozlíšení problém určiť, či v jeho prevádzkarni dochádza k manipulácii s potravinami alebo ide o zariadenie verejného stravovania (ktoré nie je definované v žiadnom zákone), t. j. náročne určí, ktorému úradu musí vznik prevádzkarne vlastne oznámiť, príp. ak podnikateľ rozširuje svoju činnosť v prevádzkarni, či mu nevznikajú povinnosti aj voči „hygiene“, aj „veterine“.

Návrh riešenia

Jedným riešením je **zjednotenie oznamovacej povinnosti tak, aby podnikateľ vznik gastronomickej prevádzkarne oznamoval vždy len jednému úradu.** Riešením by mohlo byť taktiež lepšie rozlíšenie, ktoré prevádzkarne sa majú oznamovať ktorému úradu.

V tejto súvislosti možno poukázať na skutočnosť, že vo viacerých okolitých krajinách existuje jeden spoločný správny orgán (napr. poľský SANEPID) namiesto osobitného orgánu na úseku hygieny a osobitného orgánu na úseku veterinárnej správy. Druhým riešením, ktoré by mohlo slovenským podnikateľom pomôcť, je zlúčenie úradu verejného zdravotníctva a veterinárnej správy tak, aby šlo o jediný úrad, voči ktorému si budú plniť svoje povinnosti.

Rovnako v Rakúsku sú administratívne povinnosti rakúskych podnikateľov spojené do jedného spoločného konania o získanie povolenia na zariadenia - Betriebsanlagengenehmigung, ktoré navyše nie je povinné pre všetkých.

6. Pri zariadeniach spoločného stravovania absentuje zákonná úprava náležitostí prevádzkového poriadku

Popis bariéry:

Zatiaľ čo pri niektorých typoch prevádzkarní (napr. v prípade kozmetického salónu) príslušná vyhláška špecifikuje náležitosti prevádzkového poriadku, **pri zariadení spoločného stravovania, akým je napr. reštaurácia, takáto zákonná úprava absentuje.** Podnikateľ sa tak musí spoliehať iba na vzory, ktoré sa nachádzajú na stránkach regionálnych úradov verejného zdravotníctva.

Návrh riešenia:

Riešením by bolo **jasné zadefinovanie náležitostí prevádzkového poriadku v príslušnej vyhláške aj pre zariadenia spoločného stravovania, prípadne tiež iné typy pomerne často sa vyskytujúcich prevádzkarní.** Podnikatelia tak budú mať jednak potrebnú právnu istotu, jednak tak môcť vytvárať aj vlastné prevádzkové poriadky, ktoré by v porovnaní so vzorovými poriadkami regionálnych úradov verejného zdravotníctva mohli byť o niečo jednoduchšie.

7. O povolenie na uvedenie priestorov do prevádzky musia žiadať všetci podnikatelia

Popis bariéry:

Zákon o ochrane verejného zdravia stanovuje podnikateľom povinnosť požiadať príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva o povolenie na uvedenie priestorov do prevádzky. I keď je táto povinnosť definovaná pomerne zložito (v § 52 ods. 1 písm. b) stanovuje podnikateľom povinnosť predkladať návrhy podľa § 13, v ktorom sa hovorí o tom, že úrad verejného zdravotníctva rozhoduje o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky), jej praktický dopad je taký, že **každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá je podnikateľom, musí požiadať o uvedenie priestorov do prevádzky**. Nezáleží pri tom na tom, či ide o kanceláriu, obchod alebo reštauráciu, nakoľko zákon hovorí o „priestoroch“ bez bližšieho určenia. Nejde tak len o ďalšiu administratívnu povinnosť, ale aj o dodatočný náklad, keďže podanie žiadosti je spojené so správnym poplatkom vo výške 50 alebo 25 eur (v závislosti od toho, či sa žiadosť podáva v listinnej alebo elektronickej podobe). Nesplnenie tejto povinnosti môže byť sankcionované pokutou od 150 eur do 20 000 eur.

Zbytočnú záťaž v tejto oblasti podstupujú najmä podnikatelia, ktorí plánujú v rovnakých priestoroch prevádzkovať rovnaký typ prevádzkarne (napr. kaviareň), no musia podstúpiť opakovane celý proces, napríklad aj pri zmene právnej formy podnikania, kedy sa síce mení IČO prevádzkovateľa, no skutočný prevádzkovateľ zostáva rovnaký.

Návrh riešenia:

Zákon o ochrane verejného zdravia je v mnohých ustanoveniach pomerne vágny. **Riešením je jasnejšie zadefinovanie danej povinnosti a bližšia špecifikácia typov priestorov, pri ktorých podnikateľ musí požiadať o ich uvedenie do prevádzky.** Zatiaľ čo pri prevádzkarnách niektorých typov sa táto povinnosť môže javiť ako primeraná (napr. pri reštauráciách alebo iných typoch zariadení s vyššími hygienickými rizikami), pri iných sa javí ako zbytočná (napr. pri bežných kanceláriách). V tejto súvislosti možno preto opäť odkázať na rakúsky model, kde získanie povolenia na prevádzku zariadenia nie je povinné pre všetkých podnikateľov.

Ďalším riešením by bola **prenosnosť povolenia, ktoré sa vzťahuje k prevádzke konkrétnych priestorov, aj na rozšírenie pôvodných priestorov prevádzkovaných rovnakým podnikateľom, alebo na ďalších podnikateľov**, ktorí by v týchto priestoroch v budúcnosti pokračovali v rovnakej činnosti po pôvodnom prevádzkovateľovi²². Náklady pôvodného prevádzkovateľa na uvedenie priestorov do prevádzky môžu byť vysporiadané v rámci dohody medzi pôvodným a novým prevádzkovateľom.

V prípade rozšírenia pôvodnej prevádzkarne toho istého prevádzkovateľa (napr. pri rozšírení výroby cukrárskych výrobkov o kaviareň s posedením pre verejnosť) by takáto prenosnosť mala praktický význam v tom, že pri uvádzaní rozšírených priestorov do prevádzky by podnikateľ nemusel regionálnemu úradu verejného zdravotníctva opätovne dokladať rovnaké či ďalšie

²² Podobné riešenie (viazané na oznámenie regionálnemu úradu verejného zdravotníctva) je uvedené tiež v 3. návrhu opatrení MH SR na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorý bol 6.2.2019 schválený uznesením Vlády SR č. 51/2019, kde bod č. 5 obsahuje nasledovné riešenie: *Predložiť na rokovanie vlády SR návrh legislatívnej úpravy, podľa ktorej prevádzka, v ktorej nastáva len zmena osoby podnikateľa, sa uvádza do prevádzky oznámením bez správneho poplatku. Návrh legislatívnej úpravy vychádza z analýzy vykonanej v rámci Národného projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“.*

podklady vzťahujúce sa k pôvodným priestorom, ktoré už sú v prevádzke a pri ktorých sa fakticky nič nemení, ale len k rozšíreným priestorom. Administratívna náročnosť uvádzania priestorov do prevádzky totiž podnikateľov môže viesť k tomu, že rozšírenie pôvodných priestorov uvedú do prevádzky radšej ako samostatný nový priestor, čo však paradoxne môže spôsobiť to, že zatiaľ čo pôvodný priestor (výrobňa) spadá pod kontrolnú činnosť „veteríny“, ďalší priestor uvedený do prevádzky samostatne (kaviareň) už spadá pod kontrolnú činnosť „hygieny“.

Zároveň by prenosnosť uľahčila mnohým podnikateľom aj zmenu právnej formy napríklad zo živnosti na s.r.o.

8. Postupy a formuláre jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva sa vzájomne odlišujú

Popis bariéry:

Každý regionálny úrad verejného zdravotníctva má odlišné internetové stránky, odlišné formuláre a často tiež odlišné požiadavky týkajúce sa preukazovania skutočností pri uvádzaní priestorov do prevádzky. To na strane podnikateľov vyvoláva neistotu a problémy pri zorientovaní sa v danej problematike.

Návrh riešenia:

Zavedenie jednotných tlačív (napr. podzákonným právnym predpisom) a jednotných metodík, pokiaľ ide o postupy regionálnych úradov pri rozhodovaní o žiadostiach podnikateľov.

9. Povoľovací proces na uvedenie priestorov do prevádzky je príliš komplikovaný a prísny

Popis bariéry:

Pri žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky musí podnikateľ regionálnemu úradu verejného zdravotníctva predložiť **veľké množstvo podkladov, k akým patrí projektová dokumentácia, hluková štúdia či iné**. Niektoré skutočnosti, napr. informácie o podnikateľskom oprávnení, sú zas verejne prístupné vo verejných registroch a ich dokladovanie úradu verejného zdravotníctva sa tak javí ako nadbytočné.

Návrh riešenia:

Zjednodušenie povoľovacieho procesu, minimálne pre niektoré typy prevádzkarní s nízkou mierou hygienického rizika (napr. pre obyčajné kancelárie), kde by prevádzkovateľovi priestorov postačovalo aj oznámenie²³. Podľa zákonnej kategorizácie priestorov by mohli byť kategorizované tiež náležitosti a prílohy žiadostí adresovaných regionálnym úradom verejného

²³ Dané riešenie je uvedené tiež v 3. návrhu opatrení MH SR na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorý bol 6.2.2019 schválený uznesením Vlády SR č. 51/2019, kde bod č. 4 obsahuje nasledovné riešenie: *Predložiť na rokovanie vlády SR návrh legislatívnej úpravy identifikujúci prevádzky, na ktoré sa bude vzťahovať oznamovací režim (ide o kancelárske priestory, administratívne prevádzky, maloobchod, ktorého predmetom podnikania nie sú potraviny a i.). Návrh legislatívnej úpravy vychádza z analýzy vykonanej v rámci Národného projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“.*

Oznámenie prevádzky nebude spoplatnené

zdravotníctva (napr. formou vyhlášky), ktoré momentálne nie sú nikde presne špecifikované²⁴. S tým súvisí tiež povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok, ktorý v prípade niektorých typov priestorov nemá racionálne opodstatnenie ani výpovednú hodnotu²⁵.

10. Odlišný prístup obcí pri oznamovaní prevádzkarne a otváracích hodín

Popis bariéry:

Medzi právomoci obcí patrí tiež vydávanie všeobecne záväzných vyhlášok a nariadení. Nimi **môže obec stanoviť, že podnikatelia musia obci oznamovať vznik prevádzkarne a musia žiadať o schválenie otváracích hodín**. Podnikatelia podnikajúci na území rôznych obcí sa tak môžu stretávať s odlišným prístupom, nakoľko obec vo svojich nariadeniach a vyhláškach nemusí takúto povinnosť ustanoviť.

Návrh riešenia:

Riešenie spočíva v prísnejšej úprave kompetencií obcí, a to tak, aby bol ich prístup čiastočne zjednotený. Napr. aspoň v tom, že ak má podnikateľ oznámiť otváracie hodiny svojej prevádzkarne, potom každá obec musí akceptovať tiež oznámenie, že otváranie hodiny prevádzkarne sa riadia objednávkami zákazníkov, pokiaľ podnikateľ vopred nevie, v aké časy budú jeho priestory otvorené pre verejnosť. Ďalej by bolo vhodné **zákonné vymedzenie, čo môžu obce v samostatnej pôsobnosti vyžadovať vo vzťahu k prevádzkarniam**, aby sa postupy a požiadavky obcí navzájom neodlišovali a zvyšovala sa právna istota pre podnikateľov podnikajúcich vo viacerých regiónoch, napr. franchisingové siete.

11. Prísne legislatívne požiadavky na otvorenie určitých typov prevádzok

Popis bariéry:

Pri niektorých typoch prevádzkarní, napríklad pri zariadení starostlivosti o ľudské telo (kozmetický salón) alebo pri telovýchovno-športovom zariadení, sú podmienky otvorenia a prevádzky priestorov oproti iným zariadeniam ešte prísnejšie, nakoľko špecifické povinnosti stanovuje špeciálna legislatíva, konkrétne vyhláška MZ SR č. 554/2007 alebo vyhláška MZ SR č. 525/2007. Na rozdiel od iných typov prevádzkarní sa týmto spôsobom vytvára ešte väčšie regulačné zaťaženie, ktoré je často neprimerané (prvá z uvedených vyhlášok napr. stanovuje priestory musia byť premaľované vždy aspoň raz za 2 roky).

²⁴ Dané riešenie je uvedené tiež v 3. návrhu opatrení MH SR na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorý bol 6.2.2019 schválený uznesením Vlády SR č. 51/2019, kde bod č. 6 obsahuje nasledovné riešenie: *Vypracovať a zverejniť na webovom sídle ÚVZ SR a RÚVZ jednotný vzor žiadostí na uvedenie priestorov do prevádzky tak, aby v ňom boli uvedené len odôvodnené najnevyhnutnejšie prílohy, a to v súlade s Národným projektom „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“*. Súčasťou žiadosti budú len doklady potrebné z hľadiska ochrany verejného zdravia.

²⁵ Dané riešenie je uvedené tiež v 3. návrhu opatrení MH SR na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorý bol 6.2.2019 schválený uznesením Vlády SR č. 51/2019, kde bod č. 7 obsahuje nasledovné riešenie: *Vypustiť povinnosť schvaľovania prevádzkových poriadkov pri vybraných typoch prevádzok, a to v súlade s Národným projektom „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“ ÚVZ SR. Vypracovať a zverejniť na webovom sídle RÚVZ a ÚVZ SR vzory prevádzkových poriadkov pre vybrané typy prevádzok*.

Špecifickým príkladom prísneho znenia zákonov je tiež vyhláška MZ SR č. 533/2007 Z. z., o podrobnostiach, o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, ktorá napríklad stanovuje, že v každom sklade v prevádzkarni musí byť umiestnený ciachovaný teplomer, ktorý umožní kontrolu skladovacích podmienok (t. j. bude merať teplotu). Pri použití bežného teplomera hrozí podnikateľovi pokuta.

Návrh riešenia:

V prípade špecifických prevádzkarní, akými sú kozmetické salóny, reštaurácie či fitness centrá, sa odporúča **prehodnotenie súčasného legislatívneho znenia špeciálnych vyhlášok a odstránenie tých povinností, ktoré sa javia ako neprimerané v porovnaní s inými druhmi prevádzkarní**, kde podobná administratívna záťaž neexistuje.²⁶

12. Povinnosť získať kolaudačné rozhodnutie pri zmene účelu užívania priestorov

Popis bariéry:

Ak podnikateľ hodlá zahájiť svoju činnosť v priestoroch, ktoré boli predtým určené na **užívanie za iným účelom** (napr. predtým boli určené na bývanie a následne ich chce podnikateľ používať ako kancelárie), **musí k tomu získať kolaudačné rozhodnutie**. Inak sa vystavuje riziku sankcie. O toto rozhodnutie musia podnikatelia žiadať aj pri drobných zmenách účelu užívania priestorov.

Návrh riešenia:

Riešením je **zovšeobecnenie účelu užívania pri vydávaní kolaudačných rozhodnutí, napr. liberálnejšie rozlíšenie kategórie, v ktorých bude zahrnutých niekoľko typov podnikateľských aktivít**. Kolaudáciou k užívaniu na „účely podľa kategórie A“, pričom príslušná kategória A by vo vyhláške bližšie špecifikovala niekoľko typov prevádzkarní, ktoré do kategórie spadajú (napr. bary, reštaurácie, hotely, penzióny, reštaurácie), by značne zredukovala celkový počet žiadostí o zmenu účelu užívania stavby a množstvo s tým spojených povinností podnikateľov. Príkladom dobrej praxe môže byť Rakúsko, kde pri niektorých typoch prevádzkarní nie je potrebné žiadať o povolenie na prevádzku zariadenia – Betriebsanlagengenehmigung. **V prípade špecifických činností, ktoré nie sú z hygienického hľadiska rizikové alebo ktoré neprimerane neobťažujú okolie (napr. hlukom), by nemuselo byť kolaudačné rozhodnutie (a ani súhlas s uvedením priestorov do prevádzky) vyžadované vôbec, ak podnikateľ vykonáva podnikateľskú činnosť v priestoroch určených na bývanie – takéto opatrenie by v mnohom zjednodušilo život podnikateľom podnikajúcim z domu (napr. IT služby).**

13. Povinnosť používať registračnú pokladnicu v režime on-line

Popis bariéry:

Ak podnikateľ vo svojej prevádzkarni prijíma platby v hotovosti alebo kartou, musí používať registračnú pokladnicu. Tá **od 1.7.2019 musí byť prepojená so systémom eKasa, t. j. musí**

²⁶ Dané riešenie je uvedené tiež v 3. návrhu opatrení MH SR na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorý bol 6.2.2019 schválený uznesením Vlády SR č. 51/2019, kde bodoch č. 11, 12 a 13, ktoré spoločne navrhujú zníženie regulačnej záťaže pre vymenované typy prevádzkarní, ktorých činnosť je upravená osobitnými právnymi predpismi.

fungovať už len v režime on-line. To môže pre mnohých malých podnikateľov predstavovať zvýšenie nákladov na pripojenie na internet, ktoré v určitých oblastiach môže byť navyše problematické.

Návrh riešenia:

Riešením by bolo uznávanie evidencie platieb v aj v off-line režime, napr. pri podnikateľoch s obratom do zákonom stanovenej hranice (ako napr. v Rakúsku). Tým by mohla byť od administratívnych povinností a zvýšených prevádzkových nákladov oslobodená časť najmä malých podnikateľov.

Záver

Otvorenie vlastnej prevádzkarne v súčasnej dobe upravuje niekoľko rôznych právnych predpisov, s ktorými sa MSP musia dôkladne oboznámiť ešte pred zahájením podnikateľskej činnosti.

Splnenie povinnosti oznámiť vznik prevádzkarne viacerým úradom, získanie povolenia na uvedenie priestorov do prevádzky, zaistenie potrebných označení alebo zavedenie povinných listinných či elektronických evidencií (napríklad prevádzkového poriadku či evidencie tržieb), to všetko a mnohé ďalšie povinnosti musia MSP prekonať, pokiaľ si chcú otvoriť reštauráciu, kamennú predajňu alebo bežnú kanceláriu, v ktorej budú vykonávať svoju podnikateľskú činnosť. Regulačné prostredie, ktoré túto problematiku upravuje, sa pritom ukazuje ako rozsiahle a často až neprimerane zložité či prísne. To na strane MSP vyvoláva mnohé prekážky, ktoré je vhodné na prvom mieste identifikovať a popísať.

To bolo tiež cieľom tejto analýzy, ktorá sa zaoberala povinnosťami a postupmi podnikateľov pri otváraní rôznych typov prevádzkarní, vrátane návrhov opatrení na zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie právnej istoty pri otvorení prevádzkarne. Tieto opatrenia odzrkadľujú jednak praktické skúsenosti MSP, jednak príklady dobrej praxe z okolitých štátov EÚ, ktoré sú v tomto dokumente analyzované za účelom porovnania zahraničných postupov s procesom otvorenia prevádzkarne na Slovensku. Ukazuje sa, že viaceré z týchto postupov nie sú nezlučiteľné so slovenským právnym prostredím, pričom ich implementácia do miestnych zákonov či vyhlášok by MSP ušetrila množstvo času a prostriedkov, ktoré v súčasnosti musia vynakladať pri plnení rôznych povinností na úkor vlastnej činnosti.

Zjednotenie zákonných pojmov, koncentrácia oznamovacích povinností iba voči jednej inštitúcii, zjednodušenie postupu založenia a vzniku obchodnej spoločnosti, redukcia niektorých administratívnych povinností či zmiernenie predpokladov spojených so získaním kolaudačného rozhodnutia a súhlasu s uvedením priestorov do prevádzky, aj to sú opatrenia, ktoré by na Slovensku mohli prispieť k zjednodušeniu a zrýchleniu procesu otvorenia prevádzkarne.

Je teda možné uzavrieť, že takéto zjednodušenie, ktoré je podľa nás realizovateľné, môže viesť k zefektívneniu činnosti MSP ako i štátnych orgánov, k výraznejšej úspore času a nákladov a vo výsledku tiež k zatraktívneniu podnikateľského prostredia na Slovensku.

Zoznam použitých zdrojov

Strategické dokumenty

- Európska komisia: Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 o definícii mikro, malých a stredných podnikov (2003/361/ES), [online], dostupné na: <http://www.mpsr.sk/download.php?fID=14074>
- Európska komisia: Review of the "Small Business Act" for Europe, [online], 2011, dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/sba_review-2011_en.pdf
- Európska komisia: Príručka pre používateľov k definícii MSP, EÚ: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, [online], 2015, dostupné na: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15582/attachments/1/translations/sk/renditions/native>

Európske právne predpisy

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Revision 2 a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 3037/90 a niektoré nariadenia ES o osobitných oblastiach štatistiky

Právne predpisy v Slovenskej republike

- Zákon č. 455/1991 Zb., živnostenský zákon
- Zákon č. 568/2009 Z. z., zákon o celoživotnom vzdelávaní
- Zákon č. 595/2003 Z. z., zákon o dani z príjmov
- Zákon č. 563/2009 Z. z., daňový poriadok
- Zákon č. 152/1995 Z. z., zákon o potravinách
- Zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník
- Zákon č. 250/2007 Z. z., zákon o ochrane spotrebiteľa
- Zákon č. 377/2004 Z. z., zákon o nefajčiároch
- Zákon č. 219/1996 Z. z., o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb
- Zákon č. 106/2004 Z. z., zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov
- Zákon č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
- Zákon č. 219/1996 Z. z., zákon o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb
- Zákon č. 314/2001 Z. z., zákon o ochrane pred požiarom
- Zákon č. 355/2007 Z. z., zákon o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
- Zákon č. 530/2011 Z. z., zákon o spotrebnej dani z alkoholických nápojov
- Zákon č. 289/2008 Z. z., zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 243/2015 Z. z. o požiadavkách na označovanie potravín
- Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 224/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania

- Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 379/2014 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky on-line pripojenia elektronickej registračnej pokladnice s informačnými systémami finančnej správy
- Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť

Právne predpisy v Českej republike

- Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon
- Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon
- Zákon č. 112/2016 Sb., zákon o evidenci tržeb
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích
- Zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- Zákon č. 358/1992 Sb., notářský řád
- Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- Zákon č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmů
- Zákon č. 634/1992 Sb., zákon o ochraně spotřebitele
- Zákon č. 65/2017 Sb., zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 258/2000 Sb., zákon o ochraně veřejného zdraví
- Zákon č. 110/1997 Sb., zákon o potravinách a tabákových výrobcích
- Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., Nařízení vlády o obsahových náplních jednotlivých živností
- Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj ČR č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavbu
- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných

Právne predpisy v Poľsku

- Zákon o obchodných spoločnostiach (Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94 poz. 1037))
- Notársky poriadok (Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz.U. 1991 nr 22 poz. 91))
- Zákon o dani z občianskoprávných činností (Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. 2000 nr 86 poz. 959))
- Zákon o štátnom súdnom registri (Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 1997 nr 121 poz. 769))
- Zákon o DPH (ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1221))
- Zákon o dani z príjmov právnických osôb (Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 1992 nr 21 poz. 86))
- Zákon o ochrane spotrebiteľa (Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. 2007 nr 50 poz. 331))
- Zákon o opatreniach proti alkoholizmu (Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 230))

- Zákon o ochrane zdravia pred následkami užívania tabaku a tabakových výrobkov (Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 1996 nr 10 poz. 55)
- Zákon o spotrebiteľskej dani (Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. 2009 nr 3 poz. 11)
- Zákon o protipožiarnej ochrane (Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 1991 Nr 81 poz. 351)
- Správny poriadok (Kodeks postępowania administracyjnego)
- Nariadenie ministra financií vo veci odpočtu a vrátenia nákladov na zriadenie registračných pokladníc [rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 grudnia 2010 r. w sprawie odliczania i zwrotu kwot wydatkowanych na zakup kas rejestrujących (Dz. U. z 2013 r. poz. 163)

Právne predpisy v Rakúsku

- Zákon o s.r.o. (GmbH)
- Nariadenie o zjednodušenom založení s.r.o. (VGGV Vereinfachte GmbH-Gründungsverordnung)
- Zákon o obchodnom registri (FBG Firmenbuchgesetz)
- Zákon o podpore novozaložených podnikov pri oslobodení od poplatkov (NeuFöG)
- Nariadenie o živnosti (Gewerbeordnung 1994 GewO)
- Nariadenie o živnosti v pohostinských službách (Bundesgesetzblatt BGBl. II 2003/51 (Gastgewerbe-Verordnung))
- Spolkové daňové nariadenie (Bundesabgabenordnung BAO)
- Zákon o ochrane pamiatok (Denkmalschutzgesetz DMSG)
- Zákon o ochrane mladistvých (Jugendschutzgesetz JSG)
- Nariadenie o alergénach (Allergeninformationsverordnung)
- Zákon o bezpečnosti potravín a ochrane spotrebiteľa (Lebensmittelsicherheits und Verbraucherschutzgesetz LMSVG)
- Zákon o ochrane nefajčiarov (Nichtraucherschutzgesetz – TNRSKG)
- Zákon o označení cien (Preisauszeichnungsgesetz PrAG – Zákon o označení cien)
- Nariadenie o prevádzkových časoch (Sperrzeiten-Verordnung)
- Nariadenie o bezpečnosti registračných pokladníc (Registrierkassensicherheitsverordnung RKSÜ)
- Zákon o ochrane zamestnancov (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz ASchG)
- Nariadenie o ochrane osobných údajov (Datenschutzgrundverordnung DSGVO)

Právne predpisy v Maďarsku

- Občiansky zákonník (2013. évi V. törvény (Ptk.))
- Zákon o obchodnom registri, obchodnom súdnom konaní a likvidácii (2006. évi V. törvény (Ctv.))
- Nariadenie o požiadavkách na kvalifikáciu pre vykonávanie jednotlivých priemyselných obchodných činností a činností v rámci cestovného ruchu (5/1997. (III.5.) IKIM rendelet)
- Občiansky zákonník (2013. évi V. törvény (Ptk.))
- Nariadenie o procese zápisu obchodných spoločností a o vybraných otázkach v súvislosti s obchodným registrom (21/2006. (V.18.) IM rendelet)
- Zákon o správe daní (2017. évi CL. törvény)
- Zákon o obchodnom registri, súdnom konaní a likvidácii (2006. évi V. törvény (Ctv.))

- Nariadenie o uvádzaní potravín na trh, o povolení pre ich spracovanie, výrobu, resp. ohlásenie (57/2010 (V.7.) FVM rendelet)
- Zákon o potravinárskom reťazci a o úradnom dohľade (2008. Évi XLVL. Torvény).
- Nariadenie o technických požiadavkách na ERP, o distribúcii ERP, používaní a servise ERP a o poskytovaní údajov z ERP daňovej správe (48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet)
- Nariadenie vlády o podmienkach vykonávania podnikateľských činností (210/2009. (IX.29.) Kormányrendelet)
- Obchodný zákonník (2005. évi CLXIV. törvény)
- Zákon o všeobecných pravidlách poskytovania služieb – (2009. évi LXXVI. törvény)
- Nariadenie o kvalifikácii potrebnej k výkonu jednotlivých priemyselných a obchodných činností (21/2010 (V.14.) NFGM rendelet)
- Zákon o požiadavkách na kvalifikáciu potrebnú k prevádzkovaniu gastronomického zariadenia ((47/2011/. (V.31) VM rendelet)
- Nariadenie o predajných a jednotkových cenách tovarov, poplatkov za služby a o spôsobe uvádzania týchto údajov (4/20019. (1.30) NFGM-SZMM egyuttas rendelet)
- Nariadenie o metrológii ((43/2016. (XI.23.) NGM rendelet)
- Nariadenie o spôsobe určenia výšky poplatku za obsluhu a o jeho uplatňovaní (71/2005. (IX.23.) GKM rendelet)
- Zákon o vytesňovaní fajčenia u mladistvých a o maloobchodnom predaji tabakových výrobkov (2012. Évi CXXXIV. torvény)
- Nariadenie vlády o ochrane nefajčiarov a o určení pravidiel týkajúcich sa spotreby tabakových výrobkov a ich uvádzania na trh (1999. Évi XLII torvény)
- Nariadenie vlády o výrobe, označovaní, predaji a kontrole tabakových výrobkov a o aplikácii pokút za porušenie ochrany zdravia 39/2013, (II.14.) Kormányrendelet)
- Zákon o spotrebných daniach (2016. Évi LXVIII. torvény)
- Zákon o ochrane spotrebiteľov (1997. Évi CLV torvény)
- Zákon o rovnakom zaobchádzaní, a o podpore rovnakého zaobchádzania (2003. Évi CXXV. torvény)
- Zákon o odpadoch (2012. évi CLXXXV. torvény)
- Nariadenie vlády o obaloch a o odpadoch z obalov (442/2012 (XII. 29 kormányrendelet)
- Nariadenie o prípustnej hodnote mikrobiologickej kontaminácie v potravinách (4/1998 (XI.11) EuM rendelet)
- Nariadenie o hraničných hodnotách výskytu zdraviu škodlivých látok (aj prírodného pôvodu) v potravinách a o materiáloch a tovaroch prichádzajúcich do styku s potravinami (49/2014. (IV.29.) VM rendelet)
- Nariadenie o postupoch aplikovateľných pri potravinových nákazách (62/2003. (X.27) EszCsM rendelet)
- Nariadenie o lekárskech priehradkách a lekárskech stanoviskách v súvislosti s pracovnou a osobnou hygienickou spôsobilosťou (33/1998. (VI.24.) NM rendelet)
- Nariadenie vlády o požiadavkách na kvalitu pitnej vody a o pravidlách vzťahujúcich sa na jej preskúmanie (201/2001. (X.25.) kormányrendelet)
- Nariadenie o registrovanej výrobnej receptúre (82/2012. (VIII.2-)VM)
- Nariadenie o technických požiadavkách na ERP, o distribúcii ERP, používaní a servise ERP a o poskytovaní údajov z ERP daňovej správe (48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet)

Elektronické príspevky

- Ministerstvo hospodárstva SR: Zriadenie prevádzkarne. [online], dostupné na: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/zivotne-situacie-podnikatelov/oznamovacie-povinnosti-po-registacii-podnikania/zriadenie-prevadzkarne>
- Slovak Business Agency: Správa o stave malého a stredného podnikania v Slovenskej republike v roku 2017, [online], dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/sprava_o_stave_msp_v_sr_v_roku_2017.pdf